

1. התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

2. פורום חומת מגן לדמוקרטיה

ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור
ו/או אריאל ברזילי ו/או הידי נגב ו/או רחל אל-שי
רוזנפלד ו/או רותם בבלי דביר ו/או תמר באום ו/או
אורי הס ו/או סתיו לבנה להב ו/או טלילה דביר
מרחוב יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054, 9136001
טל': 02-5000073 ; פקס': 02-5000076

העותרים

- נ ג ד -

1. שר הביטחון

2. ממשלת ישראל

3. ראש המטה הכללי

4. ראש אגף כוח אדם בצה"ל

5. מפקד יחידת תכנון וכח אדם באכ"א

6. הפרקליטה הצבאית הראשית

7. היועצת המשפטית לממשלה

8. שר החינוך

המשיבים 1-7 ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה
מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 073-3925590 ; פקס : 02-6467011

9. איחוד הישיבות באר"י

ע"י ב"כ עוה"ד שמואל הורביץ
טל': 02-5020565 ; פקס : 02-5000462

המשיבים

עתירה למתן צווים על תנאי,

צווי ביניים,

ובקשה לקיום דיון דחוף

מוגשת בזאת עתירה לבית משפט נכבד זה, למתן צווים על תנאי ובקשה למתן צווי ביניים, כנגד המשיבים 1-8, וכן ובקשה לקיום דיון דחוף בעתירה, והכל כלהלן:

א. צווים על תנאי

א.1. צו על תנאי כנגד המשיבים 1-7 מדוע לא יישמו את הוראות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (אר"ש 25.6.2024) (להלן: "בג"ץ 6198/23"), ויגייסו לשירות סדיר את כלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס לפי הוראות חוק שירות בטחון, וזאת לנוכח הטעמים הבאים, בהצטרבותם ולחוד:

א.1.1. נוכח המחסור הכבד בכוח אדם בצה"ל, ההולך וגדל עם התמשכות המלחמה המטילה נטל כבד מנשוא שרובץ על כתפי ציבור המשרתים ומחייב הוספת כוח אדם נוסף של כלל תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס;

א.1.1.1. נוכח העובדה כי המשיבים עודם פועלים על פי מודלים של מכסות גיוס, כמויות קצובות ושל יעדי גיוס לתלמידי הישיבות החרדים, בעוד הוראות הדין מחייבות גיוס שוויוני;

א.1.1.2. נוכח העובדה כי המשיבים ממשיכים לקיים את דוקטרינת "תורתם אומנותם" הפסולה, כך שאין הם פעלו לגייס ולו מיועד לשירות בטחון יחיד מקרב תלמידי הישיבות;

א.1.1.3. נוכח העובדה כי המשך אי-נקיטת הליכים שוויוניים כלפי כל מיועדי הגיוס יוצרת הסדר פטור גורף וחדש בחוסר סמכות ברור ובניגוד לעקרון שלטון החוק;

א.1.1.4. נוכח היותה של ההחלטה שלא לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס מנוגדת להלכה שנקבעה בבית המשפט העליון בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין נ' שר הביטחון, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "בג"ץ רובינשטיין"), כי שר הביטחון, או הפוקד הצבאי לא יכול ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות, הפוגעת אנושות בעיקרון השוויון, מבלי כל הסדר מסמך בחוק. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר ראשוני", שעליו להיקבע רק בהחלטה של המחוקק;

א.1.1.5. נוכח היותה של אי-נקיטת הליכי גיוס כלפי ציבור תלמידי הישיבות פוגעת פגיעה חמורה בעקרון השוויון בפני החוק ובניגוד חזיתי לקביעות הברורות של בית המשפט העליון בסוגייה זו, והיותה מקיימת מדיניות מפלה ואכיפה בררנית המבדילה בין דם לדם;

א.1.1.6. נוכח הוצאת צווי גיוס "מטורגטים" לחלק זעום בלבד מקרב תלמידי הישיבות, שהינם על פי נתוני הביטוח הלאומי עובדים, נשואים עם ילדים, לא נמצאו לפחות פעמיים בישיבות בביקורות פתע (משמע, לא מגיעים כלל לישיבה) חמור מכך אוחזים בטלפונים חכמים בעלי רישיון משאית ועוד כהנה וכהנה סימנים;

א.1.ח. נוכח חוסר הסמכות והמידתיות הקיצוניים שנפלו באי-נקיטת הליכי גיוס לתלמידי הישיבות, אשר כל תכליתם מנוגדת לחוק ולדין השורר ביחס לסוגייה, וכן היותה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

א.2. **צו על תנאי כנגד המשיבים 1-7 מדוע לא יישמו את הוראות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (אר"ש 25.6.2024) (להלן: "בג"ץ 6198/23"), ויבואו וינמקו מדוע לא יוציאו 15,000 צווים ראשונים לשנתון 2007 המחויבים בגיוס לפי הוראות חוק שירות בטחון, וזאת לנוכח הטעמים הבאים, בהצטרבותם ולחוד:**

א.2.א. נוכח המחסור הכבד בכוח אדם בצה"ל, ההולך וגדל עם התמשכות המלחמה המטילה נטל כבד מנשוא שרובץ על כתפי ציבור המשרתים ומחייב הוספת כוח אדם נוסף של כלל תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס;

א.2.ב. נוכח העובדה כי המשיבים עודם פועלים על פי מודלים של מכסות גיוס, כמויות קצובות ושל יעדי גיוס לתלמידי הישיבות החרדים, בעוד הוראות הדין מחייבות גיוס והוצאת צווים ראשונים באופן שוויוני;

א.2.ג. נוכח העובדה כי המשיבים ממשיכים לקיים את דוקטרינת "תורתם אומנותם" הפסולה, כך שאין הם פעלו לגייס ולו מיועד לשירות בטחון יחיד מקרב תלמידי הישיבות;

א.2.ד. נוכח העובדה כי המשך אי-נקיטת הליכים שוויוניים כלפי כל מיועדי הגיוס יוצרת הסדר פטור גורף וחדש בחוסר סמכות ברור ובניגוד לעקרון שלטון החוק;

א.2.ה. נוכח היותה של ההחלטה שלא להוציא צווים ראשונים לכלל תלמידי הישיבות החייבים בגיוס מנוגדת להלכה שנקבעה בבית המשפט העליון בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין נ' שר הביטחון**, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "בג"ץ רובינשטיין"), כי שר הביטחון, או הפוקד הצבאי לא יכול ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות, הפוגעת אנושות בעיקרון השוויון, מבלי כל הסדר מסמך בחוק. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר ראשוני", שעליו להיקבע רק בהחלטה של המחוקק;

א.2.ו. נוכח היותה של אי הוצאת צווים ראשונים ואי-נקיטת הליכי גיוס כלפי ציבור תלמידי הישיבות פוגעת פגיעה חמורה בעקרון השוויון בפני החוק ובניגוד חזיתי לקביעות הברורות של בית המשפט העליון בסוגייה זו, והיותה מקיימת מדיניות מפלה ואכיפה בררנית המבדילה בין דם לדם;

א.2.ז. נוכח הוצאת צווי גיוס "**מטורגטים**" לחלק זעום בלבד מקרב תלמידי הישיבות, שהינם על פי נתוני הביטוח הלאומי עובדים, נשואים עם ילדים, לא נמצאו לפחות פעמיים בישיבות בביקורות פתע (משמע, לא מגיעים כלל לישיבה) חמור מכך אוחזים בטלפונים חכמים, בעלי רישיון משאית ועוד כהנה וכהנה סימנים;

א.2.ח. נוכח חוסר הסמכות, והמידתיות הקיצוניים שנפלו באי-נקיטת הליכי גיוס לתלמידי הישיבות, אשר כל תכליתם מנוגדת לחוק ולדין השורר ביחס לסוגייה, וכן היותה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

א.3. **צו על תנאי כנגד המשיבים 1-7 מדוע לא יישמו את הוראות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (אר"ש 25.6.2024) (להלן: "בג"ץ 6198/23"), ויבוא וינמקו מדוע בכוונתם להוציא בשנת 2024 רק כ – 1200 צווי גיוס "מטורגטים" במחזור ספטמבר 2024 ועוד רק 1200 צווי "מטורגטים" במחזור דצמבר 2024 מסך כלל המחויבים בגיוס לפי הוראות חוק שירות בטחון, וזאת לנוכח הטעמים הבאים, בהצטרבותם ולחוד:**

א.3.א. נוכח **הסתירה** החזיתית במעשיהם ובפעולתם, אל מול ההצהרה שלהם לבג"צ (ראה פסקה 36 לפסק הדין), כי בנוסף למכסה השנתית הרגילה של 1800 תלמידי ישיבות צה"ל יגייס בשנת 2024 עוד כ - 3000 בני ישיבות, משמע 4800 בני ישיבות בשנה, ולא 2400 כפי שהם בפועל שוקלים לגייס אם בכלל.

א.3.ב. מוכח המחסור הכבד בכוח אדם בצה"ל, ההולך וגדל עם התמשכות המלחמה המטילה נטל כבד מנשוא שרובץ על כתפי ציבור המשרתים ומחייב הוספת כוח אדם נוסף של כלל תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס ;

א.3.ג. נוכח הוצאת צווי גיוס "מטורגטים" לחלק זעום בלבד מקרב תלמידי הישיבות, שהינם על פי נתוני הביטוח הלאומי עובדים, נשואים עם ילדים, לא נמצאו לפחות פעמיים בישיבות בביקורות פתע (משמע, לא מגיעים כלל לישיבה) חמור מכך אוחזים בטלפונים חכמים, נהגי משאית ועוד כהנה וכהנה סימנים ;

א.3.ד. נוכח חוסר הסמכות, והמידתיות הקיצוניים שנפלו באי-נקיטת הליכי גיוס לתלמידי הישיבות, אשר כל תכליתם מנוגדת לחוק ולדין השורר ביחס לסוגייה, וכן היותה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

צו על תנאי כנגד המשיבים 1-7 מדוע לא יאכפו את חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), באופן שוויוני על כלל אזרחי המדינה, ובכלל זה מדוע לא יפעלו, בין היתר, כלהלן:

א.3.ה. להוציא צווי גיוס במחזור הגיוס הקרוב החל בחודש אוגוסט 2024, לתפקידים קרביים גם לתלמידי הישיבות, ולא רק לציבור המשרתים הכללי ;

א.3.ו. יקבעו לוח זמנים ברור ומוגדר **לגיוס** כלל תלמידי הישיבות באופן שיפחית מהנטל הכבד שרובץ על ציבור המשרתים ;

א.3.ז. יוצאו הנחיות מתאימות למשטרה הצבאית כדי לאכוף אכיפה שווה של סעיפי העונשין.

ב. צווי הביניים

1.1. צו ביניים האוסר על המשיב 8 על העברת כל כספי התמיכות לכל 63,000 תלמידי הישיבות דחויי השירות, לאור העובדה כי שנת הלימודים עומדת להסתיים ביום ה - 9/8/24, ולאור הקביעה בפסקה 82 לפסק הדין בבג"ץ 6198/23, הקובעת כי מי שלא התייצב כדין כמו גם לא קיבל פטור ושירותו הצבאי לא נדחה כדין עד סוף שנת הלימודים, לא זכאי לקבל תמיכה.

2.2. צו ביניים האוסר על המשיבים על הוצאת צווי גיוס "מטורגטים" לחלק זעום בלבד של 1200 מקרב תלמידי הישיבות, 700 תלמידי ישיבות בין הגילאים 18-21 ו - 500 בין הגילאים 22-26, שהינם על פי נתוני הביטוח הלאומי **עובדים, נשואים עם ילדים, לא נמצאו לפחות פעמיים בישיבות בביקורות פתע** (משמע, לא מגיעים כלל לישיבה) חמור מכך, אלה אשר **אוחזים בטלפונים חכמים, בעלי רישיון למשאית ועוד כהנה וכהנה** סימנים; וזאת בניגוד חריף לאמור בבג"ץ 6198/23 המורה על הוצאת צוויים בצורה שוויונית לכלל האוכלוסייה, לרבות שוויון בתוך האוכלוסייה החרדית עצמה.

3.3. צו ביניים המשהה הוצאת צווי גיוס כלליים לאוכלוסייה החילונית והדתית ציונית כל עוד הוצאת הצוויים לא מפורסמת באופן שוויוני גם כלפי האוכלוסייה החרדית כמתחייב מחוק שירות ביטחון.

כידוע, בבואו לבחון את השאלה האם להעניק צו ביניים אם לאו, מאזן בית המשפט הנכבד בין שני שיקולים עיקריים - מאזן הנוחות, וסיכויי העתירה, כאשר למאזן הנוחות מעמד בכורה ברור בין שני אלה. כך נקבע בבר"מ 8777/06 **מפעלי תחנות בע"מ ואח' נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה טבריה ואח'** (נבו 19.11.2006): **"על בית המשפט לשקול בבואו להכריע בבקשה למתן צו ביניים את סיכויי העתירה ואת 'מאזן הנוחות'... שני השיקולים משפיעים האחד על השני... ואולם, אבן הבוחן העיקרית בסופו של יום היא בשיקולי 'מאזן הנוחות'".**

העותרת סבורה כי נסיבות העניין, בהן אין יישום של הוראות דין, קיימת השלכות מרחיקות לכת על מדינת ישראל הפוגע פגיעה חמורה בשוויון ומקיים מדיניות מפלה, מחייבות מתן צווי הביניים המבוקשים - הקפאת הפגיעה המתמשכת בשוויון בהליכי הגיוס לצה"ל ללא הסמכה בחוק. זאת, על מנת למנוע כל מעשה עשוי, או הסתמכות כזו או אחרת, במידה והעתירה תתקבל.

בקשה זו עומדת בכפיפה אחת עם הבקשה לקיום דיון דחוף, אשר קיומו יבטיח כי צו ביניים, ככל שיינתן, יעמוד לזמן קצר בלבד.

ג. בקשה לקיום דיון דחוף

כן מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד להורות על קיום דיון בהול בעתירה, על רקע הצורך לברר בהקדם האפשרי את השאלות העומדות בבסיס העתירה, ונוכח מציאות המלחמה שעלולה להמשך עוד תקופה ארוכה, ומותירה מצוקה קיומית בכוח אדם לוחם בצה"ל, ובמחזור נוכחי שגיוסו החל ביצירת מדיניות מפלה ופוגענית העומדת בבסיסו – ומתוך כך פגיעתו בחמורה בשלטון החוק ובעקרון השוויון.

תוכן עניינים

7	הצדדים לעתירה	א.
8	מבוא	ב.
10	התשתית העובדתית	ג.
10	השתלשלות העניינים בגיוס תלמידי הישיבות	ג.1.
10	40 התלמידים שהפכו ל-40,000	ג.1.א.
11	פרשת רובינשטיין (1998)	ג.1.ב.
11	פרשת חוק טל (2006 ו-2012)	ג.1.ג.
12	בג"ץ 5823/12 – פקיעת הסדר הגיוס	ג.1.ד.
13	בג"ץ 1877/14 חוק השוויון בנטל (2017)	ג.1.ה.
14	דיווחים כוזבים על נתוני גיוס ומסקנות צוות נומה	ג.1.ו.
14	פקיעת ההסדר בחוק שירות בטחון והחלטת הממשלה מיום 25.6.2023	ג.2.
16	ההליך בבג"ץ 6198/23 ופסק הדין בעניין הגיוס	ג.3.
19	הצורך העז בכוח אדם בצה"ל ובפרט בגיוס לתפקידים קרביים	ג.4.
21	המשך הפעולות לאי-נקיטת הליכי גיוס גם לאחר פסק הדין בעניין הגיוס	ג.5.
22	מיצוי הליכים מטעם העותרת	ג.6.
25	הטיעון המשפטי	ד.
25	התשתית הנורמטיבית לעתירה – חוק שירות בטחון	ד.1.
26	ההחלטה שלא לגייס 63,000 תלמידי ישיבות נעשתה בחוסר סמכות, בניגוד להוראות החוק ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה	ד.2.
28	אי-נקיטת הליכי גיוס לתלמידי הישיבות פוגעת פגיעה אנושה בעקרון השוויון בפני החוק ומיישמת מדיניות מפלה של אכיפה בדרגית	ד.3.
30	החובה בהפעלת שיקול הדעת של הפוקד בהתאם לכללי המשפט המינהלי	ד.4.
31	החשש שההחלטה לאי-נקיטת הליכי גיוס לכלל תלמידי הישיבות מנוע משיקולים זרים ולא ענייניים	ד.5.
32	ההחלטה שלא לנקוט הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות לוקה בחוסר מידתיות וסבירות קיצוני	ד.6.
36	סיכום	ה.

א. הצדדים לעתירה

העותרים:

1. העותרת 1, **התנועה למען איכות השלטון בישראל**, היא עמותה, רשומה כדין, תנועה עצמאית ולא מפלגתית, המונה כ-70,000 חברים ופעילים ומציינת בימים אלו 34 שנים של עשייה ציבורית ומשפטית, בהן חרטה על דיגלה שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי, עידוד ערכי שלטון החוק, שירוש נורמות בלתי ראויות במנהל הציבורי והשרשת נורמות ראויות של מנהל ציבורי תקין.
2. יצוין, כי העותרת 1 היא מהגופים האזרחיים הוותיקים העוסקים בסוגיית השוויון בנטל וגיוס תלמידי הישיבות והיא מנהלת מאבק אזרחי ארוך שנים נגד הפגיעה הקשה בזכות לשוויון ולמתן הטבות שלטוניות בדמות אי-גיוס חרדים לשירות ביטחון על בסיס רקע דתי. כאלה המבחינות בין דם לדם בחובת השירות למדינה ויוצרות מדיניות של הפליה קשה ופגיעה בחירויות.
3. העותר 2, הוא **פורום חומת מגן לדמוקרטיה**, המאגד כ-170 בכירים לשעבר במערכת הביטחון, בראשות האלוף (מיל.) נועם תיבון, האלוף (מיל.) דן הראל, ראש המוסד לשעבר תמיר פרדו, ראש השב"כ לשעבר כרמי גילון והמפכ"ל לשעבר משה קראדי. בקשתם של בכירים אלה להצטרף לעתירה, משקפת את שאיפתם לתת פומבי לנחיצות בדבר גיוס כולל של תלמידי הישיבות לטובת מצבת כוח האדם בצבא, ובמיוחד בעת המלחמה.

המשיבים:

4. המשיב 1 הוא **שר הביטחון, חה"כ יואב גלנט**, אשר בסמכותו ובתחום אחריותו המיניסטרילית לפעול בהתאם להוראות חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "**חוק שירות בטחון**") ופסיקת בית המשפט העליון בסוגיה. על אף מיצוי הליכים ממושך מטעם העותרת – בוחר שר הביטחון לקיים מדיניות מפלה ופוגענית בניגוד גמור למצוות החוק והלכת בית המשפט הנכבד.
5. המשיבה 2 היא **ממשלת ישראל ה-37**, היא זו שהציגה בבג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש 25.6.2024) (להלן: "**פסק הדין בעניין הגיוס**"), עמדה שלא התקבלה על ידי בית המשפט הנכבד ולפיה "בקשתם של העותרים לחייב את הממשלה לפעול להוצאת צווי גיוס פרטניים נעדרת בסיס חוקי. לשיטת הממשלה, סמכותו של הפוקד לקרוא לגיוס היא סמכות שבשיקול דעת ואינה סמכות חובה." (ראו פסקה 32 לפסק הדין בעניין הגיוס). חשש העותרת הוא שעמדה זו היא המדיניות בפועל בכל הקשור לגיוס תלמידי הישיבות.
6. המשיב 3 הוא **ראש המטה הכללי, רב אלוף הרצי הלוי**, מי שעומד בראש צבא ההגנה לישראל, והמשיב 4 הוא **ראש אגף כוח אדם (אכ"א), האלוף יניב עשור**, אשר לפתחם מונחות משימות ההיערכות לגיוס תלמידי הישיבות כמבוקש בעתירה ועליהם חלה החובה לנקוט בהליכים כלפי משתמטים מגיוס לשירות ביטחון באופן שוויוני ובהתאם להוראות חוק שירות בטחון ופסיקת בית המשפט העליון בסוגיה.
7. המשיב 5 הוא **רח"ט תומכ"א (תכנון וכח אדם) תא"ל ישי טייב**, מי שהואצלה לו סמכות **הפוקד** הצבאי לפטור מיועדים לשירות בטחון, ומי שעומד בראש יחידת הביצוע האחראית על אכיפת חוק שירות בטחון, הכולל גיוס לשירות חובה ומיצוי המשאב האנושי באמצעות ניהול תהליכי מיון, שיבוץ וחיוול.
8. המשיבה 6, היא **הפרקליטה הצבאית הראשית, היא האלוף יפעת תומר ירושלמי**, העומדת בראש

היחידה הצבאית המסייעת באופן משפטי לגורמי צה"ל במילוי משימותיהם ובהשלטת משמעת על ידי ייעוץ משפטי.

9. המשיבה 7, היא היועצת המשפטית לממשלה, עוה"ד גלי בהרב-מיארה (להלן: "היועמ"ש"), אשר מתפקידה ומסמכותה היא מייצגת את הממשלה בערכאות השונות, והיא שאמונה על ייצוג האינטרס הציבורי ושמירה על קיום הדין.

10. המשיב 8, הוא שר החינוך, מר יואב קיש שצורף כמשיב לאור צו הביניים בעתירה העוסק בדרישה ליישום פסק הדין בבג"ץ 6198/23 בכל הנוגע לעצירת תמיכות משרד החינוך לשיבות שמסייעות ומביאות לאי-אכיפה של הדין.

11. המשיב 9 איחוד הישיבות באר"י, הוא הגוף המייצג של רוב הישיבות החרדיות, אשר צורף כמשיב לבקשתו גם לעתירה בבג"ץ 6198/23, והוא הארגון המסייע להסדרת מעמדם של תלמידי הישיבות מול שלטונות הצבא.

ב. מבוא

"בעוד שבשנת 1949 מספרם של תלמידי הישיבות שלא התגייסו היה מצומצם ועמד על כ-400 תלמידי ישיבה בלבד, בחלוף השנים, "הכמות הפכה לאיכות" (עניין רסלר, בעמ' 126); כיום, מספרם של תלמידי הישיבות הינו בסדרי גודל אחרים בתכלית; בהתאם לנתונים שהציגה המדינה, בסוף יוני 2023 המספר עמד על כ-63,000 תלמידים (סעיף 21 לתגובה המקדמית מטעם המדינה). במצב דברים זה, אי אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון יוצרת הפליה קשה בין אלה הנדרשים לשרת, לבין אלה אשר לא ננקטים הליכים לשם גיוסם. כפי שנאמר בפרשה אחרת, "הפליה באשר ליקר מכל – החיים עצמם – היא הקשה שבהפליות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מצפה לכל טובת הנאה מכך. הוא מצפה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוהו". (פסקה 89 לפסק הדין בבג"ץ 6198/23).

12. בפסק דינו בבג"ץ 6198/23 הצביע בית המשפט הנכבד על הוראות החוק המחייבות גיוס שוויוני לכלל 63,000 תלמידי הישיבות ועל האיסור בהפליה ביחס להוראות חוק שירות בטחון. למרות זאת, לא נקבעו הוראות במישור היישומי (פסקה 60 לפסק הדין בבג"ץ 6198/23). והוא שעומד כעת בבסיס העתירה דנן.

13. העותרת תטען היא כי הפעלת סמכות הגיוס על ידי המשיבים ממשיכה להתקיים בניגוד גמור לכללי המשפט המינהלי. למעשה, המשיבים המשיכו שלא לנקוט הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות – מבלי שקיימת סמכות בחוק ובניגוד גמור להוראות הקבועות ביחס להליכי גיוס בחוק שירות ביטחון.

14. חמור מכך, העותרת תטען כי המשיבים סבורים שגם בהיעדר הסדר בחוק שירות בטחון וגם לאחר פסק הדין בבג"ץ 6198/23 באפשרותם להמשיך ולגייס רק מספר מזערי באמצעות "צווים מטורגטים" מתוך אותם 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס. ומבין אלה, רק את אלה שביטוח לאומי אישר כי אלה עובדים ואינם בישיבה, אלה אשר הינם נשואים, אלה אשר הינם בעלי טלפון חכם, ואלה אשר בביקורות הצבא לא ניצפו פעמיים ויותר בישיבה, משמע, כל אלה שלימודם לא אומנותם.

15. כך, למרות הצורך העז בגיוס חיילים עקב המלחמה ובמיוחד עקב המחסור החמור בכוח אדם

לתפקידי לוחמה, אשר מכביד את הנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים - עולה כעת בבהירות שהמשיבים נוהגים לפי הסדר הפטור "תורתו נאמנותו" - ולמרות שהדבר בניגוד גמור לדין.

16. העותרת תטען בעתירה דנן, כי המשך ההסדר הנ"ל והעובדה שהפוקד הצבאי מפעיל את שיקול דעתו לפטור 63,000 תלמידי הישיבות שלא גויסו לשירות סדיר ועוד אלפים רבים תלמידי מוסדות חינוך חרדים משנתון ילידי 2007, שמספרם מוערך ב - 15,000 שלא ננקטו בעניינם הליכי הגיוס הוא בניגוד למצוות חוק שירות ביטחון.

17. חמור מכך לעותרת נודע כי המשיבים, קיימו מגעים חשאיים עם רבנים בעולם החרדי אשר בצוותא חדא הגו תוכנית שתכליתה להמשיך את ההסדר הלא חוקי והלא חוקתי של תורתו אומנותו, ולגייס על פי מתווה של "צווים מטורגטים" את אלה מבין האוכלוסייה אשר תורתם כבר מזמן לא אומנותם לפי הקריטריונים הבאים :

א. חרדים תחת פטור שהם **אנשים עובדים** לפי דיווח של הביטוח הלאומי.

ב. חרדים תחת פטור שהם **אנשים נשואים** והורים לילדים.

ג. חרדים תחת פטור שהם **בעלי טלפון חכם**.

ד. חרדים תחת פטור שהם **בעלי רישיון למשאית**.

18. מתווה זה של צווים מטורגטים יביא בהכרח לתוצאות הבאות :

א. הוא בהכרח יברח **בחזרה אל הישיבות** את אלה אשר עזבו אותם זה מכבר.

ב. הוא בהכרח יאלץ חרדים עובדים, לא לדווח לרשויות על מקור ההכנסה שלהם.

ג. הוא בהכרח יביא לכך שהצבא יגייס **חיילים לא יעילים ולא כלכליים**, חרדים בעלי משפחות אשר יקבלו **משכורות** (לפי פקודות מטכ"ל) של כ - 7850 ₪ לחודש, ויעזבו את הבסיס כל יום בשעה 17:30 (לפי פקודות מטכ"ל).

ד. הוא בהכרח יביא לכך שאף **לוחם** מאוכלוסייה זו לא יתגייס לצה"ל והפגיעה בשוויון ובקדושת החיים תמשך לנצח.

ה. והוא בהכרח יביא לכך שהוראות החוק ופסק הדין בבג"ץ 6198/23 ישארו בבחינת אות מתה, ובשעה של איום קיומי על המולדת הצבא יוותר ללא כוח לוחם.

19. ואם בכך לא די, לעותרים נודע כי בכוונת המשיבים לראות את שנת הגיוס מספטמבר עד ספטמבר ולא כשנה קלנדרית. להזכיר, המשיבים הודיעו לבית משפט נכבד זה כי בכוונתם - **הלא חוקית בעיני העותרת** - לגייס בשנת 2024 4,800 דחויי שירות וכנ"ל בשנת 2025 (ראה פסקה 36 לפסק הדין), והנה סרגלי הזמנים של המשיבים נמתחים והכל בכדי לצמצם את כמות המתגייסים.

20. לאור המורס אך דומה, כי הדבר "אינו בא בגדר הנספֶּל-החוקתי" היות והוא פוגע באופן בלתי-מידתי "פגיעה אנושה בשוויון בין אזרחי המדינה בנושא של חיים ומוות כפשוטם." (כדברי השופט רובינשטיין בפסקה ד' לפסק-דינו בבג"ץ 6318/07 **רסלר נ' כנסת ישראל** (21.2.2012) נבו) (להלן: "בג"ץ רסלר והתנועה").

21. והנה, לאחר מיצוי הליכים ממושך, בעוד שהמחדל המינהלי הבלתי-חוקתי והפוגעני נושא עתירה זו, עודנו בתוקף – על אף שהוא נעדר סמכות, בניגוד גמור לחוק, וכן בחוסר מידתיות וסבירות קיצוני

– ולאחר שעשתה העותרת כל לאל ידה כדי לבטלה ולהביא לגיוס שוויוני כמצוות חוק שירות ביטחון, לא נותר לה לעותרת כל ברירה אלא להגיש עתירה זו לבית המשפט הנכבד ולבקש את הסעדים ברישא לעתירה.

ג. התשתית העובדתית

ג.1. השתלשלות העניינים בגיוס תלמידי הישיבות

22. העותרת תבקש להרחיב על הרקע לחובת הגיוס השוויונית והשתלשלות העניינים שהביאה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בשלל פסקי דין עליהם יורחב – עקב הפגיעה הקשה בעקרון השוויון – פגיעה שלעמדת העותרת הגיעה לשיא כעת בהחלטה נשוא עתירה זו.

23. מיום הקמתה, נאלצת מדינת ישראל להגן ללא הרף על בטחון אזרחיה. לשם כך, הוקם ואוגד מיד עם קום המדינה צבא ההגנה לישראל. בשנת 1949 נחקק חוק שירות ביטחון, תשי"ט-1949, וחוק זה קבע לראשונה באורח מסודר חובת גיוס לצבא לכל אזרח ואזרחית. במהלך השנים שונה החוק המקורי לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986 (לעיל ולהלן: "**חוק שירות ביטחון**"), וכיום, חוק שירות ביטחון הוא אשר מסדיר את סוגיית הגיוס לצבא לשירות סדיר.

ג.1.א. 400 התלמידים שהפכו ל-40,000

24. לאחר קום המדינה, החליט ראש הממשלה ושר הבטחון דאז, מר דוד בן גוריון, לאפשר דחית גיוס לתלמידי ישיבות "שתורתם אומנותם". מטרתו של ההסדר אז, שהעניק פטור מגיוס לצבא לכ-400 תלמידי ישיבה, הייתה שמירה על גחלת לימוד התורה, שכמעט כבתה בשואה אשר כמעט וכלתה את מפעל הישיבות במזרח אירופה.¹

25. בשנת 1958, בהנחיית מנכ"ל משרד הביטחון דאז - מר שמעון פרס - נקבעו נוהלי דחיית השירות בצורה מסודרת. באותה שנה כבר התייחס בן-גוריון, כשר הביטחון, לקושי החברתי הטמון בהסדר המפלה, באומרו כי:²

"זוהי קודם כול שאלה מוסרית גדולה אם ראוי הדבר, שכן אמא פלונית ייהרג להגנת המולדת, ובן אמא אלמונית ישב בחדרו ולומד בבטחה, כשרוב צעירי ישראל מחרפים את נפשם למות".

26. נקודת המפנה בהיקף הזכאים לדחיית השירות החל בשנת 1977, אז נקבע בהסכם הקואליציוני עם אגודת ישראל כי יוסרו המגבלות על מספר מקבלי הדחייה, מספר הישיבות הכלולות בהסדר ותוקלנה באופן מהותי הדרישות מבעלי הדחייה. כך נפרץ הסכר, ופטור "תורתו אומנתו" הפך מהסכם פוליטי שולי הנוגע למאות בודדות של אזרחים, לתופעה עצומה בהיקפה שפוטרת רבבות תלמידים מגיוס בכל שנה.³

¹ הועדה לגבוש ההסדר הראוי בנושא גיוס בני ישיבות דו"ח הוועדה (2000).

² מכתב מדוד בן-גוריון, ראש הממשלה, לד"ר יצחק אייזיק הלוי הרצוג, הרב הראשי האשכנזי, בעניין גיוס תלמידי הישיבות (10.11.1958).

³ אסף מלחי "אתגרי צבא העם": גיוס החרדים לצה"ל בראי הזמן" 18 הפרלמנט (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2018). לשם המחשה, בשנת 1968 מספר דחויי הגיוס עמד על כ-4,700, בשנת 1985 על כ-16,000 ובשנת 2015 על כ-63,000.

ג.1.ב. פרשת רובינשטיין (1998)

27. בשנת 1998, קבע בית המשפט העליון בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין נ' שר הביטחון**, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "**בג"ץ רובינשטיין**"), כי שר הביטחון לא יכול עוד ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות שתורתם אומנותם. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר ראשוני", שעליו להיקבע בהחלטה של המחוקק, ולא ניתן להפקיד את מפתח ההפעלה להסדר בעל חשיבות ציבורית וחברתית כה גדולה בידיה של הרשות המבצעת (להרחבה ראו: יואב דותן, "הסדרים ראשוניים ועקרון החוקיות החדש" **משפטים** מב תשע"ב, 444 (2012)).

28. בבג"ץ **רובינשטיין** בית המשפט הנכבד עמד על כך שסמכותו של שר הביטחון ליתן פטור משירות בטחון, צריכה להיעשות במשורה - ולא באופן גורף לעשרות אלפי תלמידי הישיבות - שם עשה שר הביטחון שימוש בסמכות המוקנית לו מכוח סעיף 36 כדי לפטור באופן גורף את תלמידי הישיבות:

"עלינו לפרש את סמכותו של שר הביטחון על רקע הצורך להגשים, בדרך פרשנית, את הכלל הבסיסי בדבר הסדרים ראשוניים. פרשנות זו מובילה אותנו למסקנה כי סמכותו של שר הביטחון צריכה להיות מופעלת בעקבות ההכרעות החברתיות הקשות שיתקבלו אצל המחוקק. שר הביטחון עצמו אינו רשאי ליטול לעצמו סמכות הכרעה זו" [פס' 40 לפסק דינו של כב' הנשיא ברק, **בג"ץ רובינשטיין**].

29. במילים אחרות, בבג"ץ **רובינשטיין**, כבר נקבע בבית המשפט הנכבד, בהרכב של 11 שופטים, כי: **הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לתלמידי הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. בהיעדר חקיקה של הכנסת, אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון - וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.**

30. בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ **רובינשטיין**, מונתה בשנת 1999 ועדה ציבורית, בראשות השופט (בדימוס) צבי טל. הוועדה נתבקשה להמליץ על הדרך החוקית להותיר את המצב על כנו, ולאפשר את המשך ההבחנה בגיוס תלמידי ישיבות - ולעגן את הענקת הפטור לתלמידי הישיבות לצה"ל מידי שר הביטחון בחקיקה ראשית באופן ראוי.

31. בהתבסס על דו"ח וועדת טל, חוקקה הכנסת את חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002 (שזכה לכינוי "**חוק טל**"), אשר אפשר את המשך דחיית השירות של תלמידי הישיבות בתנאים מסוימים.

ג.1.ג. פרשת חוק טל (2006 ו-2012)

32. חוקתיות חוק טל נתקפה לראשונה בבג"ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת** (נבו 11.5.2006) (להלן: "**בג"ץ חוק טל**"). שם, קבע בית המשפט הנכבד כי הסדר הגיוס פוגע קשות בכבוד האדם של בני קבוצת הרוב המחויבת בשירות צבאי. למרות זאת, העתירה נדחתה, מפני שבית המשפט ביקש להעניק לחוק "הזדמנות ראויה" להגשים את מטרותיו, וקבע כי מידתיות הפגיעה בשוויון תיבחן במבחן הזמן.

33. בשנים אלו, חוק טל עורר סערה ציבורית חסרת תקדים, שהקימה גל מחאה ארצי נרחב תחת הדרישה לשוויון בנטל הגיוס. המאבק הציבורי, שכונה "מחאת הפראיירים", הביא להפגנות בכל הארץ, הקמת תנועות מחאה, שביתות תלמידים בבתי הספר ועצרות תמיכה של רבבות שקראו בקול

אחד לגיוס חובה לכל אזרח ואזרחית, ללא יוצאי דופן.⁴

34. מקץ עשור לחקיקת חוק טל, בשנת 2012, הכריע בית המשפט העליון כי חוק טל אינו חוקתי במסגרת בג"ץ 6318/07 **רסלר נ' כנסת ישראל** (21.2.2012 נבו) (להלן: "**בג"ץ רסלר והתנועה**"). במסגרת פסק הדין, בית המשפט הנכבד קבע כי החוק מעגן בפועל את ההסדרים הבלתי חוקתיים שקדמו לו, וכי אין בכוחו של ההסדר הקבוע בחוק להשיג את תכליותיו, ובראשן - צמצום אי-השוויון בנטל הגיוס. זאת, בשל קיומם של חסמים אינהרנטיים בחוק - העדר אמות מידה לביצועו של החוק; שיקול הדעת הרחב שהעניק החוק לרשות המבצעת במידת ואופן יישומו; מרחב הבחירה הנרחב שנותן לתלמידי הישיבות בשאלת הגיוס; ובעיקר - העלייה המתמדת הנצפית במספר החרדים המצטרפים להסדר "תורתו אומנותו" מאז חקיקת החוק.

35. על כן, בית המשפט הנכבד פסק בבג"ץ חוק טל, כי הכנסת לא תוכל להאריך את תוקף החוק, ודינו בטלות.⁵

ג.1.ד. בג"ץ 5823/12 – פקיעת הסדר הגיוס

36. העתירה בבג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון** (אר"ש, 1.4.2014), הוגשה על ידי העותרת דכאן בסמוך לפקיעת תוקפו של חוק טל ועל רקע העובדה שהכנסת לא פעלה לחוקק הסדר חלופי בתקופה שבית המשפט הנכבד הקציב לה בפסק דינו בבג"ץ **רסלר והתנועה**.

37. במהלך הדיון בבג"ץ 5823/12 ניתנו שני צווי ביניים על ידי בית המשפט הנכבד שדן במותב של תשעה שופטים. צו הביניים הראשון ניתן ביום 22.8.2013. **הצו מנע**, החל מיום הינתנו, הפחתה של תקופת שירות או כל תקופה רלוונטית אחרת לעניין גיוסם ושירותם של בני ישיבות. **צו הביניים השני** ניתן ביום 4.2.2014 (בדעת רוב). מכוחו של צו זה נאסר על הממשלה לבצע העברות כספים לצורך תמיכה במוסדות תורניים, ביחס לתלמידי מוסדות תורניים ילידי השנתונים 1994, 1995 וחציו הראשון של שנתון 1996, אשר קיבלו צו גיוס למועדים שונים החל מחודש אוגוסט 2013, ואשר לא התייצבו לגיוס בשל החלטות כלליות לדחות את מועד התייצבותם (ראו פסקה 2 לפסק הדין בבג"ץ 5823/12).

38. העותרת תציין, כי בשנה וחצי שלאחר פקיעת חוק טל, על בסיס פסיקת בית המשפט בבג"ץ **רסלר והתנועה**, לא עמד כל הסדר גיוס ייחודי לתלמידי הישיבות. בתקופה זו, רשויות הצבא ציינו בפני התנועה כי אחוז המתייצבים לצו ראשון בקרב תלמידי הישיבות אשר זומנו ללשכות הגיוס לאחר פקיעת תקפו של חוק טל, עמד על כ-89%.⁶

העתק מענה לפניית התנועה לאיכות השלטון מאת רס"ן עדי אברהם, רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יעוז כ"א ופרט בצה"ל, מיום 3.6.2013, מצורף ומסומן כנספח ע/1.

39. הדיון בבג"ץ 5823/12 נערך כאשר ברקע הדברים התנהל בכנסת מהלך לחקיקת הסדר חלופי, שיבוא תחת חוק דחיית השירות. ביום 19.3.2014 הודיעו המשיבים המיוצגים על ידי פרקליטות המדינה כי ביום 12.3.2014 התקבלו בכנסת ובית המשפט הנכבד הודיע על מחיקת העתירה.

⁴ ראו, למשל: מיקי פלד והדר קנה "עשרות אלפים הפגינו בת"א: "להכניס את כולם למעגל החובות" **כלכליסט** (7.7.2012) <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0.7340.L-3576380.00.html>; "השמיניסטים שבתו במחאה על חוק טל" **חדשות 2** (29.1.2012) <https://www.mako.co.il/news-israel/education/Article-b07f1ab6ea82531018.htm>

⁵ בג"ץ 6298/07 **רסלר נ' כנסת ישראל**, סה(3) 1, פס' 57 לפסק דינה של הנשיאה ביניש (2012).

⁶ מכתב מענה לפניית התנועה לאיכות השלטון מאת רס"ן עדי אברהם, רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יעוז כ"א ופרט בצה"ל (3.6.2013).

ג.1.ה. בג"ץ 1877/14 חוק השוויון בנטל (2017)

40. במסגרת תיקונים 19 ו-21 לחוק שירות ביטחון (להלן: "חוק השוויון בנטל"). חוק השוויון בנטל ביקש לקבוע מנגנון במסגרתו הממשלה קובעת יעדי גיוס קולקטיביים ומעין פיקטיביים בעבור הציבור החרדי כולו, אשר יאפשרו ליתר לומדי התורה להמשיך ולדחות את גיוסם על פי הנוהל הקבוע בחוק (בכפוף לעמידה במספר תנאי דחייה אישיים המנויים בחוק). לפי ההסדר שנחקק אז בחוק השוויון בנטל, מנגנון זה פעל על בסיס הבחנה בין שתי תקופות זמן – **תקופת ההסתגלות הראשונה** (שאורכה כ-6 וחצי שנים) ו**תקופת ההסתגלות השנייה** (שאורכה כמעט 3 שנים), ולכאורה בכל אחת מן התקופות קיים הסדר נורמטיבי אחר שחל על תלמידי הישיבות מבחינת חובת הגיוס שלהם לאור העמידה ביעד הגיוס הממשלתי השנתי.

41. חוקתיותו של **חוק השוויון בנטל** עמדה למבחן במסגרת בג"ץ 1877/14 **התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת** (נבו 12.9.2017) (לעיל ולהלן: "בג"ץ 1877/14"),⁷ ושוב הכריע בית המשפט העליון, כי **הסדר הגיוס כפי שנקבע בחוק השוויון בנטל איננו חוקתי**. בית המשפט צעד בקרקע החרושה זה מכבר בידי שופטי בית המשפט העליון לדורותיהם, וקבע כי **הסדר הגיוס פוגע בזכות החוקתית לכבוד האדם בהיותו מפלה ופוגע בשוויון, שכן הוא יוצר הבחנה ללא שוני רלוונטי, על בסיס השקפת עולם דתית, בחובת הגיוס לצה"ל**. מעבר לכך, נקבע חוק השוויון בנטל בנוסחו הזה לא עומד במטרות שהוא קבע לעצמו – להביא לצמצום פערי הנשיאה בנטל השירות.

42. ביחס לבטלות ההסדר האחרון לדחיית ופטור מגיוס לתלמידי הישיבות, קבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1877/14, כי ביטולו של פרק 11 לא יכנס לתוקפו באופן מיידי, כי אם לאחר שנה, דהיינו ביום 12.9.2018 – **פרק זמן ארוך ביותר** – אשר נועד להוות "תקופת התארגנות" לרשויות הצבא ולכנסת. כך הסבירה זאת כב' הנשיאה נאור ז"ל בפס' 104 לפסק דינה:

"פרק הזמן שנקבע הוא ארוך, ולא בכדי. תקופת התארגנות זו עשויה להיות נחוצה לרשויות הצבא ולמערך השירות הלאומי-אזרחי. בפרט היא נועדה להקנות לכנסת פרק זמן ראוי כדי לדון כנדרש בהסדר החוקי שלדעתה צריך לחול לגבי גיוסם של תלמידי הישיבות ובכלל זה לתת סיפק בידה לחוקק חוק חדש ככל שהיא תראה צורך בכך. [...] אם יוחלט להנהיג הסדר גיוס מיוחד לתלמידי הישיבות, החורג מהוראותיו של חוק שירות ביטחון, יהא עליו לעלות בקנה אחד עם העקרונות המנחים שנקבעו בפסיקה."

43. כחודשיים לפני מועד בטלות החוק על פי החלטת בית המשפט, הגישה המדינה ביום 15.7.2018, בקשה לדחיית מועד קיום פסק הדין בשבעה חודשים נוספים. הייתה זאת בקשת ארכה ראשונה מני רבות אשר ביקשו משיבי המדינה מבית המשפט הנכבד. בכל פעם העלתה המדינה שלל טענות מן היקב ומן הגורן מדוע יש להיעתר באופן חריג ומיוחד לבקשת ארכה נוספת לדחיית מועד קיום פסק הדין בעתירה. בית המשפט הנכבד נעתר לבקשת משיבי המדינה כדי שיינתן להם די הזמן לחוקק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות, וכך מועד קיום פסק הדין נדחה שוב ושוב במשך למעלה **מחמש שנים**.

44. על אף כלל בקשות הדחייה למועד קיום פסק הדין, ולאחר שאלו כלל לא עסקו בניסיון לחוקק הסדר גיוס חדש, הוגשה ביום 15.2.2023, בפעם **החמש עשרה במספר**, בקשה נוספת לדחיית מועד קיום פסק הדין. כך, לפי משיבי המדינה בבקשה שהגישו ביום 15.2.2023: "נדרשת ארכה בת כחמישה חודשים וחצי, עד ליום 31.7.2023, תום כנס הקיץ של הכנסת, לשם השלמת הליך החקיקה".

⁷ בג"ץ 1877/14 התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת (נבו 12.9.2017) (להלן: "בג"ץ התנועה לאיכות השלטון").

45. בבדיקה שערכה העותרת במחצית שנת 2023, עלה כי לשון החוק עצמו, בסעיף 26 לחוק שירות בטחון, קובעת מנגנון פנימי אשר מביא לבטלות החוק מעיקרו כבר ביום 30.6.23 (וכפי שיוסבר להלן).

46. ביום 27.6.2023, פרסם בית המשפט את החלטתו כי "בהמשך להודעת העותרת בבג"ץ 1877/14 ובהינתן עמדת משיבי הממשלה בתגובתם מיום 25.6.2023, מצאנו להבהיר כי בהתאם להוראות פרק ג' 1 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, הסדר דחיית השירות הקבוע בו פוקע ביום 30.6.2023".

ג.1.ו. דיווחים כוזבים על נתוני גיוס ומסקנות צוות נומה

47. לשם השלמת התמונה, רואה העותרת חובה לציין פרשה נוספת שהתרחשה באותן השנים וקשורה אף היא לנושא גיוס תלמידי הישיבות – ועניינה בדיווחים כוזבים שהועברו על ידי הצבא לגורמים הרלוונטיים במשרדי הממשלה וכתוצאה מכך גם לבית המשפט הנכבד בהליך המשפטי בבג"ץ 1877/14.

48. בשנת 2019 התעורר החשש בצה"ל כי ישנם זיופים או שגיאות בספירת המתגייסים החרדים בצה"ל. בעקבות כך, נערכו בדיקות נוספות שממצאיהן העלו כי קיימים כשלים מהותיים באופן ספירת המתגייסים לטובת מילוי מכסות הגיוס, והמידע שהעביר הצבא לגורמים הממשלתיים לא שיקף את המציאות לאשורה. אי לכך, בשנת 2019 הורה הרמטכ"ל רב אלוף אביב כוכבי, על הקמת צוות בדיקה לבחינת הסוגיה ולאיסוף הנתונים בסוגיית מספר המתגייסים החרדים לצה"ל, בראשות האלוף (במיל.) רוני נומה.⁸

49. צוות הבדיקה קבע כי ספירת החיילים "החרדים" נערכה על ידי הגורמים המקצועיים באכ"א בפרשנות מרחיבה שחרגה מהגדרות החוק, באופן מודע, מכוון ושיטתי. בנוסף, נמצאו תקלות בספירה שנבעו מרשלנות מקצועית חמורה, וצוות הבדיקה הצביע על כשלים מערכתיים, מקצועיים ופיקודיים חמורים.

50. לפי מסקנות צוות הבדיקה, הייתה חריגה של גורמים באכ"א מההגדרה בחוק למושג "חרדי", אשר הלכה והתרחבה עם הזמן, והביאה להטיות בספירה ולנתוני גיוס גבוהים באופן משמעותי מאלה שהיו בפועל. יתר על כן, **הצוות קבע כי ישנן בעיות מהותיות בהגדרה הקיימת בחוק ל"חרדי"**, אף בלא פרשנות מרחיבה. הגדרה זו, כפי שהתנועה תרחיב על כך גם בהמשך, מייצרת מורכבות בתהליך הספירה, בנראות הציבורית ובמהות הדיווח. זאת, מפני שההגדרה מבוססת על הרקע של המתגייס כחרדי בעבר, ולא על השקפתו ואורחות חייו בהווה, ומבוססת על "זיקה" לעולם על חרדי ולא על השתייכות לעולם החרדי.

51. כמו כן, צוות הבדיקה מצא כי צו שר הביטחון שכולל רשימת מוסדות לימוד חרדיים מוכרים לצורך עמידה ביעדי הגיוס נחתם לראשונה בשנת 2014 ולא עודכן מאז ועד היום; על פי מסקנות הצוות, אי-עדכון זה, היה אחד הגורמים המרכזיים להטיות בספירה.

ג.2. פקיעת ההסדר בחוק שירות בטחון והחלטת הממשלה מיום 25.6.2023

52. ההסדר לדחיית הגיוס של תלמידי הישיבות פקע כאמור בהתאם לסעיף 26 לחוק שירות ביטחון,

⁸ צוות הבדיקה בנושא נתוני גיוס חרדים לצה"ל דו"ח מסכם 2 (2020).

אשר קובע כי תקופתו האחרונה של ההסדר ביחס לדחיית שירותם של תלמידי הישיבות (הסדר הפטור משירות הלכה למעשה) תהיה התקופה שתחול:

"התקופה שמיום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)".

53. אם כן, רק בתקופת ההסתגלות השנייה, רשאי היה שר הביטחון ליתן פטור מגיוס למיועד לשירות ביטחון רק ובמידה והתקיימו התנאים של תלמיד ישיבה בסעיף 26 כג לחוק שירות ביטחון. אולם, סמכות זו, למתן פטור מגיוס, עמדה בעינה רק בתוך תקופת ההסתגלות ועד ליום 30.6.2023.

54. כמו כן, תקופת ההסתגלות השוונת כשמן כן הוא – הסתגלות. חוק שירות ביטחון נעדר הסדר קבע הנוגע לגיוס תלמידי הישיבות לאחר תום תקופת ההסתגלות, ביום 30.6.2023. בפסק הדין בבג"ץ 1877/14, דן בית המשפט הנכבד בשאלה העתידית של מה יקרה ביום שאחרי ה-30.6.2023. עמדה על כך כב' הנשיאה (כתוארה אז) מ' נאור בפסקה 67 לפסק דינה:

"תקופת ההסתגלות השנייה מסתיימת ביום 30.6.2023 (סעיף 26 לחוק). בחוק שלפנינו אין כל הוראה מפורשת לגבי הדין שיחול לאחר אותו יום. המשיבים טענו כי מדובר ב"הוראת שעה" (או "הוראת שעה מהותית" כלשונה של המדינה (פסקה 8 לתשובתה מיום 3.4.2016)). זאת, אף שהדבר לא מצוין בכותרתו של החוק ולמרות שאין בו סעיף מיוחד שעוסק בתוקפן של הוראותיו של הסדר הגיוס החדש, בשונה מהמקובל במקרים אחרים שבהם ביקש המחוקק ליצור הבחנה בין חוק "רגיל" לבין חוק זמני במהותו. מכל מקום, ביום 30.6.2023 יפקע למעשה הסדר הגיוס החדש על מכלול הוראותיו. בו ביום יפקע גם חוק שירות לאומי-אזרחי, בהתאם לתיקון שנעשה במסגרת הסדר הגיוס החדש (ראו סעיף 36 לחוק שירות לאומי-אזרחי וכן סעיף 17 לתיקון 21). נשאלת השאלה מה, אם כן, הדין שיחול ביום שלאחר מכן." (פס' 67 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור בעתירה שבכותרת).

55. אם כן, וכפי שקבעה כב' הנשיאה נאור בפסק הדין בבג"ץ 1877/14, הסדר דחיית השירות לתלמידי הישיבות נחקק כ"הוראת שעה מהותית" לפי עמדת המדינה ומכל מקום, ביום 30.6.2023 עתיד לפקוע הסדר הגיוס על מכלול הוראותיו.

56. כלומר, לפי הוראות חוק שירות הביטחון אין כל הסדר קבע ליום שאחרי 30.6.2023 ולאחר חלוף המועד האמור, תחול חובת שירות מלאה, קרי, תחול חובת גיוס כללית על כלל אזרחי המדינה, בהם תלמידי הישיבות.

57. לעניין זה יצוין, כי בפסקה 69 לפסק דינה בבג"ץ 1877/14, מביאה כב' הנשיאה נאור את דברי ההסבר לתיקון מס' 21 לחוק שירות ביטחון בהם נכתב במפורש כי: "ההסדר המוצע אינו קובע הוראות לעניין טיבו ואופיו של הסדר קבע שיחול ביחס לגיוס מקרב המגזר החרדי". וכן, מביאה את דבריו של עו"ד אחז בן-ארי, היועץ המשפטי למערכת הביטחון, בדיון בפני ועדת החוץ והביטחון אגב הליכי החקיקה של תיקון 21 לחוק, שם אמר:

"מה יקרה אחרי 2023. הכנסת תצטרך להתכבד ולקבוע בשלב יותר מאוחר מהו הסידור שהיא רוצה על יסוד הניסיון שנצבר".

58. אם כן, וכמו שעמדה העותרת בהקדמה, במקום בו המחוקק נמנע, על אף הצהרות בית המשפט הנכבד לאורך שבע השנים האחרונות ובפרט בפסק הדין בבג"ץ 1877/14, מלקבוע הסדר קבע שלאחר תקופת ההסתגלות השנייה – פקעו הוראות ההסדר האחרון הקבוע בחוק שירות ביטחון וחלה חובה כללית על גיוס באופן שווה ולפי העקרונות שבית המשפט הנכבד התווה לאורך השנים.

59. להפתעתה של העותרת, ובעקבות ההודעה שהגישה העותרת ביום 12.6.2023 במסגרת ההליך בבג"ץ 1877/14 שם הודיעה על פקיעת ההסדר בחוק שירות ביטחון, החליטה הממשלה ביום 25.6.2023 על

סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה שעניינה "השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתים":

"כי לא יינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשויות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024".

60. כנגד החלטת ממשלה זו ומדיניות אי-נקיטת הליכים כלפי גיוס תלמידי הישיבות הגישה העותרת את העתירה בבג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש 25.6.2024) (להלן: "**פסק הדין בעניין הגיוס**", או "**בג"ץ 6198/23**").

ג.3. ההליך בבג"ץ 6198/23 ופסק הדין בעניין הגיוס

61. ביום 16.8.2023 הוגשה כאמור העתירה בבג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל ו-391 אח' נ' שר הביטחון** (נבו 25.6.2024) (לעיל ולהלן: "**פסק הדין בעניין הגיוס**" או "**בג"ץ 6198/23**"), ובה נידונה סוגיית גיוס תלמידי הישיבות לשירות ביטחון עקב פקיעת ההסדר בפרק ג' לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 על תלמידי הישיבות (להלן: "**חוק שירות ביטחון**"), וכן ביחס לבטלותה של החלטת הממשלה מס' 682 האמורה לעיל.

62. לאחר הדיון הראשון בעתירה בבג"ץ 6198/23, ועוד באותו יום 26.2.2023, הוציא בית המשפט הנכבד צו על-תנאי שהורה למשיבים לנמק מדוע לא ייקבע כי סעיף 3 להחלטת הממשלה בטל; ומדוע לא יפעלו לגיוסם לשירות צבאי של תלמידי הישיבות, נוכח פקיעתו של פרק ג' לחוק שירות ביטחון.

63. ביום 28.3.2024 משיבי המדינה הבהירו בתצהיר כתב התשובה מטעמם, כי לעמדתם לאחר פקיעת החלטת הממשלה 682, החל מיום 1.4.2024, לא יהיה מקור סמכות המאפשר הימנעות גורפת מהליכי גיוס של תלמידי הישיבות של 63,000 תלמידי הישיבות שנדחה שירותים ולא ננקטו הליכי גיוס בגינם, ולכן גורמי המדינה מחויבים לפעול לגיוסם. בתצהיר התשובה מטעם המדינה צורפה באופן חריג ביותר עמדת ראש הממשלה המנוגדת לחלוטין לעמדת המדינה והיועצת המשפטית לממשלה הנ"ל. כך, לעמדת ראש הממשלה החריגה, אשר לא היה באפשרותה של היועצת המשפטית לממשלה לייצג הוא ביקש לטעון כי היעדר מקור חוקי "להימנעות גורפת מגיוס" – אין משמעותו "הוראה גורפת לגיוס".

64. מכאן, ולאחר שהתגלתה בעיית ייצוג של המדינה והממשלה, ואושר ייצוג נפרד, ביום 16.5.2024 הוגש תצהיר תשובה משלים מטעם הממשלה, בו נטען כי סמכות הפוקד לקרוא לגיוס היא "סמכות שבשיקול דעת" ואיננה סמכות חובה. בנוסף, לשיטת הממשלה לא מדובר בהסדר ראשוני – אלא בהחלטה מינהלית אשר על הפוקד לשוב ולבחון אותה מעת לעת. כמו כן, טענה הממשלה כי האפשרות שהזכות לשוויון עשויה להיפגע כתוצאה מהחלטת הפוקד לא מצדיקה קביעה לפיה יש לראות את סמכותו כסמכות חובה. בנוסף, נטען כי ככל שייקבע שמדובר בסמכות חובה, לפוקד שיקול דעת ביחס לאופן בו עליו לקיים את החובה ובפרט ביחס ללוחות הזמנים להפעלת סמכותו.

65. ביום 30.5.2024 הוגש תצהיר משלים מטעם היועצת המשפטית לממשלה, בו נטען כי לעמדתה רשויות הצבא יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי במהלך שנת הגיוס 2024, המתחילה בחודש יוני 2024. בנוסף, צוין כי לא קיים עוד בסיס נורמטיבי למתן פטור גורף מגיוסם של תלמידי הישיבות, ובשים לב לצרכים הנוכחיים של מערכת הביטחון בכוח אדם נוסף, וללחימה המתמשכת – יש לפעול לגיוס תלמידי הישיבות.

66. בעיקרי הטיעון שהוגשו מטעם העותרת ביום 30.5.2024 ובדיון שהתקיים ביום 2.6.2024 בהרכב מורחב של בית המשפט הנכבד, העותרת עמדה על כך שאי-נקיטת הליכי גיוס מהווה פעולה מינהלית בחוסר סמכות, וכי יש לגייס את כל תלמידי הישיבות – קרי כלל 63,000 תלמידי ישיבות ולא רק 3,000. בנוסף, העותרת טענה כי סמכותו של הפוקד לקרוא לגיוס שירות סדיר היא בגדר סמכות חובה אשר חלה על פי כללי המשפט המינהלי – וחובה להפעילה באופן שוויוני על כלל המיועדים לגיוס.

67. ביום 25.6.2024 פורסם פסק הדין בבג"ץ 6198/23 של בית המשפט הנכבד שניתן על ידי 9 שופטים בפה אחד. בפסק הדין בעניין הגיוס ניתנה סקירה לפסקי הדין הקודמים שעסקו בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות. בתוך כך התייחס בית המשפט הנכבד תחילה לבג"ץ 3267/97 רובינשטיין נ' שר הביטחון, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), שם נקבע כי סוגיית הפטור של תלמידי הישיבות מגיוס מחייבת הכרעה באמצעות קביעת הסדר ראשוני, קרי יש להסדירה בחקיקה ראשית.

68. **בית המשפט הנכבד קבע פה אחד, בהרכב מורחב של 9 שופטים, כי נכון להיום אין מסגרת חוקית המאפשרת להבחין בין תלמידי ישיבות ליתר המיועדים לשירות צבאי. בהתאם לכך, אין למדינה הסמכות להורות על הימנעות גורפת מגיוסם, ועליה לפעול בהתאם להוראות חוק שירות ביטחון.**

69. בית המשפט חזר על ההלכה בעניין רובינשטיין, וקבע כי ההסדר במסגרתו מפעיל שר הביטחון את סמכותו לדחיית השירות של תלמידי ישיבות הוא הסדר ראשוני – אשר צריך להיקבע בחקיקה ראשית על ידי הכנסת, ולא על ידי הרשות המבצעת. לפיכך, החלטת הממשלה 682 בגדרה ניתנה הנחייה גורפת לצבא לא לנקוט בהליכי גיוס לתלמידי הישיבות, התקבלה בחוסר סמכות.

70. כמו כן, נקבע כי החלטת הממשלה מעוררת קושי לגופה מאחר שהיא מורה לרשויות הצבא לנקוט באכיפה סלקטיבית פסולה ובאופן מפלה הפוגע בעיקרון השוויון:

"החלטת הממשלה לגופה מעוררת קושי במישור נוסף; זאת מאחר שבמסגרתה מורה הממשלה לרשויות הצבא לנקוט באכיפה סלקטיבית פסולה. אין חולק כי לאחר פקיעתו של פרק 1', הוראות חוק שירות ביטחון חלות באופן שווה הן על תלמידי הישיבות, הן על יתר המיועדים לשירות, ואין עוד עיגון בחוק להבחנה בין שתי הקבוצות. למרות זאת, החלטת הממשלה מורה לרשויות הצבא להבחין בין הקבוצות במישור של אכיפת החוק; הלכה למעשה, מדובר בהוראה לאכוף את החוק באופן מפלה. אמנם, לרשות המינהלית נתון שיקול דעת באכיפת הוראות החוק, ואולם עליה להפעיל אותו באופן אשר מקיים את עיקרון השוויון, שהוא "מנשמת אפו של המשטר החוקתי של כולנו [...]" (פסקה 53 לבג"ץ 6198/23).

71. עוד נקבע בפסק הדין כי טענת הממשלה לפיה נתון לרשויות הצבא שיקול דעת ביחס לשאלה אילו קבוצות באוכלוסייה לגייס, חותרת תחת עצם קיומה של חובת הגיוס אשר חלה באופן שוויוני על כלל האזרחים; ואף עומדת בסתירה לחובתה של הרשות המינהלית להפעיל את שיקול דעתה באופן שוויוני.

72. כמו כן, בית המשפט הנכבד לא קיבל את עמדת הממשלה לפיה סמכות הפוקד לקריאה לשירות סדיר היא סמכות שבשיקול דעת. בפסק הדין נקבע כי הסדר לכלל תלמידי הישיבות הוא לא הפעלת שיקול דעת ובחינת נסיבותיו האישיות של כל תלמיד ישיבה, "אלא לבחינת שיקול כללי ועקרוני: שאלת השתייכותו של הפרט לקבוצת תלמידי הישיבות" (פסקה 56 לבג"ץ 6198/23). על כך הוסיף בית המשפט, כי עמדה זו מעוררת קשיים בשני מישורים נוספים:

"במישור העקרוני, טענת הממשלה חותרת למעשה נגד עצם קיומה של חובת הגיוס, אשר חלה באורח שוויוני על אזרחי המדינה [...] מכאן, שנקודת המוצא היא כי שיקול הדעת של הפוקד אינו מכוון לשאלה אילו קבוצות באוכלוסייה לגייס – אלא מוגבל לאופן יישומה של חובה זו (וברי כי הפוקד אינו מוסמך לקבוע מעין "הסדר ראשוני" בעניין זה, באופן שחורג מעניין רובינשטיין). [...] עמדתה של הממשלה, שלפיה לפוקד נתון שיקול דעת מוחלט ביחס לשאלה את מי לגייס, ובכלל זאת, כנטען, באפשרותו להחליט שלא לגייס את כלל ציבור תלמידי הישיבות, אף מבלי שאלה יקבלו פטור כדין, אינה עולה בקנה אחד עם קיומה של חובת הגיוס. במישור שיקול הדעת, טענת הממשלה שלפיה שיקול הדעת שניתן לפוקד מאפשר לו להימנע מגיוסם של כלל בני הישיבות, עומדת בסתירה לחובתה של הרשות המינהלית להפעיל את שיקול דעתה באופן שוויוני [...] בענייננו, על הפוקד להפעיל את סמכותו מתוך התייחסות שוויונית לכל יוצא צבא כהגדרתו בחוק; הגדרה זו אינה מבחינה בין תלמיד ישיבה לבין יתר המיועדים לשירות. הפרת עיקרון השוויון בהקשר זה תעלה כדי אכיפה סלקטיבית [...] ותהווה פגם חמור בהפעלת שיקול דעתו של הפוקד." (ראו פסקאות 58-59 לבג"ץ 6198/23).

73. יחד עם זאת, ביחס ליישום אופן הגיוס של תלמידי הישיבות קבע בית המשפט הנכבד כי העתירה בבג"ץ 6198/23 היא לא המסגרת המתאימה לדון בפרטים להיקף הגיוס:

"במישור היישומי, עדכנה כאמור היועצת המשפטית לממשלה הן במסגרת התצהיר המשלים, הן במסגרת הדיון מיום 2.6.2024 כי רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (זאת, בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים בממוצע בשנים עברו מציבור זה). **העתירות שלפנינו אינן המסגרת המתאימה לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון והיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות, וממילא איננו מביעים עמדה ביחס לסוגיה זו. מובן כי אף בהפעלת סמכות זו ובפעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות יהא על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי.**" (ראו פסקה 60 לבג"ץ 6198/23, ההדגשות אינן במקור, הח"מ).

74. אם כן, המישור היישומי הוא שעומד כעת בבסיס העתירה דנן. זאת, כאשר טענת העותרת היא כי הפעלת סמכות הגיוס על ידי המשיבים אינה בהתאם לכללי המשפט המינהלי.

75. לבסוף, ביחס להפעלת הסמכות לגיוס לתלמידי הישיבות, קבע בית המשפט בבג"ץ 6198/23 כי הקושי המשפטי אף מתעצם נוכח המלחמה בה מצויה מדינת ישראל, המשליכה על צרכי הצבא. לפיכך, אי אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון יוצרת הפליה קשה ופוגעת בעקרון הבסיסי לשוויון:

"המסקנה המתחייבת היא כי התנהלות המדינה ממועד פקיעתו של פרק ג'1 הייתה בניגוד לדין. הקושי שבמצב דברים זה מתחדד נוכח המלחמה המתמשכת בה מצויה מדינת ישראל, שמשליכה על צרכי הצבא בכוח האדם אשר נדרש על מנת לעמוד במשימותיו החיוניות בעוד שבשנת 1949 מספרם של תלמידי הישיבות שלא התגייסו היה מצומצם ועמד על כ-400 תלמידי ישיבה בלבד, בחלוף השנים, "הכמות הפכה לאיכות" (עניין רסלר, בעמ' 126); כיום, מספרם של תלמידי הישיבות הינו בסדרי גודל אחרים בתכלית; בהתאם לנתונים שהציגה המדינה, בסוף יוני 2023 המספר עמד על כ-63,000 תלמידים (סעיף 21 לתגובה המקדמית מטעם המדינה). מצב דברים זה, אי אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון יוצרת הפליה קשה בין אלה הנדרשים לשירות, לבין אלה אשר לא ננקטים הליכים לשם גיוסם. כפי שנאמר בפרשה אחרת, "הפליה באשר ליקר מכל – החיים עצמם – היא הקשה שבהפליות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מצפה לכל טובת הנאה מכך. הוא מצפה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוהו [...] בימים אלה, בעיצומה של מלחמה קשה, מעמסת אי השוויון בנטל חריפה מתמיד – ומחייבת קידום פתרון בר קיימא לסוגיה זו". (פסקה 89 לפסק הדין בבג"ץ 6198/23).

ג.4. הצורך העז בכוח אדם בצה"ל ובפרט בגיוס לתפקידים קרביים

76. עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ביום 7.10.2023, גויסו לשירות מילואים מאות אלפי חיילים אשר נקראו להגן על מדינת ישראל בעת חירום בה מדינת ישראל נמצאת תחת איום קיומי מכל החזיתות. לאורך התמשכות הלחימה, חלק נכבד מחיילי המילואים עודם נקראים לשירות לתקופות ארוכות והנטל הרובץ על ציבור המשרתים כבד מנשוא.

77. מצב העניינים בגזרות הלחימה השונות, מביא לצורך אדיר בגיוס לצה"ל, ובפרט לתפקידים קרביים, כדי שצה"ל יעמוד במשימותיו. על הצורך הדחוף והמיידי בכוח אדם לצה"ל עמד גם בית המשפט הנכבד בפסק דינו בבג"ץ 6198/23 בפסקה 59:

"כידוע לכל, בבוקר השבעה באוקטובר 2023 ידעה מדינת ישראל מתקפת טרור אכזרית. מאז, במשך תקופה של למעלה מ-8 חודשים, מצויים אנו במלחמה נגד ארגוני טרור ברצועת עזה ובחזית הצפונית. **כידוע, אין דומים צרכי הצבא בימי שגרה, לצרכי הצבא בימי מלחמה.** בהתאם לאמור, **עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון היא כי נוכח ריבוי המשימות הביטחוניות והלחימה האינטנסיבית במגוון זירות קיים צורך קונקרטי ודחוף בכוח אדם נוסף.**" (פסקה 59, בג"ץ 6198/23, ההדגשות אינן במקור, הח"מ).

78. ביחס לצורך הדחוף בגיוס אלפי חיילים קרביים כבר כעת ובעקבות המלחמה ניתן למצוא בהתבטאויותיהם של כל בכירי מערכת הביטחון. כך, ביום 1.3.2024, פורסם בתקשורת כי **לאחר 147 ימי לחימה קיים מחסור חמור ביותר בכוח אדם בצה"ל.** לפי הפרסום, כדי להתחיל לפטור את המחסור הצבא זקוק בדחיפות לתוספת של לא פחות מ-7,000 חיילים באופן מיידי כמחציתם בתפקידי לחימה, ותוספת תקנים מיידיים של 7,500 נגדים וקצינים. וכן, כי מספרים אלה הם בנוסף ללוחמים שכבר מיועדים להתגייס במחזורי מרץ-אפריל ולתקנים הקיימים.

העתק כתבתו של יוסי יהושוע "צה"ל דורש תוספת מיידיים של 7,000 חיילים: 'לא פוליטיקה, חייבים צבא גדול'" מיום 1.3.2024 מצורף ומסומן כנספח ע/2.

79. ביום 11.6.2024 פורסם כי הרמטכ"ל, רב אלוף הרצי הלוי העביר אזהרה חמורה לדרג המדיני – **אין מספיק גדודים לצה"ל כדי לעמוד במשימות – וכי לצה"ל חסרים 15 גדודים כדי לעמוד ביעדים הביטחוניים הדרושים.**

80. בכך הובהר כי חסר לצה"ל סדר גודל של 12,000 חיילים קרביים ותומכי לחימה. כמו כן, יצוין כי את הדברים האלה נאלץ הרמטכ"ל להבהיר לאור 63,000 תלמידי הישיבות החייליים בגיוס.

העתק כתבתם של ניר דבורי ויאיר שרקי, "האזהרה של הרמטכ"ל לדרג המדיני: אין מספיק גדודים לצה"ל כדי לעמוד במשימות", מיום 10.6.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/3.

81. עוד ביחס לחקיקת הסדר גיוס חדש והצורך המובהק והדחוף שנוצר לגיוס חרדים לצבא כדי להגדיל את מצבת כוח האדם, התייחס ביום 16.6.2024, הרמטכ"ל, רב אלוף הרצי הלוי, שב וביקש להבהיר כי לצבא יש צורך עז בגיוס תלמידי הישיבות:

"**כל גדוד כזה סדיר, שאנחנו מקימים, חרדי, הוא מוריד לנו תעסוקה של אלפי אנשי מילואים רבים מאוד בזכות סדיר חובה... זה עכשיו צורך מובהק, ולכן אנחנו מאוד מעודדים את זה.**"

82. כלומר, לדברי הרמטכ"ל, קיים צורך מובהק לגיוס כוח אדם קרבי בהקדם האפשרי. לדבריו, יש בקיומו של גיוס גדוד סדיר לסייע רבות ליכולתו של צה"ל לעמוד במשימותיו ולרווח את התעסוקה לאנשי המילואים.

העתק כתבתו של ניר דבורי "הרמטכ"ל: כל גדוד חדש מוריד תעסוקה של אלפי אנשי מילואים, גיוס חרדים? צורך מובהק" מיום 16.6.2024 מצורף ומסומן כנספח ע/4.

83. בהמשך, ביום 1.7.2024 פורסם בתקשורת כי בדיון בוועדת חוץ וביטחון הציג שר הביטחון גלנט בפני חברי הוועדה את צורכי הצבא לנוכח מלחמת "חרבות ברזל". על פי הפרסום, שר הביטחון גלנט טען בפני חברי הוועדה שצריך לגייס במיידית 10,000 חיילים עקב המחסור הדחוף וכי הצבא יודע לגייס כבר כעת 3,000 תלמידי ישיבות, בנוסף ל-1,800 תלמידי ישיבות שמתגייסים בשנה.

84. לא זו אף זו, באותה ישיבה, כך על פי הפרסום, טען שר הביטחון גלנט שהנחה להחזיר לשירות 15,000 אנשי מילואים שקיבלו פטור במטרה להרחיב את מעגל משרתי המילואים, לאפשר לצה"ל לעמוד במשימותיו ולהפחית את הנטל על המשרתים הנמצאים במאגר.

העתק כתבתה של דפנה ליאל "גלנט בוועדת החוץ והביטחון: צריך 10,000 חיילים מיד, יכולים לגייס 4,800 חרדים" מיום 1.7.2024 מצורף ומסומן כנספח ע/5.

85. הנה כי כן, דבריהם של שר הביטחון גלנט והרמטכ"ל אינם מותירים מקום לספק – קיים לצה"ל מחסור דחוף ועולה צורך מידי בגיוס לשירות בטחון ובפרט לתפקידים קרביים, זאת על מנת להפחית את הנטל על משרתי המילואים כיום ולאפשר לצה"ל להמשיך לעמוד ביעדיו ובמשימותיו.

86. הצורך הדחוף בגיוס לוחמים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" אינו בא לידי ביטוי בהתבטאויותיהם של בכירים במערכת הביטחון בלבד, אלא גם בפעולותיהן של הממשלה ומערכת הביטחון. כך, הממשלה ומשרד הביטחון פועלים להאריך את שירות הסדיר לתפקידי לוחמה; לקצר ולבטל את דחיית השירות לתלמידי המכינות הקדם צבאיות ומתנדבי שנת השירות; להעלות את גיל הפטור לחיילי המילואים; ולהאריך את תקופות המילואים הנדרשות לתעסוקה.

87. פעולות אלה מצד מערכת הביטחון וממשלת ישראל נעשות בשל הצורך העז בכוח אדם, ובייחוד בשל הצורך בחיילים המיועדים לתפקידים קרביים. עמדה זו של המדינה, אשר פועלת מתוך הצורך בגיוס כוח אדם על מנת שצה"ל יוכל לעמוד במשימותיו בעת חירום, השתקפה גם בפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 6198/23:

"הממשלה עצמה ומערכת הביטחון קיבלו שורה של החלטות שמלמדות על הצורך האמור: כך למשל, במהלך הלחימה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים; גיל הפטור משירות מילואים הועלה (חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024); הוחלט לקצר את תקופת דחיית השירות של תלמידי מכינות קדם צבאיות ובני שנת שירות; וכן הוחלט להקדים את גיוסם של בני ישיבות ההסדר. בנוסף לאמור, הוכנו תזכירי חקיקה להארכת השירות הסדיר והמילואים. ברי כי בהפעלת סמכותו של הפוקד חובה עליו ליתן את הדעת לאתגרים שמונחים לפתחו של הצבא ומערכת הביטחון בימים אלה, כמו גם לצרכי הביטחון הקונקרטיים. החלטתו של הפוקד לא יכולה להיות מנותקת מהאמור לעיל, ועליה לשקף את המציאות הביטחונית שבה אנו מצויים בימים אלה ממש" (פס' 59 לפסק דין בבג"ץ 6198/23; ההדגשות אינן במקור, הח"מ).

88. הנה כי כן, קיים צורך עז ומידי בגיוס כוח אדם בצה"ל ולמרות זאת, צה"ל לא החל ביישום הוראות חוק שירות ביטחון באופן שוויוני ובגיוס כולל של 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס.

ג.5. המשך הפעולות לאי-נקיטת הליכי גיוס גם לאחר פסק הדין בעניין

הגיוס

89. על אף ההכרעה הברורה של בית המשפט הנכבד בפסק דינו בבג"ץ 6198/23, צה"ל נמנע מיישום הוראות החוק – עליהן הצביע בית המשפט הנכבד בפסק הדין. כך, על הצורך הבהול עקב המלחמה והזמן שעבר מיום מתן פסק הדין, עד כה הצבא נמנע כלל מלשלוח צווי גיוס לשירות בטחון לכלל תלמידי הישיבות החייבים בגיוס.

90. יתר על כן, מספרם של 63,000 תלמידי הישיבות שלא גויסו היה נכון לחודש יוני 2023 (ראו פסקה 89 בפסק הדין בבג"ץ 6198/23) ומאז עלה וכעת לפי הערכות העותרים עומד על כמעט שמונים אלף תלמידי הישיבות – שלפי הוראות חוק שירות בטחון נדרשים בגיוס לצה"ל.

91. כך, ולמרות הצורך העז שעמדנו עליו לעיל, צה"ל לא פועל בהתאם להוראות הדין, ולא מקדם את גיוס תלמידי הישיבות כלל וכלל.

92. לא זו אף זו, לאחרונה דווח בתקשורת כי הצבא מתכוון לשלוח צווי גיוס רק ל-3000 תלמידי ישיבות בלבד. לפי אותם הדיווחים, ראש אכ"א, האלוף יניב עשור, ציין בדיון בוועדת חוץ וביטחון כי הלכה למעשה צה"ל יגייס מספר זעיר מתוך כלל תלמידי הישיבות החייבים בגיוס לפי הוראות חוק שירות בטחון:

"בדיון בוועדת חוץ וביטחון הצהיר ראש אכ"א אלוף יניב עשור כי בצה"ל מתכוונים לגייס רק כ-3,000 חרדים נוספים מדי שנה בשנתיים הקרובות בנוסף ל-1,800 המגויסים כיום מדי שנה. שבועיים חלפו מאז פסקו תשעה שופטי בית המשפט העליון פה אחד שאין בסיס חוקי לאיגיוס החרדים."

93. אם כן, על אף שבית המשפט הנכבד הכריע כי חובת הגיוס חלה על כל תלמידי הישיבות באופן כולל ומלא, צה"ל פועל בצורה שסותרת את הפסיקה ופועל רק לגיוס זניח ביותר של תלמידי הישיבות. מספר כה זניח אשר לא ייתן מענה לצרכים המבצעיים והוא למעשה מחדש את הסדר הפטור מגיוס מבלי לחוקק בכנסת.

העתק כתבתו של יובל שדה "לגלנט ולצה"ל לא בוער: שליחת צו ראשון לחרדים תדחה את גיוסם" מיום 10.07.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/6.

94. יתר על כן, על פי הדיווחים בתקשורת, גם בשנה הבאה צה"ל עתיד ליתן פטור גורף לתלמידי הישיבות מבלי הסדר חקיקה. כך, צה"ל אינו עתיד לגייס את כלל החייבים בגיוס אלא מספר זניח של 3,000 בלבד תלמידי הישיבות גם בשנה הבאה. לפי אותם דיווחים, סגן הרמטכ"ל, האלוף אמיר ברעם, ציין זאת בישיבה של וועדת החוץ והביטחון של הכנסת:

"אתמול אמר סגן הרמטכ"ל אמיר ברעם בדיון בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת כי בצבא מעוניינים לגייס 4,800 חרדים השנה (1,800 שכבר מתגייסים עוד 3,000 נוספים), וירצו להמשיך ביעד זה גם בשנה הבאה. בדיון בוועדה היום השתתף ראש אכ"א יניב עשור, שלא נקב במספר הצווים שישלחו."

95. אם כן, גם בשנה הבאה צה"ל אינו מתכוון לפעול בהתאם להוראות הדין ולקיים הפליה ואכיפה בררנית, והוא אינו מתכוון לגייס בצורה רחבה, על אף הצורך העז בהוספת כוח אדם ועל אף פסיקת בית המשפט הנכבד בסוגיה.

העתק כתבתם של יניב קובוביץ ונעה שפיגל "לשכת שר הביטחון: גלנט קיבל את המלצת צה"ל לזמן חרדים בצו ראשון בחודש הקרוב" מיום 09.07.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/7.

96. עוד דווח בתקשורת כי בכוונת צה"ל לשלוח צווי גיוס לחרדים עובדים בלבד, דבר שלא רק סותר חזיתית את הכרעת בית המשפט הנכבד, אלא גם מהווה אכיפה בררנית והפליה קשה. על פי הדיווחים בתקשורת, צה"ל יגייס רק חרדים עובדים מתוך אמונה שאלה לא יתנגדו לגיוס:

"ל"הארץ" נודע כי צה"ל צפוי להוציא בשבוע הקרוב כמה אלפי צווי גיוס לצעירים עובדים - כלומר כאלה שרשומים בישיבות לצד רישומם כמועסקים ברשומות הביטוח הלאומי. מלבד זאת, בצה"ל נערכת עבודת מטה למיפוי הישיבות לנוער נושר וגם צעירים אלו צפויים לקבל צווי גיוס". הרעיון הוא להביא את המתגייסים החרדים מבלי לגעת בגרעין הקשה של עולם הישיבות, מתוך הבנה שאסור לקרוע את החבל עם הציבור החרדי וההנהגה החרדית", אומר מקור המעורה בפרטים."

97. כך, לפי הפרסום צה"ל עתיד לקבל גישה אל מאגרי הביטוח הלאומי ולהבדיל בין תלמידי הישיבות עובדים לבין אלה שאינם.

98. אם כן, על אף שפסק הדין בבג"ץ 6198/23 הכריע שיש לפעול על פי כללי המשפט המינהלי וחל איסור על הפליה ואכיפה בררנית, עולה כי צה"ל ממשיך לפעול בניגוד להוראות חוק שירות ביטחון והכל תוך יצירת הסדר גיוס מפלה וחדש ללא כל סמכות בדין.

העתק כתבתו של אהרן רבינוביץ "בלי הגרעין הקשה מהישיבות, עם מסלולים בשב"כ ובמוסד: כך צה"ל יגייס חרדים" מיום 10.07.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/8.

99. הנה כי כן, עולה שצה"ל אינו מתכוון למלא אחר הוראות הדין ולגייס את כלל החייבים בשירות אלא מספר זניח ביותר השנה וגם בשנה הבאה. חמור מכך, עולה כי מתוך מספר זניח זה - צה"ל עתיד להוציא, צווי מוטורגטים" ולגייס רק את אלה שלפי נתוני הביטוח הלאומי עובדים, בעלי משפחות עם ילדים, לא נצפו בישיבות לפחות פעמיים בביקורת שערך הצבא, בעלי טלפון חכם ובעלי רישיון למשאית.

100. בחלוף כמעט חודש מפסק הדין בבג"ץ 6198/23 ולמעלה משנה לאחר שההסדר לפטור חרדים פקע מעצמו, ונראה כי צה"ל לא נקט בהליכי גיוס כלפי שמונים אלף תלמידי הישיבות החייבים בגיוס לשירות בטחון – והכל מבלי סמכות, בניגוד לכללי שיקול הדעת המינהלי ובאופן היוצר הפליה קשה בין דם לדם – בשעת מלחמה קשה.

6.ג. מיצוי הליכים מטעם העותרת

101. במשך חמש השנים האחרונות הגישה העותרת לא פחות מחמש עשרה התנגדויות לדחיית קיומו של פסק הדין בבג"ץ 1877/14, ובהם שבה על טענותיה על כך שמובטח שגם בקבועי הזמן ההם, לא יקיימו המשיבים את פסק הדין לאור העובדה שהם נמנעים מלדון בסוגיה ולחוקק הסדר גיוס לתלמידי הישיבות. או אז, בבדיקה חוזרת שעשתה העותרת במחצית שנת 2023, עלה כי לשון חוק שירות בטחון קובעת בסעיף 26 מגנון פנימי אשר מביא לבטלות הסדר הפטור לתלמידי הישיבות ביום 30.6.2022.

102. לכן, פנתה העותרת כבר ביום 11.6.2023 אל שר הביטחון ואל ראש המטה הכללי בצה"ל בבקשה שיערכו לגיוס כלל תלמידי הישיבות לאור בטלותו של הסדר הגיוס החרגי בעניינם. העותרת ציינה

בפנייתה כי בעוד 20 יום, כלומר החל מיום 1.7.2023 חלה עליהם החובה לפתוח בגיוס כללי של כלל תלמידי הישיבות ומוסדות החינוך החרדים – ועל כן, עליהם להיערך לגיוס תלמידי הישיבות.

103. בנוסף, ציינה העותרת בפנייתה אל שר הביטחון והרמטכ"ל, כי אין אלו דברים חדשים. כך הזכירה להם כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012 התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות ונערך לקליטת החרדים ביחידות המתאימות להם.

104. כמו כן, הזכירה העותרת במכתבה כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א לאחר בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביותר בגיוסם של תלמידי הישיבות החרדים לשירות צבאי וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד לצו הראשון.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון ואל הרמטכ"ל, מיום 11.6.2023, מצורף ומסומן כנספח ע/9.

105. לאחר שלא נענתה העותרת, ומשיבי המדינה ביקשו ארכה נוספת להגשת תגובתם להודעה המעדכנת בבג"ץ 1877/14, ולאור פרסומים בתקשורת לפיהם עתידה הממשלה לקבל החלטה לפיה שר הביטחון יורה לצה"ל שלא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם" – בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון ובחוסר סמכות – פנתה העותרת שוב בבוקר יום 25.6.2023 אל כלל חברי הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל בבקשה שלא להחליט על אי-גיוס חרדים לצה"ל בניגוד להוראות החוק ובחוסר סמכות.

106. בבקשתה הפצירה העותרת בחברי הממשלה שלא לקבל החלטה בניגוד להלכת בית המשפט העליון בבג"ץ רובינשטיין ועמדה בפניהם על כך שכבר נקבע כי הסמכות למתן פטור גורף מגיוס לתלמידי הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי הסמכות לקבוע הסדר גיוס חריג לתלמידי הישיבות נתונה רק לכנסת תחת חקיקת חוק שיסדיר את העניין.

107. כמו כן, ציינה העותרת במכתבה כי על הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל לפעול רק בד' אמותיו של החוק וכל החלטה אחרת מלבד היערכות לגיוס הקרוב של כלל תלמידי הישיבות בהתאם להוראות חוק שירות בטחון תהיה החלטה שתתקבל בחוסר סמכות ודינה בטלות.

העתק מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון והרמטכ"ל, ובהעתק ליועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 25.6.2023, מצורף ומסומן כנספח ע/10.

108. לאחר שלא התקבלה כל תשובה מהמשיבים ולפני שתיכנס לתוקפה החלטת הממשלה המקימה הסדר מינהלי חדש הנגוע בחוסר חוקיות ביחס לאי-גיוס תלמידי הישיבות, פנתה שוב העותרת ביום 29.6.2023 אל כלל חברי הממשלה, שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה בבקשה שיבטלו את החלטתם ויפעלו לגיוס תלמידי הישיבות בהתאם לחוק והדין.

109. במכתבה הנ"ל שוב עמדה העותרת על הוראות החוק והלכת בית המשפט העליון בבג"ץ רובינשטיין, וכן הרחיבה על הפגיעה האנושה בעקרון השוויון ומדיניות ההפליה והאכיפה הבררנית שיקיימו המשיבים אם אכן לא יחזרו בהם מהחלטתם.

העתק מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון, הרמטכ"ל, וליועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 29.6.2023, מצורף ומסומן כנספח ע/11.

110. לאחר חודש ימים בהם לא נעשה שום מאמץ לגיוס, או היערכות לגיוס תלמידי הישיבות בהתאם להוראות חוק שירות בטחון פנתה שוב העותרת אל המשיבים ובראשם שר הביטחון והרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה – בבקשה לגייס את תלמידי הישיבות.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי למשרד הביטחון, מיום 6.8.2023, מצורף ומסומן כנספח ע/12.

111. ביום 16.8.2023 הגישה העותרת את העתירה כאמור בבג"ץ 6198/23. יחד עם זאת, גם לאחר פסק דינו של בית המשפט הנכבד מיום 25.6.2023, שניתן בהרכב מורחב פה אחד – גם אז לא נשלחו צווי הגיוס הנדרשים אל 63,000 תלמידי השירות החייבים בגיוס.

112. ביום 31.3.2024 פנתה העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה בדרישה לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים. בפנייתה זו, עמדה העותרת על כך שהוראות החוק מחייבות גיוס לכלל 63,000 תלמידי הישיבות – בהתאם להוראות חוק שירות בטחון.

113. כמו כן, עמדה העותרת על הצורך הבהול בשעת מלחמה. בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, ובוודאי כאשר משרד הביטחון פועל להגדיל את הנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. העותרת הצביעה על קידום היוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; העלאת גיל הפטור משירות מילואים; ביטול וקיצור דחיית השירות למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות - וסברה כי לא ניתן לפעול בכלל היוזמות האלה מבלי לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס.

114. ולכן דרשה העותרת פתיחה בגיוס שוויוני לתלמידי הישיבות לפי הוראות חוק שירות בטחון.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי למשרד הביטחון, מיום 31.3.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/13.

115. ביום 16.4.2024 פנתה העותרת בדרישה נוספת לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים. ושוב הדגישה העותרת כי בהיעדר כל הסדר בחוק חלה החובה המיידית להתחיל בהליכי גיוס כלפי כלל 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 16.4.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/14.

116. לאחר פרסומו של פסק הדין בבג"ץ 6198/23 ועוד ביום 25.6.2023 פנתה העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה בפניה נוספת לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות. בפנייתה חזרה העותרת על דרישותיה לפעול ולגייס את תלמידי הישיבות בהתאם להוראות חוק שירות בטחון.

117. העותרת התייחסה לכך שבפסק הדין בבג"ץ 6198/23 לא ירד בית המשפט העליון לפרטי היישום בגיוס תלמידי ישיבות – אך קבע כי חלה חובה לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי הקובעים איסור על הפליה בהליכי גיוס לשירות בטחון; איסור על אכיפה בררנית בגיוס; איסור על שקילת שיקולים פוליטיים זרים בגיוס מועמדים לשירות בטחון; והפעלה שוויונית של סמכות הפקד הצבאי.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 25.6.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/15.

118. ביום 3.7.2024 פנתה שוב העותרת בתזכורת ליישום הוראות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 ובדרישה לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים. העותרת הזכירה את חלוף הזמן מיום מתן פסק הדין והעובדה שטרם נשלחו צווים ל-63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס לפי הוראות החוק ופסק הדין.

119. יתר על כן, העותרת עמדה על כך שאף לא נשלח צו ראשון למיועדים לשירות הבטחון מקרב תלמידי הישיבות. ביחס לאלה שכבר שירותם נדחה ונשלח להם צו ראשון אך לא צו גיוס ביקשה שוב העותרת לפעול לגיוסם לפי כללי המשפט המינהלי, ובאופן שוויוני כפי שצה"ל מצווה על כלל האזרחים.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 3.7.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/16.

120. ביום 4.7.2024 פנתה העותרת גם אל ראש אכ"א, האלוף יניב עשור; הפרקליטה הצבאית הראשית, האלוף יפעת תומר ירושלמי; הפוקד הצבאי ומפקד יחידת מיטב, אל"מ אלון מצליח – בדרישה ליישום פסק הדין בבג"ץ 6198/23 ובדרישה לגיוס מיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים.

121. העותרת עמדה שוב על מושכלות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 והצורך בהפעלת הוראות הגיוס בהתאם לעקרון השוויון וכללי המשפט המינהלי. וכן, עמדה העותרת על הצורך העז בגיוס 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס לפי הוראות החוק.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה, ראש אגף כוח אדם בצה"ל, הפרקליטה הצבאית הראשית ומפקד יחידת מיטב, מיום 4.7.2024, מצורף ומסומן כנספח ע/17.

122. מיותר לציין שגם על פנייתה האחרונה, כמו שלל פניותיה של העותרת, לא התקבל כל מענה לגופו של עניין.

123. הלכה למעשה, כל ניסיונותיה של העותרת לקבל מענה מצד המשיבים, ולמצות הליכים מול הרשויות, להתריע כי החלטת הממשלה מקיימת מדיניות המפלה ואכיפה בררנית – ללא כל סמכות, או הסדר בחוק – לא נותר לה לעותרת אלא לפנות לבית המשפט הנכבד בעתירה זו ולבקש כי יורה על מתן הצווים המופיעים ברישא לעתירה.

ד. הטיעון המשפטי

ד.1. התשתית הנורמטיבית לעתירה – חוק שירות בטחון

124. חוק היסוד: הצבא קובע את ההסדרים הבסיסיים של צבא ההגנה הישראל. חוק היסוד מסדיר את תפקיד הצבא ואת כפיפותו לממשלה. בהתאם, סעיף 2(א) לחוק היסוד קובע שהצבא נתון למרותה של הממשלה.

125. כמו כן, סעיף 2(ב) לחוק יסוד: הצבא קובע שהאחראי מטעם הממשלה על הצבא הוא שר הביטחון, ולו האחריות וסמכות לפקח על הצבא.

126. סעיף 4 לחוק יסוד: הצבא קובע כי חובת הגיוס תיקבע בחוק. בהתאם חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (לעיל ולהלן: "**חוק שירות בטחון**", או "**החוק**"), הוא המסגרת להוראות הגיוס והחלת החובה לשירות בטחון.

127. סעיף 3 לחוק שירות בטחון קובע ביחס **להתייצבות לרישום ולבדיקה**, כי מי שנקרא להתייצב לשירות בטחון **חייב להתייצב** במקום ובזמן שנקבעו כאמור ולמסור לפוקד או לאדם שמינה הפוקד

לכך את הפרטים הנוגעים אליו שנקבעו בתקנות.

128. בהתאם סעיף 12 לחוק שירות בטחון, קובע כי אי-התייצבות לבדיקת כשירות לשירות בטחון, או לבדיקות, **אינה פוטרת** מהתייצבות לשירות בטחון.

129. סעיף 13 לחוק שירות בטחון קובע כי פוקד רשאי, **בצו**, לקרוא לשירות בטחון סדיר גבר בין הגילים 18 ועד 29; ואשה בין הגילים 18 ועד 26, שנמצאו כשירים לשירות סדיר. בהתאם סעיפים 15 ו-16 לחוק שירות בטחון מסדירים את זמן השירות הסדיר בהם חייבים כל גבר ואישה.

130. סעיף 36 לחוק שירות בטחון קובע ששר הבטחון רשאי בצו, אם ראה לעשות כן מטעמים הקשורים בהיקף הכוחות הסדירים או כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל, או מטעמים הקשורים בצרכי החינוך, ההתיישבות הביטחונית או המשק הלאומי, או מטעמי משפחה או מטעמים אחרים לפטור יוצא צבא או מלש"ב או להפחית את תקופת שירותו, לפטור יוצא צבא מחובת שירות מילואים, או לדחות את מועד ההתייצבות לפי בקשת יוצא צבא או מלש"ב.

131. סעיף 46 לחוק שירות בטחון הוא סעיף העונשין והוא קובע עונש מאסר על מי שלא מילא חובה המוטלת עליו בחוק זה או לפיו.

132. הנה כי כן, חובת הגיוס לשירות בטחון חלה על הכל באופן שוויוני אלא אם קיימים טעמים מיוחדים לפטור שנקבעו בסעיף 36 לחוק. העובדה שמיועד לשירות בטחון הוא תלמיד ישיבה במוסד לימוד חרדי – אינה מהטעמים המאפשרים דחיית שירות או פטור.

133. אין כל הסדר בחוק כלפי תלמידי הישיבות החרדיים – והם חייבים בגיוס. יתר על כן, מעבר לעובדת **פקיעתו** של פרק 1 לחוק בנושא "שילוב בוגרי ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים", אשר הסדיר את סוגיית הפטור ודחיית השירות שניתן בעבר לתלמידי הישיבות החרדיים (להלן: "**הפרק**"), הרי שבית המשפט הנכבד הכריז גם על **בטלותו** של הפרק, וקבע כי הוראותיו אינן חוקתיות ופוגעות פגיעה אנושה בעקרון השוויון ואינן משיגות את תכליתו המוצהרת של הפרק – לגייס תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים. על אף זאת, החליט בית המשפט הנכבד על תקופת דחייה ארוכה לבטלותו כדי שהכנסת תחוקק הסדר גיוס חדש.

134. עוד יצוין, כי פקודת צבא-הגנה לישראל, התש"ח-1948 – שעודנה בתוקף, קובעת בסעיף 2 כי בעת חירום, ישנה חובת גיוס כללית לכל:

"במצב חירום יונהג גיוס חובה לצבא-הגנה-לישראל על כל שירותיו."

135. הנה כי כן, אין כל בסיס בדין לסטייה מהוראות חוק שירות בטחון. סמכות הפוקד הצבאי והפעלת סעיפי העונשין קבועה כאמור בהוראות וכפופה לכללי שיקול הדעת המינהלי – אשר קובעים איסור על הפלייה, או על אכיפה בררנית של הוראות החוק.

2.ד. ההחלטה שלא לגייס 63,000 תלמידי ישיבות, ושלא להוציא 15,000

צווי גיוס ראשונים ולהוציא "צווים מטורגטים" נעשתה בחוסר סמכות,

בניגוד להוראות החוק ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה

136. כאמור לעיל, בבג"ץ 6198/23 חזר בית המשפט הנכבד על ההלכה שנקבעה בבג"ץ רובינשטיין משנת 1998, כי שר הביטחון לא יכול ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות.

מפני שמדובר ב"הסדר ראשוני", שעליו להיקבע בהחלטה של המחוקק (להרחבה ראו: יואב דותן, "הסדרים ראשוניים ועקרון החוקיות החדש" משפטים מב התשע"ב, 444 (2012)).

137. והנה, במקום שהסדר הגיוס החרוג שהוחל על תלמידי הישיבות לפי חוק שירות בטחון פקע ביום 30.6.2023 – החלטת הממשלה מיום 25.6.2023 **שלא** לקיים את מצוות החוק, ולא לגייס את כלל המיועדים לשירות בטחון ולפתוח בהליכים נגד משתמטים באופן שוויוני – **נעדרת כל סמכות בחוק ובדין**.

138. כפי שעמדה על כך העותרת בפרק התשתית הנורמטיבית שלעיל, הוראות חוק שירות בטחון ברורות ומחילות את חובת הגיוס על כלל המיועדים לשירות בטחון. גם ההוראות בחוק שירות בטחון ביחס להליכים שיש לנקוט על אי-התייצבות לשירות – קובעות חובת הסדר שוויוני לכל.

139. מכאן, שלא ברור לעותרת מקור הסמכות לפיו שר הביטחון וצה"ל החליטו – שלא לנקוט הליכי גיוס – ולפעול בניגוד להוראות חוק שירות הביטחון; ללא הסמכה לכך בחוק; באופן הפוגע אנושות בעקרון השוויון; ובניגוד לכל הפסיקה הנרחבת של בית המשפט העליון בסוגיה.

140. ביחס ליישום הוראות החוק חזר בית המשפט הנכבד בפסק דינו בבג"ץ 6198/23 על ההלכה הידועה כי על הרשות **לפעול ולהפעיל סמכותה בהתאם לדין הקיים**, ויפים דבריו של כב' השופט אור בבג"ץ 3872/93 מישראל בע"מ נ' ראש הממשלה ושר הדתות, מז(5) 485 (1993):

"אכן, על כל רשות מינהלית לפעול ולהפעיל סמכותה בהתאם לדין הקיים, ואין היא רשאית שלא לעשות כן בגלל אפשרות שחקיקה עתידית תשנה את התמונה ותפתור בדרך כלשהי את הבעיה המתעוררת עתה בבית המשפט. רשות שנתונה בידה סמכות לשקול ולהחליט, הופקדה בידה לא רק זכות להפעיל את הסמכות, אלא גם החובה לשקול את הפעלתה ולהפעילה כשמוצדק הדבר [...] הטעם לדבר אינו רק חובת הרשות להחליט על-פי הדין הקיים היום. טעם נוסף הוא, שאין לדעת אם יחוקק החוק ומתי יחוקק. לכנסת סדרי עדיפויות משלה, ואין לדעת מתי תידון הצעת החוק, אם בכלל, כמה זמן יימשך הליך החקיקה ומה יהיה תוכנו של החוק". (פס' 7 לפסק הדין של כב' השופט אור, וראו גם: בג"ץ 3806/93 מנינג נ' שר המשפטים, מז(3) 420 (1993); בג"ץ 5304/92 פר"ח 1992 סיוע לנפגעי חוקים ותקנות למען ישראל אחרת נ' שר המשפטים, מז(4) 715 (1993) ועוד)

141. למעשה, מדובר בעקרון על בשיטת המשפט שלנו המחייב כל רשות לפעול רק במסגרת סמכויותיה בחוק. עקרון חוקיות המינהל הזה, מחייב את הממשלה, ככל רשות אחרת, לפעול תמיד במסגרת דל"ת אמותיו של החוק – החלטת הממשלה התקבלה בניגוד למצוות החוק והדין, ובכך פוגעת אנושות בשלטון החוק. יפים לעניין זה הדברים שנכתבו בע"א 5958/15 פרחי ביקל בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה - ראשון לציון (נבו, 15.12.2016):

"עקרון חוקיות המינהל מהווה נורמה בסיסית במשפט הציבורי. עקרון זה מורה, כי כל רשות מינהלית חייבת לפעול בתוך דל"ת אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק. הרשות המינהלית רשאית ומוסמכת לעשות רק את אותן פעולות שהחוק הסמיך אותה לעשותן. זהו הביטוי של עקרון שלטון החוק בתחום המשפט המנהלי. הנפקות המעשית שלו היא, שהפעולה המנהלית חייבת להיות מבוססת על הסמכה בחוק (או מכוחו), וכן שאסור לפעולה זו לחרוג מן הגבולות שנקבעו להסמכה".

142. אשר על כן, ובהתחשב בפסק הדין בבג"ץ 6198/23 **הברור כשמש**, אין שר הביטחון, הרמטכ"ל, או הפוקד הצבאי יכולים ליטול לעצמם שיקול דעת שאינם מוסמכים להפעיל – בוודאי גם שהממשלה לא יכולה להנחות שוב לעשות שימוש אסור בסמכויות הפוקד הצבאי – כאשר הדבר עומד בניגוד גמור לחוק ולדין.

143. ההחלטה שלא לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות – היא החלטה שהתקבלה בחוסר סמכות ועל בית המשפט הנכבד לקבוע כי **אין לה קיום משפטי**. בהתאם לדברים שנקבעו מספר רב של פעמים בבית משפט נכבד זה :

”הלכה פסוקה היא שמעשה או החלטה של רשות הפגומים בחוסר סמכות (או פגם אחר העולה כדי חוסר סמכות) אין להם קיום משפטי כלל, והם בטלים מדעיקרא (void) ואין חובה לפעול על-פיהם” (ע”א 790/77 ד”ר אלנה אורט נ’ הפול לביטוח חובה, איגוד ישראלי של חברות הביטוח בישראל בע”מ, לד(2) 785, 789 (1980)).

144. הנה כי כן, ההחלטה על אי-נקיטת הליכי גיוס לשירות בטחון בעניינם של תלמידי הישיבות, היא החלטה שלוקה בחוסר סמכות ובניגוד לפסק דינו של בית המשפט העליון בבג”ץ 6198/23. מכאן, תבקש העותרת כי בית המשפט הנכבד יוציא את הצווים המבוקשים ברישא – על מנת להביא ליישום הוראות הדין.

ד.3. אי-נקיטת הליכי גיוס לתלמידי הישיבות פוגעת פגיעה אנושה בעקרון

השוויון בפני החוק ומיישמת מדיניות מפלה של אכיפה בירנית

145. בית המשפט הנכבד עמד, מספר רב של פעמים, על יסודיותו של ערך השוויון בשיטת המשפט הישראלי פעמים רבות מספור, והדגיש את החשיבות העליונה של השוויון כאבן הפינה של חברה מתוקנת, ואת החובה לעקור מן השורש כל רמז להפליה ולשרירות (בג”ץ 953/87 פורז נ’ ראש עירית תל-אביב-יפו, מב(2) 309, פס’ 28 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ברק (1988)).

146. העותרת תבקש להדגיש, כפי שנקבע בבית המשפט הזה מספר פעמים, כי נקודת המוצא הבסיסית לחיים אזרחיים במדינה דמוקרטית היא נשיאה **שווה** בחובות אזרחיות והנאה שווה מזכויות אזרחיות.

147. בית המשפט הנכבד חזר על מושכלת יסוד זו בבג”ץ 6198/23, וקבע שהיא חלה ביתר שאת לגבי חובת הגיוס, שהיא מן החובות התובעניות ביותר – וכך חזר על ההלכה ארוכת השנים שחובת הגיוס תובעת מבנות ומבני החברה את שנותיהם הטובות ביותר, היא פוגעת ממושכות באוטונומיה שלהם ובחירותם האישית ואף מביאה אותם לידי סיכון שלמות גופם וביטחונם. כפי שעמד על כך הנשיא (בדימ’) א’ ברק :

”שירותו של אדם בשירות הצבאי היא זכות וחובה גם יחד. **חובת השירות פוגעת בשורה של חירויות יסוד של הפרט המשרת**. כך באשר לשירות חובה בכל צבא. כך בוודאי באשר לשירות בצבא ההגנה לישראל. שירות זה כרוך לא פעם בסיכון זכותו היסודית ביותר של כל פרט – הזכות לחיים ולשלמות הגוף. [...] הפליה באשר ליקר מכל – החיים עצמם – היא **הקשה שבאפליות**. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מצפה לכל טובת הנאה מכך. הוא **מצפה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוהו**.” (בג”ץ 6427/02 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ’ **כנסת ישראל**, פ”ד סא(1) 619, פס’ 41 לפסק דינו של הנשיא ברק (2006)).

148. הנה כי כן, אי-נקיטת בהליכים לגיוס 63,000 תלמידי הישיבות מהווה הפרדה בין דם לדם בחובת השירות שקובע חוק שירות בטחון, ועמד על כך בית המשפט הנכבד בבג”ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון בישראל נ’ הכנסת**, סא(1) 619 (2006) :

”שירותו של אדם בשירות הצבאי היא זכות וחובה גם יחד. חובת השירות פוגעת בשורה של חירויות יסוד של הפרט המשרת. כך באשר לשירות חובה בכל צבא. כך בוודאי באשר לשירות בצבא ההגנה לישראל. שירות זה כרוך לא

פעם בסיכון זכותו היסודית ביותר של כל פרט – הזכות לחיים ולשלמות הגוף.
[...] **אפליה באשר ליקר מכל – החיים עצמם – היא הקשה שבאפליות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מצפה לכל טובת הנאה מכך. הוא מצפה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוהו.**"

149. באי-יישומו של פסק הדין בבג"ץ 6198/23 שניתן בהרכב מורחב פה אחד, נראה כי הפוקד הצבאי, נוהג הלכה למעשה, במדיניות של אכיפה בררנית כך שאינו אוכף את חובת הגיוס על תלמידי הישיבות החרדים, זאת בעוד על כלל אזרחי ישראל אשר אינם תלמידי הישיבות החרדים, חלה חובת הגיוס לצבא ההגנה לישראל.

150. הווה אומר, למעלה משנה תמימה ועוד החל מיום 1.7.2023 חלה חובת גיוס על כלל אזרחי המדינה, אולם בהחלטת הממשלה, שר הביטחון או בהימנעותו של הפוקד הצבאי מהחלטה לפעול לגיוס תלמידי הישיבות, מפעילים המשיבים מדיניות מפלה של אכיפה בררנית, בה הנהנים הם תלמידי הישיבות, ואילו המופלים הם אזרחי מדינת ישראל הלא-חרדים.

151. חשובים לעניין זה דבריו של כב' השופט זמיר בבג"ץ 6396/96 **זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע**, נג(3) 289 (1999), שם עמד על יסודות תופעת האכיפה הבררנית:

"אולם, אפשר שאכיפה חלקית תהיה אכיפה בררנית ובשל כך גם תהיה אכיפה פסולה. מהי אכיפה כזאת? אפשר להגדיר אכיפה בררנית בדרכים שונות לצרכים שונים. [...] ללא יומרה להציע הגדרה ממצה, אפשר לומר, לצורך עתירה זאת, כי אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא. **דוגמה מובהקת לאכיפה בררנית היא, בדרך-כלל, החלטה לאכוף חוק כנגד פלוני, ולא לאכוף את החוק כנגד פלמוני, על בסיס שיקולים של דת, לאום או מין, או מתוך יחס של עוינות אישית או יריבות פוליטית כנגד פלוני.** די בכך ששיקול כזה, גם אם אינו שיקול יחיד, הוא השיקול המכריע (דומיננטי) בקבלת החלטה לאכוף את החוק. אכיפה כזאת נוגדת באופן חריף את העיקרון של שוויון בפני החוק במובן הבסיסי של עיקרון זה. היא הרסנית לשלטון החוק; היא מקוממת מבחינת הצדק; היא מסכנת את מערכת המשפט." (פס' 16 לפסק הדין של כב' השופט זמיר) (ההדגשות אינן במקור).

152. כך, אי-גיוסם של 63,000 תלמידי הישיבות, בניגוד למצוות חוק שירות ביטחון, בעוד נאכפים הליכים כנגד גיוסם של אזרחים אחרים, עולה כדי אכיפה בררנית פסולה של שר הביטחון. אכיפה בררנית שכזו, פסולה מעיקרה ואסורה, ופוגעת פגיעה חמורה בשלטון החוק ובעקרון השוויון כאמור. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט חשין בפסקה 16 לפסק דינו בע"פ 3520/91 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, מז(1) 441 (1993):

"עקרון שלטון החוק משמיע את עקרון החוקיות, ומוסיף הוא ומשמיע צורך בהפעלת החוק באורח שוויוני וללא הפליה, בהתאם לכללים ידועים וקבועים מראש, ללא שרירות וללא מקריות. הפעלת החוק באורח מקרי - של - על דרך מדיניות קבועה, ברורה ומבוקרת מראש - מש-יעה שרירות, ושרירות הינה אויבת שלטון החוק." (פס' 16 לפסק הדין של כב' השופט (כתוארו אז) מ' חשין).

153. הנה כי כן, עקב החלטת הממשלה מדיניות שר הביטחון וצה"ל מקיימת אפליה קשה, בניגוד לחוק ובניגוד להלכת בית המשפט בבג"ץ 6198/23, אין להסכין עם מדיניות זו, ועל בית המשפט הנכבד לעצור אותה. על כן, ורק עקב הפגיעה הקשה בעקרון השוויון ונקיטה במדיניות מפלה של אכיפה בררנית יש להוציא את הצווים המבוקשים ברישא של העתירה.

4.ד. החובה בהפעלת שיקול הדעת של הפוקד בהתאם לכללי המשפט

המינהלי

154. כאמור בפרק התשתית העובדתית שלעיל, צה"ל לא החל בגיוס תלמידי הישיבות. מעבר לכך שלא גויסו 63 אלף תלמידי הישיבות המחויבים בשירות סדיר, עלה לאחרונה כוונה לגייס מספר זעום ביותר על ידי צה"ל – בניגוד מוחלט להוראות החוק ובחוסר סמכות ותוך אכיפה מפלה ובררנית.
155. בפסק הדין בבג"ץ 6198/23 דחה בית המשפט הנכבד את עמדת הממשלה לפיה סמכות הפוקד לקריאה לשירות סדיר היא סמכות שבשיקול דעת. על כך הוסיף בית המשפט הנכבד, כי עמדה זו מעוררת קשיים בשני מישורים נוספים:

"במישור העקרוני, טענת הממשלה חותרת למעשה נגד עצם קיומה של חובת הגיוס, אשר חלה באורח שוויוני על אזרחי המדינה [...] מכאן, שנקודת המוצא היא כי שיקול הדעת של הפוקד אינו מכוון לשאלה אילו קבוצות באוכלוסייה לגייס – אלא מוגבל לאופן יישומה של חובה זו (וברי כי הפוקד אינו מוסמך לקבוע מעין "הסדר ראשוני" בעניין זה, באופן שחורג מעניין רובינשטיין). [...] עמדתה של הממשלה, שלפיה לפוקד נתון שיקול דעת מוחלט ביחס לשאלה את מי לגייס, ובכלל זאת, כנטען, באפשרותו להחליט שלא לגייס את כלל ציבור תלמידי הישיבות, אף מבלי שאלה יקבלו פטור כדין, אינה עולה בקנה אחד עם קיומה של חובת הגיוס.

במישור שיקול הדעת, טענת הממשלה שלפיה שיקול הדעת שניתן לפוקד מאפשר לו להימנע מגיוסם של כלל בני הישיבות, עומדת בסתירה לחובתה של הרשות המינהלית להפעיל את שיקול דעתה באופן שוויוני [...] בענייננו, על הפוקד להפעיל את סמכותו מתוך התייחסות שוויונית לכל יוצא צבא כהגדרתו בחוק; הגדרה זו אינה מבחינה בין תלמיד ישיבה לבין יתר המיועדים לשירות. הפרת עיקרון השוויון בהקשר זה תעלה כדי אכיפה סלקטיבית [...] ותהווה פגם חמור בהפעלת שיקול דעתו של הפוקד." (ראו פסקאות 58-59 לבג"ץ 6198/23).

156. אם כן, כבר נקבע כי במישור העקרוני חלה חובה על הפוקד להפעיל את הוראות החוק לפי הדין ובאופן שוויוני. במישור שיקול הדעת נקבע כי אין לפוקד אפשרות להימנע מגיוס תלמידי הישיבות, אלא חלה עליו חובה לפעול בהתאם לכללי שיקול הדעת המינהלי. עוד קבע בית המשפט כי הפוקד כפוף לחובה המינהלית להפעיל את סמכותו בהתאם לתשתית עובדתית מלאה ותוך מתן משקל לכלל השיקולים הרלוונטיים.

157. למרות הדברים האלה, עולה כעת כי הפוקד לא מפעיל את הוראות הגיוס באופן שוויוני וכלל לא פותח בהליכי גיוס לתלמידי הישיבות.

158. חמור מכך, עולה כעת כי צה"ל מתכוון לגייס רק מספר זעיר ביותר של תלמידי ישיבות, ורק את אלה שלפי נתוני הביטוח הלאומי – הם עובדים ולא תלמידי ישיבות.

159. הפעלת שיקול הדעת של הפוקד באופן שיישלחו צווי גיוס רק לחלק מצומצם מתוך כלל תלמידי הישיבות החייבים בגיוס, כמו גם ההבחנה בזהות המיועדים לגיוס, אינה נופלת בגדרי סמכותו לפי הדין, כאמור לעיל. גם אם הפעלת שיקול הדעת הייתה בסמכות הפוקד, היא סותרת את חובתו המינהלית להפעיל את שיקול הדעת באופן שוויוני ובהתאם לתשתית עובדתית מלאה.

160. בתוך כך, ההחלטה לשלוח צווי גיוס רק לחלק מזערי מתוך כלל תלמידי הישיבות וכן ההבחנה בין תלמידי ישיבות עובדים לכאלו שלא, מהווה אכיפה בררנית פסולה הסותרת את חובתו של הפוקד להפעיל את סמכותו באופן שוויוני כלפי כלל החייבים בשירות בטחון.

161. כבר בפניותיה לפוקד הצבאי הובהר כי פסק הדין לא משתמע לשני פנים וקובע כי על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי, הקובעים איסור הפליה בהליכי גיוס; איסור על אכיפה בררנית; איסור על שקילות שיקולים פוליטיים זרים בגיוס; והפעלה שוויונית של סמכות הפוקד הצבאי. ומכאן, שלא ברור מדוע לא נפתחו הליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות באופן כולל ומידי, ויותר מזה, חלה עליכם גם החובה להפעיל סנקציות באופן שוויוני.

162. לעמדת העותרת גם התשתית העובדתית לפיה פועל הפוקד חייבת להיות בהתאם למציאות, כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלאת גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות.

163. הנה כי כן, בית המשפט הנכבד עמד זה מכבר בפסק הדין בבג"ץ 6198/23 על כך שהפוקד מחויב לפעול לפי כללי המשפט המינהלי, ובתוך כך להפעיל את שיקול דעתו באופן שוויוני; בהתאם לתשתית עובדתית מלאה ותוך מתן משקל לכלל השיקולים הרלוונטיים.

164. לפיכך, באי-נקיטת הליכי גיוס לשירות סדיר ומלא כלפי 63,000 תלמידי הישיבות, ואף מצהיר כי בכוונותיו לנקוט בהליכים רק כלפי חלק מזערי מתוך בני הישיבות המחויבים בגיוס – ואף את זאת הוא לא מבצע, הרי שהפוקד סותר את חובותיו המינהליות ופועל בחוסר סמכות.

5.ד. החשש שמא ההחלטה לאי-נקיטת הליכי גיוס לכלל תלמידי הישיבות

מנוע משיקולים זרים, פוליטיים באופיים ואשר אינם ממם העניין

165. למרות פסק הדין הברור בבג"ץ 6198/23 – הפוקד לא נקט כל הליך גיוס לשירות סדיר כלפי מי מ-63,000 תלמידי הישיבות. חמור מכך, בשבועות האחרונים עולה, כי למרות הוראות החוק והצורך העז בגיוס לצה"ל, אשר מתבטא בעומס הרב שרובץ על כתפי המשרתים – אין כלל כוונה להביא לגיוס כולל של עשרות אלפי תלמידי הישיבות.

166. העותרת תביע את חששה שמא אי-נקיטת הליכי גיוס ולמעשה המשך הפרת הדין, מקורה בשיקולים זרים, שיקולים פוליטיים לא ענייניים שמקורם ברצון לשמור על שלמות הגורמים השונים בקואליציה

167. אין העותרת בגדר "בוחנת כליות ולב" (וראו: עע"מ 343/09 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים**, פס' 38 לפסק דינו של כבוד השופט עמית (נבו, 14.9.2010) (להלן: "עע"מ הבית הפתוח בירושלים")), אך למרות הצורך העז בהגדלת כוח האדם של צה"ל נראה כי הימנעות המשיבים מגיוס תלמידי הישיבות ומיישום פסק הדין הברור בבג"ץ 6198/23 מעוררים את החשש שמא הליך קבלת ההחלטות שלה נגוע כל כולו בשיקולים זרים, באופן המחייב לבדו את התערבות בית המשפט הנכבד.

168. ידוע הדבר כי הרשות המנהלית מצווה להפעיל את שיקול דעתה בהתאם לסמכויותיה, על יסוד השיקולים הרלוונטיים ועל פי שיקולים אלו בלבד. כך אמר השופט (כתוארו דאז) גרוניס בבג"ץ 5968/05 **עיריית חברון נ' מדינת ישראל** (נבו, 1.3.2006):

"[...] כלל נקוט הוא בשיטתנו כי על הרשות המינהלית לפעול בכל מקרה ומקרה על יסוד שיקולים ענייניים בלבד".

169. ומתוך כך, מקום בו חובת הרשות היא לפעול בהתבסס על שיקולים עניינים בלבד, אל לה לשיקול שיקולים זרים ופוליטיים. גם בעולם המינהלי אין ואקום, באין שיקולים ענייניים בנמצא מצויה השרירותיות או מצויים הם השיקולים הזרים. כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 9722/04 **פולגת ג'ינס בע"מ ו-50 אחרים נ' ממשלת ישראל** תק-על 2006(4) 3354, בפס' 13 לפסק דינה חזרה והבהירה: "רשות מינהלית המפעילה סמכות שלטונית חייבת להתחשב בשיקולים רלבנטיים, ובהם בלבד. עליה להתבסס על שיקולים ענייניים בלבד ולהימנע משיקולים זרים".

170. ומה הוא שיקול זר? כך בלשונו של השופט (כתוארו דאז) ברק בבג"ץ 953/87 **א. פורז נ' שלמה להט, ראש עיריית תל-אביב-יפו**, מב (2) 309 (1988) בעמ' 324 לפסיקתו:

"אכן, הרשות השלטונית... רשאית לפעול על-פי שיקול-דעתה, ובלבד ששיקול-דעת זה מקיים את כללי המשפט המינהלי הישראלי (החקוק וההלכתי, המהותי והדיוני) בעניין הפעלתו של שיקול-דעת מינהלי. על-כן, חייב שיקול הדעת השלטוני לקחת בחשבון אותם שיקולים, הנופלים לדל"ת אמותיו של חוק המסמך אותו להפעיל שיקול-דעת. **שיקול החורג ממטרותיו של החוק המסמך הוא שיקול זר, ועל-כן פסול, ואין הרשות השלטונית רשאית להתחשב בו. זאת ועוד: אין לה, לרשות השלטונית, חופש לעצב לעצמה את המטרות, שלשמן היא רשאית להפעיל את שיקול-דעתה.** שיקול-דעת, המופעל מכוח החוק, חייב להתקיים במסגרת המטרות שהחוק קבע, ובמסגרת זו בלבד. אפילו נאמר בדבר חקיקה במפורש, כי שיקול הדעת הוא מוחלט, הרי גם אז מתפרש שיקול הדעת כמחייב את בעל הסמכות לפעול לשם הגשמת מטרות החקיקה שמהן יונקת סמכותו."

171. במקרה דנן, ברי כי קיימים שיקולים פוליטיים שאינם באים לידי ביטוי בהוראות המחוקק המחייבות גיוס לשירות בטחון. **בענייננו, המדובר בשיקולים כאמור החורגים ממטרותיו של חוק שירות בטחון ואין הפוקד הצבאי רשאי לשקול, אין שר הבטחון יכול לעצב, ואין הצבא יכול להמשיך בהעמסת נטל הגיוס על ציבור המשרתים מבלי שהוא נוקט.**

172. למרות הצורך העז בהגדלת כוח האדם אי-נקיטת הליכי הגיוס של 63,000 תלמידי הישיבות החיילים בגיוס, מעורר לעמדת העותרת חשד שמא קבלת ההחלטה מונעת רק מהשיקול הזר והפסול לשמירה על שלמות הקואליציה והממשלה, ומהחשש להשלכות הפוליטיות אם צה"ל יקיים את הוראות הדין.

ד.6. ההחלטה שלא לנקוט הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות לוקה בחוסר

מידתיות וסבירות קיצוני

173. במהלך השנים פיתחה הפסיקה כלל חשוב נוסף הנוגע להפעלת שיקול הדעת המנהלי, **והוא הכלל המחייב את הרשות להפעיל את שיקול דעתה במידתיות**. פירוש הדבר, הוא כי שיקול הדעת השלטוני הופעל כדין רק אם האמצעי בו בחרה הרשות לנקוט בסופו של דבר לשם הגשמת התכלית השלטונית הוא במידה הראויה ולא מעבר לכך (וראו, אליעד שרגא ורועי שחר **המשפט המנהלי** (2008) (להלן: "שרגא, המשפט המנהלי") בעמוד 263).

174. על עילה זו כתב כב' השופט נ. סולברג כי:

"שלושה יתרונות טמונים בה, בעילת המידתיות: ראשית, היא מחזירה את בית המשפט ל"מגרשו הביתי", לדון בנורמות משפטיות, עניינים שביחס אליהם מומחיותו עימו. שנית, ביקורת שיפוטית על רשויות המנהל לשם הגנה על חירויות היסוד של הפרט היא הביקורת השיפוטית ה"קלאסית". זהו הביטוי המובהק ביותר לתפקידו של בית המשפט בחברה דמוקרטית. שימוש בעילת המידתיות, חלף "בריחה" אל מחוזותיה העמומים (והנעימים) של

הסבירות המהותית, יזכה אפוא למידה רבה יותר של הכשר דמוקרטי; שלישית, בניגוד לעילת הסבירות המהותית, עילת המידתיות נהנית מיתרון מתודולוגי. מזה חצי יובל עילת המידתיות זוכה לדיון ענף – הן במשפט החוקתי, הן במשפט המנהלי; עבודה רבה נעשתה באשר לפיתוחה והמשגתה. במובן זה עילת המידתיות מספקת מענה לחיסרון משמעותי המאפיין את עילת הסבירות המהותית – הבניית שיקול הדעת. (נעם סולברג "על ערכים סובייקטיביים ושופטים אובייקטיביים" **השילוח** 37 18 (2019))

175. אף הפסיקה התייחסה למבחן זה, כך פרש זאת כב' השופט (כתוארו דאז) חשין, בפס' 52 לחוות דעתו בבג"ץ 2355/98 **ישראל סטמקה נ' שר הפנים**, נג (2) 728 (1999):

"מבחן המידתיות מרכז עצמו באמצעים להשגתה של מטרה. הנחת-המוצא היא, שהמטרה – כשהיא לעצמה – מטרה ראויה היא, **והשאלה אינה אלא אם אף האמצעי להשגתה של המטרה אמצעי ראוי הוא**. בהחילנו את עילת המידתיות נזכור עוד זאת, כי כעוצמת הזכות הנפגעת או כעוצמתה הפגיעה בזכות כן תהא עוצמת הקפדתנו עם הרשות בעילת המידתיות".

176. במהלך השנים, פיתחה הפסיקה בישראל שלשה מבחני משנה, אשר ייעודם לבחון האם אכן לוקה ההחלטה בהעדר מידתיות: "**מבחן ההתאמה הרציונאלית**", הבוחן קיומו של קשר רציונאלי בין המטרה אותה מבקשת הרשות להשיג לבין האמצעי שנקט להשגתה; "**מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה**", אשר כשמו כן הוא, ומחייב את הרשות לבחון מספר חלופות לשם הגשמת המטרה; וכן "**מבחן המידתיות במובנה הצר**", המבחין בין הפגיעה בזכות לבין התועלת הצומחת ממנה. (וראו לעניין זה, שרגא, **המשפט המנהלי** בעמוד 268; בגץ 2056/04 **מועצת הכפר בית סוריק ואח' נ' ממשלת ישראל**, נח (5) 807 (2004) (להלן: "**פרשת בית סוריק**").

177. על מנת שהחלטה של הרשות תחשב מידתית, עליה לעמוד **במצטבר** בשלושת המבחנים, הווה אומר, החלטה שאינה מקיימת ולו **אחד** מהמבחנים הנ"ל, תהא בחזקת החלטה שאינה מידתית:

"רק אם שלושת מבחני משנה אלה מתקיימים ניתן לומר כי האמצעי שנקט על-ידי הרשות השלטונית בהגשמת מטרתו הוא מידתי. לא די בקיומו של אחד או שניים ממבחני משנה אלה. נדרש קיום בו-זמני של שלושתם. לא פעם מצויות כמה דרכים שבהן ניתן לצאת ידי חובת המידתיות. במצבים אלה יש להכיר במיתחם מידתיות (הדומה למיתחם הסבירות). כל אמצעי שהרשות בוחרת בו בגדרי המיתחם הוא מידתי" (**פרשת בית סוריק**, פס' 53 לחוות דעתו של הנשיא ברק).

178. אם כן, תעמוד העותרת על כך שההחלטה שלא לנקוט הליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות אינה צולחת את מבחני המידתיות וזאת לאור הפסיקה הרבה בעניין והפגיעה הקשה בשוויון.

179. העותרת תטען כי ההחלטה העומדת בלב העתירה, לא עומדת במבחני פסקת ההגבלה כפי שנקבעו בפסיקה ועל כן נדרשת התערבותו של בית המשפט הנכבד, לאור הפגיעה המתמשכת ומתעצמת בזכות לשוויון.

ההחלטה לא הולמת את ערכיה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית

180. ראשית, העותרת טוען, כי החלטת הממשלה לא הולמת את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. זאת לאור העובדה שהיא פוגעת בשוויון ומפלה בין דם לדם. כידוע, הזכות לשוויון הוכרה כחלק מצבר זכויות האדם המוכרות בישראל, כחלק מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (בג"ץ 98/69 **ברגמן נ' שר האוצר**, עמ' 698 (נבו 17.9.2007); בג"ץ 2671/98 **שדולת הנשים בישראל נ' שר העבודה והרווחה**, נב(3) 630 (1998) ועוד).

181. יתרה מכך, חוסר השוויון והפליה בין דם לדם בחובת הגיוס – לא יכול להלום ערכים של מדינה

דמוקרטיה. הרי ערך השוויון בפני החוק הוא מנשמת אפה של הדמוקרטיה (בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, מב(2) 309, פס' 28 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ברק (1988)).

182. כמו כן, בהחלטה מתקיימת פגיעה נוספת וקשה, על עקרון הפרדת הרשויות וכיבוד הפרשנות לחוק שמוציא בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק. הרי בג"ץ 6198/23 ובג"ץ 1877/14 – כל אלה קבעו כי חלה חובה על חקיקת הסדר חדש אם הרשויות מבקשות להמשיך ולקיים הסדר מפלה.

183. המשך קיומו של מצב בלתי-חוקי זה – מנוגד לערכי הדמוקרטיה הבסיסיים בישראל. ואין להסכין עמו.

ההחלטה לתכלית לא ראויה

184. עוד תטען העותרת כי התכלית העומדת בבסיס ההחלטה שלא ליישום את הוראות פסק הדין בבג"ץ 6198/23 היא לא ראויה. בין אם בבסיס ההחלטה עומד רצון הממשלה ליזום חקיקה המסדירה את הנושא ובין אם ההחלטה מהווה בסך הכל בסיס להשעיית כניסתו לתוקף של פסק הדין בבג"ץ 1877/14, משנקבע כי ההסדר פוגע בשוויון, הרי שלעומת העותרת אין מדובר בתכלית ראויה.

185. כאשר בית המשפט הנכבד בוחן את מישור התוכן של התכלית ואת הצורך בהגשמתה, עליו לבחון אם ההחלטה מטרתה להשיג תכליות חברתיות כלליות; לשמור על האינטרס הציבורי; והאם הצורך בהגשמת תכליות אלה מקדם את ערכי החברה והמדינה (ראו בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, נא(4) 1 (1997) פס' 64 לפסק הדין של כב' הנשיא ברק (להלן: "עניין חורב").

במידה שאינה עולה הנדרש

186. תחת מבחן זה, ישנם שלושה מבחני משנה שנקבעו בעניין חורב, אשר בוחנים את מידתיות הפגיעה כתוצאה מההחלטה הפוגעת. בעניינו תעמוד העותרת על כך שהחלטת הממשלה אינה צולחת אף לא אחד ממבחני המשנה אשר נקבעו בפסיקה, אלו הם מבחן הקשר הרציונאלי; מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה; מבחן המידתיות במובן הצר.

187. במבחן הקשר הרציונאלי, תיבחן האם האמצעי בו נוקט השלטון מוביל באופן רציונלי, להגשמת המטרה שבבסיס ההחלטה. בעניינו לא ברורה המטרה העומדת בבסיס ההחלטה שלא ליישם את פסק הדין בבג"ץ 6198/23, אך אם יטען כי המטרה היא לחכות להסדר עתידי של נושא גיוס תלמידי הישיבות בחוק – הרי שאין לחכות להסדרה עתידית שיכול ולא תתקיים בחוק כלל – והעותרת סבורה שהשארית המצב הקיים הוא החלטה פוגענית המקיימת תכלית לא ראויה (וראו לעניין זה, את הבטחות הממשלה לבית המשפט הנכבד על חקיקת הסדר גיוס חדש בבג"ץ 1877/14).

188. במבחן האמצעי שפגיעתו פחותה ייבחן האמצעי בו נקט השלטון, והאם ראוי, זאת לאור מידת הפגיעה לה הוא גורם, תוך הגשמת תכלית מטרתו. מבחן המשנה השני של המידתיות קובע כי על הרשות לבחור את האמצעי הפוגע בפרט במידה הקטנה ביותר האפשרית:

"היסוד השני המרכיב את המידתיות קובע כי האמצעי שהמינהל בוחר בו צריך לפגוע בפרט במידה הקטנה ביותר. החייט המינהלי צריך לתפור את החליפה המינהלית באופן שתהא גזורה בהתאם למטרה המנחה אותו, תוך בחירה באמצעי הפוגע פחות באדם. זהו מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה" בג"ץ 3477/95 בן-עטייה נ' שר החינוך, התרבות והספורט, מט (5) 001 (1996), פס' 5 לפסק דינו של כב' השופט קדמי.

189. העותרת סבורה – כי אי-נקיטת הליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות משמעתה פגיעה קשה

וחמורה יותר דווקא בציבור המשרתים. הן משרתי הסדיר ששירותם יתארך והן משרתי המילואים ששירותם הולך ורובץ על כתפיהם.

190. כלומר, במקום שהמדינה תגייס את החייבים בגיוס לפי הוראות הדין, היא מעמיסה את הנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. המדובר בפגיעה קשה ביותר, בהפליה הנוראית ביותר שהחלטה מקיימת.

191. העותרת סבורה כי היה על הממשלה החובה לחוקק הסדר גיוס חדש בכנסת – כזה שפגיעתו פחותה. משלא עשתה כן, היא לא בחרה באמצעי חלופי שישגי את מטרתה, בעודו גורם נזק מזערי לאזרח ולזכויותיו.

192. כן יצוין, כי הנשיא ברק המשיל מבחן משנה זה לסולם, "שעליו מטפס המחוקק להשגת התכלית החקיקתית. על המחוקק לעצור באותו שלב משלבי הסולם, שבאמצעותו מושגת התכלית החקיקתית, ואשר פגיעתו בזכות האדם היא הפחותה" (בג"ץ 1715/97 **לשכת מנהלי ההשקעות בישראל נ' שר האוצר**, נא (4) 367 (1997)). כלומר, היה על המשיבים לעצור בחקיקה חדשה – ולא בהחלטה העומדת בבסיס עתירה זו.

193. **במבחן המידתיות במונח הצר**, המבחין בין הפגיעה בזכות לבין התועלת הצומחת ממנה, תטען העותרת כי הפגיעה האנושה בשוויון והאפליה הבוטה בין אלו החייבים בגיוס לבין תלמידי הישיבות לא מביאה לתועלת ציבורית כלל וכלל.

194. העותרת תזכיר, כי ההסדר שנחקק אז בפרק 11 לחוק שירות ביטחון – מטרתו המוצהרת הייתה להביא לגיוס תלמידי הישיבות. בבג"ץ 1877/14 נקבע כי ההסדר הגיוס שנחקק לא משיג את מטרתו. והנה, החלטת הממשלה אף לא מנסה להשיג כל מטרה ציבורית של גיוס תלמידי הישיבות.

195. אדרבא, החלטת הממשלה קובעת חד וחלק – פגיעה בשוויון ותו לא.

196. העותרת תזכיר, כי פקיעת הסדר הגיוס לחרדים אינו דבר חדש והאירוע כבר התרחש לאחר פסילת חוק טל ולאחר שתמה התקופה לחקיקת הסדר גיוס חדש. אז בבג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון** (אר"ש, 1.4.2014), טענו המשיבים כי צה"ל החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו להם צווי גיוס.

197. יצוין, כי הממשלה דאז, לא העלתה בדעתה להחליט על הסדר חדש יש מאין בהחלטה מינהלית – אלא כיבדה את המסמרות שנקבעו **בבג"ץ רובינשטיין** ביחס להסדרים ראשוניים. ואכן, חל זינוק משמעותי ביותר בגיוסם של תלמידי הישיבות לשירות צבאי, וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד של תלמידי הישיבות החרדים לצו ראשון.

198. כך, **דווקא כאשר לא היה קיים בנמצא כל הסדר מפלה כזה או אחר, חל זינוק בגיוס תלמידי הישיבות בין השנים 2012 ועד 2014 ובכונותם להתייצב לצו הראשון**. החלטת חובת הגיוס הכללית גם על ציבור תלמידי הישיבות, היא האמצעי האפקטיבי ביותר לקידום השוויון בנטל הגיוס – והרי זוהי הגשמת תכלית חוק שירות בטחון.

199. מכאן, וכאשר כל התכלית פגומה מיסודה – אין דרך, או צורה בהן ניתן לבחון את המידתיות בפגיעה בזכות לשוויון – בית המשפט הנכבד כבר ציין כי כל הסדר גיוס נדרש להיחקק בכנסת – ולא ניתן להסכין עם מדיניות אשר רומסת ברגל גסה כל כך מוסכמות יסוד.

200. **יתרה מכך, תזכיר העותרת כי ההחלטה שלא לגייס את תלמידי את כלל 63,000 תלמידי הישיבות**

היא החלטה במישור המנהלי וככזו, היא כפופה לחובה להפעלת שיקול דעת יחד עם יתר הכללים של המשפט המנהלי. בשיטת המשפט הישראלית על כל רשות להפעיל את שיקול הדעת המינהלי בהגיונות, בהיעדר שרירות, בתום לב, בנאמנות ובהתאם לאמות המידה שנקבעו בדין ובהלכה הפסוקה (ראו והשוו: בג"ץ 297/82 ברגר נ. שר הפנים, פד"י ל"ז (3) 29, עמ' 34).

201. ברי כי החלת הסדר חדש בהחלטה מינהלית של הממשלה – המנוגדת לתכלית הגיוס בחוק שירות בטחון ומפלה בגיוס לשירות ביטחון באופן שמבדיל בין דם לדם – היא החלטה המנוגדת לדין ולהלכה הפסוקה מבית מדרשו של הבית המשפט הנכבד, והיא החלטה החורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות והמידתיות.

202. אף מהטעמים האלו, ובוודאי במצטבר, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יורה על בטלותה של החלטת הממשלה ומדיניות שר הביטחון המפלה ויוציא את הצווים המבוקשים ברישא.

ה. סיכום

"אין מנוס מלשוב ולחזור על שאמרנו בעבר: לרשות המבצעת אין סמכות להורות שלא לאכוף את חוק שירות ביטחון על תלמידי הישיבות בהיעדר מסגרת חקיקתית מתאימה. משלא מעוגן פטור במסגרת חקיקה, על המדינה לפעול לאכיפת החוק." (פסקה 88 לפסק הדין בבג"ץ 6198/23).

203. על אף הדברים שנקבעו בבג"ץ 6198/23 המשיבים לא פועלים לאכיפת החוק. חמור מכך, לפי הצהרותיהם אין כל כוונה מצידם לפעול לפי הדין ולאכוף את הוראות חוק שירות בטחון כלפי תלמידי הישיבות באופן שוויוני.

204. העותרת עמדה בעתירתה על המשך האפליה והאכיפה הבררנית בהחלטה מנהלית - לא יצאו צווים לגיוס לשירות ביטחון מלא כלפי אף לא תלמיד ישיבה אחד (!) – מתוך 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס.

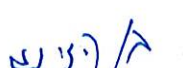
205. הלכה למעשה, המשיבים ממשיכים בהסדר הפוגע עמוקות בעקרון השוויון ומקיים מדיניות פוגענית, מפלה ואכיפה בררנית – בחוסר סמכות, בניגוד להוראות חוק שירות ביטחון ובאופן המנוגד חזיתית למסמרות שנקבעו בבג"ץ 6198/23.

206. אשר על כן, מתכבדת העותרת לבקש מבית המשפט הנכבד כי יוציא את הצווים המבוקשים ברישא ויהפכם למוחלטים, וכן יקבע מועד דיון דחוף בעתירה.

207. עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר עמק ברכה, המשנה למנכ"ל העותרת.

הידי נגב, עו"ד

תומר נאור, עו"ד

אליעזר שרגא, עו"ד

ב"כ העותרת

16 יולי 2024, י" תמוז תשפ"ד, בירושלים.

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

מרחוב יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054, 9136001
טל': 02-5000073 ; פקס': 02-5000076

העותרת

- נ ג ד -

1. שר הביטחון
2. ממשלת ישראל
3. ראש המטה הכללי
4. ראש אגף כוח אדם בצה"ל
5. מפקד יחידת תכנון וכח אדם באכ"א
6. הפרקליטה הצבאית הראשית
7. היועצת המשפטית לממשלה
8. שר החינוך
9. איחוד הישיבות באר"י

המשיבים

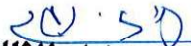
תצהיר מטעם העותרת

אני הח"מ מר עמק ברכה, מס' זהות 028959716, סמנכ"ל העותרת, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בעתירה זו נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

חתימת המצהיר

אישור

אני עו"ד הידי נגב, מאשר בזאת כי ביום 16.7.2024, חתם לפני מר עמק ברכה, מס' זהות 028959716, על הצהרתו דלעיל, לאחר שהזהרתיו כי עליו להצהיר ולומר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, ולאחר שאישר את נכונות הצהרתו.

הידי נגב, עו"ד
מ.ר. 81512

הידי נגב, עו"ד

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמ'
1/ע	מענה לפניית התנועה לאיכות השלטון מאת רס"ן עדי אברהם, רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יעוץ כ"א ופרט בצה"ל, מיום 3.6.2013	40
2/ע	כתבתו של יוסי יהושוע "צה"ל דורש תוספת מיידית של 7,000 חיילים: 'לא פוליטיקה, חייבים צבא גדול'" מיום 1.3.2024	46
3/ע	כתבתם של ניר דבורי ויאיר שרקי, "האזהרה של הרמטכ"ל לדרג המדיני: אין מספיק גדודים לצה"ל כדי לעמוד במשימות", מיום 10.6.2024	52
4/ע	כתבתו של ניר דבורי "הרמטכ"ל: כל גדוד חדש מוריד תעסוקה של אלפי אנשי מילואים, גיוס חרדים? צורך מובהק" מיום 16.6.2024	55
5/ע	כתבתה של דפנה ליאל "גלנט בוועדת החוץ והביטחון: צריך 10,000 חיילים מיד, יכולים לגייס 4,800 חרדים" מיום 1.7.2024	58
6/ע	כתבתו של יובל שדה "לגלנט ולצה"ל לא בוער: שליחת צו ראשון לחרדים תדחה את גיוסם" מיום 10.07.2024	62
7/ע	כתבתם של יניב קובוביץ ונעה שפיגל "לשכת שר הביטחון: גלנט קיבל את המלצת צה"ל לזמן חרדים בצו ראשון בחודש הקרוב" מיום 09.07.2024	66
8/ע	כתבתו של אהרן רבינוביץ "בלי הגרעין הקשה מהשיבות, עם מסלולים בשב"כ ובמוסד: כך צה"ל יגייס חרדים" מיום 10.07.2024	69
9/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון ואל הרמטכ"ל, מיום 11.6.2023	76
10/ע	מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון והרמטכ"ל, ובהעתק ליועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 25.6.2023	79
11/ע	מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון, הרמטכ"ל, וליועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 29.6.2023	82
12/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי למשרד הביטחון, מיום 6.8.2023	85
13/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי למשרד הביטחון, מיום 31.3.2024	88

מס'	שם הנספח	עמ'
14/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 16.4.2024	91
15/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 25.6.2024	94
16/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה מיום 3.7.2024	97
17/ע	מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה, ראש אגף כוח אדם בצה"ל, הפרקליטה הצבאית הראשית ומפקד יחידת מיטב, מיום 4.7.2024	100

נספח ע/1

מענה לפניית התנועה לאיכות
השלטון מאת רס"ן עדי אברהם,
רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל
ענבל דה-פז, רע"ן יעוץ כ"א ופרט
בצה"ל, מיום 3.6.2013

עמ' 40

מפקדה	הפרקליט הצבאי הראשי	מחלקת תביעות	מחלקת
טל:	03-5696710	03-5694562	פקס:
21(61)דוד	313299	-	התשע"ג
כ"ה	בסיוון	ביוני	2013
3			

סגנית מנהלת מחלקת הבג"צים – ע"ד דנה בריסקמן

הנדון: בקשת העותרת בבג"ץ 5823/12 לקבלת פרטים נוספים

1. הועברה להתייחסותנו פניית התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן – העותרת) בבקשה לקבלת פרטים נוספים בבג"ץ 5823/12, בהמשך לתגובה שהוגשה לצו על תנאי. לאחר בחינת הבקשה אל מול גורמי אכיף, להלן התייחסותנו, בהתאם לשאלות העותרת:

א. בעניין גיוסם של 19,500 מלש"בים בני ישיבות, בוי השנתונים '94-'95, האמורים להתגייס החל מחדש יולי הקרוב, מתבקשים הנתונים הבאים:

1. כמה מועמדים לשירות מתוך בני הקבוצה הנ"ל עברו הליך הכנה לגיוס (כך במקור) עד כה?

עד כה הגיעו 8,155 מלש"בים¹ לצו ראשון. נתון זה כולל את ילידי שנתון '94 (ילידי 1.12.94-1.8.93), וכן את ילידי השנתון התורן (ילידי ספטמבר '95 – ספטמבר '96). יובהר, כי נתון זה כולל 1693 מלש"בים, אשר התייצבו עוד בטרם ניתנה הנחיית חשר. יתר המלש"בים הנמנים על שנתונים אלה ניימדים להתייצב לצו ראשון החל מאוגוסט 2013.

2. כמה מהם זוכנו לצו ראשון?

בהתייחס לשנתון '94 זומנו 4003 מלש"בים והתייצבו 3198.

לגבי השנתון התורן – זומנה כלל האוכלוסייה הנמנית על שנתון זה, ובכלל זה בני ישיבות. מתוכם 3460 מלש"בים שהתייצבו הם בני ישיבות.

בהתייחס לנתון זה יובהר, כי בטרם הגיע המלש"ב ללשכת הגיוס, אין ביכולתן של רשויות הגיוס לזיעת האם המדובר במלש"ב חרדי. ילידי שנתון '94 התייצבו בעבר, עוד בטרם ביטול חוק דחיית גיוס בלשכות הגיוס, והפיך ידוע אם הם חרדים. לעומת זאת, למלש"בים הנמנים על שנתון '95 זו התייצבות ראשונה בלשכות הגיוס. לפיכך מתייחס נתון זה אך למלש"בים חרדים שזומנו והגיעו ללשכת הגיוס, ולא ניתן לדעת מי מבין אלו שזומנו ולא התייצבו בשנתון זה הינם חרדים.

¹ יובהר, כי בכל מקום בו לא נאמר אחרת, המונח מלש"בים מתייחס למלש"בים חרדים בני ישיבות, הנמנים על אוכלוסיית ה- 19,500.

3. כמה מהם התייצבו בלשכות הגיוס?

כאמור, 8355 נולדו ביום התייצבו בלשכות הגיוס.

612 מתוכם רגיעו ללשכות הגיוס אולם לא שיתפו פעולה עם רשויות הגיוס, או שפסקו מלשתף פעולה בהמשך. בעניינם ממשיכות רשויות הגיוס לפעול לזימונם וגיוסם בהתאם לנהלים הקיימים.

בעניינם של 49 מגויסים נוספים, אשר התייצבו אך ופסקו מלשתף פעולה, הוצאו צווי גיוס לפי סעיף 12 לחש"ב בשל חוסר שיתוף פעולה מצידם.

4. כמה המשיכו בתוליד הכנה לקראת גיוס לאחר התייצבותם לזימון הראשון?

למעט מלשיבים המפורטים בסעיף 3 לעיל, ממשיכים שאר המלשיבים בתהליך ההכנה לקראת הגיוס.

כמו כן, מבוקש לפלח את המסלולים השונים אליהם התמיינו אותם מלשיבים ואת מספר המלשיבים בכל מסלול שכזה

גורמי הצבא נועלים לשם גיוסם של כלל המלשיבים אשר הגיעו לצו ראשון ועברו הליכי מיון.

מיון המלשיבים יתבצע עם מועד גיוסם לגדודי נצח, למסלול שח"ר ולחידות מחוץ לסד"כ, וזאת בהתאם לתוכניהם.

5. מה מספר בני הישיבות העתידים להתגייס בחודש יולי 2013?

בשלב זה בשנת גיוס 2013 (המתחילה ביולי 2013 ומסתיימת ביוני 2014) מיועדים לגיוס כ-3,700 מגויסים בפריסה שנתית לארבעה מועדי גיוס שונים.

כידוע, בימינו אלה מתגבש תזכיר הצעת חוק כטעום הממשלה שעניינו שירותם של תלמידי הישיבות אשר צפוי להסדיר גם את סוגיית גיוס הנמנים על האוכלוסייה שבנדון ומטבע הדברים להסדר שייקבע בחוק יכולה להיות השפעה על נתון זה.

6. מהן המסגרות העתידות לקלוט את אותם מתגייסים בחודש יולי 2013?

המתגייסים עתידים להיקלט במסגרת שני גדודי נצ"ח, במסלול שירות חרדים (שח"ר) אשר בו יוכפל מספר החיילים החרדים; וכן ביחידות מחוץ לסד"כ (ימ"לים).

7. מהם יעדי הגיוס אשר נקבעו לאוכלוסייה זו לאחר יולי 2013, הן מבחינת מספרי המתגייסים, והן מבחינת מסגרות הקולטות אותם?

ראה תשובות 5 ו-6 לעיל.

8. לאור אתווי ההתייצבות הנוכחיים, מהו הצפי ו"ההקדנות בצח"ל להמשך הליך הגיוס של אוכלוסייה זו?

ראה תשובות 5 ו-6 לעיל.

ב. לעניין גיוסם של 35,500 בני ישיבות שאינם בני השמונים שבמתווה ביקשה העותרת לדעת כיצד בכוונתו של שר הביטחון להפעיל את סמכויותיו לפי חוק שירות הביטחון.

לעניין זה נמסר לנו כי שר הביטחון נדרש לשאלת הפעלת סמכותו ליישום חוק שירות ביטחון על אוכלוסיית בני הישיבות האמורה. בהתחשב בכך שבימים אלה מתגבש תזכיר הצעת חוק מטעם הממשלה שעניינו שירותם של תלמידי הישיבות, הנועד בין היתר להסדיר את סוגיית גיוס תלמידי הישיבות הנמנים עם האוכלוסייה האמורה, רואה שר הביטחון לנכון להימנע בשלב זה מהפעלת סמכותו לפי חוק שירות ביטחון, ולחטתין לסמכות שתוקנה לו בעניין זה לפי החוק החדש, ככל שיאושר על ידי הכנסת.

ג. בעניין תהליכי המיון הייחודיים והמתוגברים שהתאגדו עבור מיון וגיוס אוכלוסיית בני הישיבות, מתבקשים הנחונים הבאים:

1. האם כיום ניתן להצביע על הצלחתם או כישלונם של ההתאמות והשינויים?

כאמור, נערכו התאמות מדרשות לצורך מיון אוכלוסיית בני הישיבות ובכלל זה בהליכי המיון הראשוני ובחינת התאמתם לשירות של המלשי"בים.

הישגי המלשי"בים החרדים במבחנים אינם מהווים מכשלה בגיוסם והמלצת גורמי מדעי ההתנהגות בצה"ל הינה בכל מקרה לשבץ אוכלוסיה זו לאחר בחינה פרטנית, והנזנאם למכלול נתונים.

רק לאחר שיבוצם ושירותם של הנמנים על אוכלוסייה זו בצה"ל, ניתן יהיה לבחון את אפקטיביות כלי המיון.

נתוני העבר אודות שיבוץ חרדים לשירות מצביעים על הצלחה בשירות.

2. מהם המדדים הנלקחים בחשבון לצורך קביעת השלון או הצלחה במיונים אלו?

כאמור לעיל, בעת הזו, ובטרם גיוסם של המלשי"בים, לא ניתן עדיין להתייחס לשאלת האפקטיביות של ההתאמות האמורות.

3. האם ההיערכות המיוחדת מצד רשויות הגיוס למיון המלשי"בים האמורים, כפי שזו הוכנה ונתגובה לעתירה, עודנה מתקיימת?

ההיערכות עליה הוצהר בתגובה לעתירה עודנה מתקיימת.

4. האם ישנה כוונה לעגן נהלי קליטה חדשים המותאמים לאוכלוסייה המיוחדת?

קיימת כוונה להקים מרכז למיון בני הישיבות שם יבוצעו הליכי מיון, וכן יימסר להם מידע אודות השירות בצה"ל, המסלולים השונים, זכויותיהם וכיוצא"ב מידע רלוונטי נוסף.

זאת ועוד, צה"ל פועל כל העת לבחינת כלי המיון נוכח הנתונים המצטברים בדיניו. הניל ונוך תוך התחשבות ביעילותם של כלי מיון אלה.

5. מה בכוונתו של צה"ל לעשות בעתיד בעקבות נתוני הקליטה והגיוס שהצטברו עד

כה?

ראה תשובה 4 לעיל.

ד. בעניין הליכי אכיפת הננקטים לשם הבטחת התייצבותם של המלש"בים האמורים להליכים הקודמים לגיוס וכן לגיוס, מתבקשים הנתונים האמורים:

1. כמה בני הישיבות סרבו להתייצב לזימון לצו הראשון?

805 מלש"בים חרדים לא התייצבו לזימונים לצו הראשון, ובעניינם פעולות רשויות הגיוס בהתאם לנהלים, לצורך המשך זימון, בטרם ייחשבו כמי שאינם משתפים פעולה עם רשויות הגיוס.

427 מלש"בים חרדים נוספים נחשבים כמי שלא משתפים פעולה עם רשויות הגיוס, אך נדרש הוצא בעניינם צו גיוס לפי סעיף 12 לחש"ב, בהתאם להליכי תביורור חוזקו בלים.

כאמור לעיל, ביחס ל- 49 מלש"בים נוספים, אשר נחשבים כמי שלא שיתפו פעולה עם רשויות הגיוס, הוצא צו גיוס לפי סעיף 12 לחש"ב.

2. כמה אחוזים הם מהזימון מכלל בני הישיבות אשר זומנו לצו הראשון?

מדובר ב- 11%.

כאמור לגיל לגבי שנתון '95, לא ניתן בעת הזו לדעת, כמה מבין אלו שלא התייצבו לצו ראשון הינם חרדים. לפיכך, נתון זה חושב ביחס לנתוני שנתון '94.

יובהר, כי הנתון מתייחס למלש"בים אשר נחשבים על ידי רשויות הגיוס כמי שאינם משתפים עימן פעולה, לרבות מי שאי שיתוף הפעולה שלו הוביל לכך שהוצא בעניינו צו גיוס לפי סעיף 12 לחוק שירות ביטחון. דהיינו, הנתון כולל גם התייחסות כמי שהגיע לצו ראשון, אולם חדל מלשתף פעולה עם רשויות הגיוס בהליך זימון.

3. מהו אחוז המסרבים להתייצב בצו הראשון בקרב אוכלוסייה זו, אל מול אחוז המסרבים להתייצב באוכלוסייה הכללית?

בשנתון '95, אחוז המסרבים באוכלוסייה הכללית ובכלל זה החרדים, עומד על 7%.

כאמור לגיל נתון זה חושב באופן כולל ביחס לצו התורן (שנתון '95), שכן לא ניתן לדעת מי מבין אלה שלא התייצבו הינו חרדי.

לא ניתן לחשב את אחוז המסרבים באוכלוסייה הכללית מתוך שנתון '94, שכן אין דרך כיום להתחקות אחר הנתונים בדבר אי שיתוף הפעולה של אוכלוסייה זו.

4. מתבקשים וזרכים אודות דרכי ההתמודדות של הגורמים הרלוונטיים במערכת עם מיועדין לשירות כאמור אשר לא התייצבו לתחליכי המיון החל מאוסטובר 2012 ועד כה

הטיפול במלשי"בים שלא התייצבו לזימון לצו הראשון זהה לחלוטין לטיפול ביחס למלשי"בים בכלל האוכלוסייה אשר לא התייצבו. במקרים המתאימים מוצא למלשי"ב שאינו משתף פעולה עם הליכי הגיוס, צו מכוח סעיף 12 לחוק שירות ביטחון.

בהתאם לנוהלי הגיוס, במקרים המתאימים ובהתאם לנהלים מוצאת בעניינם של המלשי"בים תגודה ובקשת מעצר, מכוח סמכותו של הפוקד, לפי סעיף 52(א) לחוק שירות ביטחון, המופנית למשטרת ישראל.

5. מה הם האמצעים אשר ננקטו אל מול אלו אשר סירבו להתייצב עד כה?

ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

6. מותוך כלל אלו אשר סירבו להתייצב, כנגד כמה בניישיבות ננקטו צעדים כאמור לעיל?

בעניינם של 107 מלשי"בים הופנו תעודות ובקשות מעצר למשטרת ישראל.

בעניינם של 49 מלשי"בים הוצא צו גיוס לפי סעיף 12 לחוק שירות ביטחון.

7. האם חצצדיכ האמורים לעיל, מתיישיבים עם וצצצדים הקבועים בחוק ובתקנות הנוגעות למועמדים לשירות ביטחון אשר אינן מתיישיבים לגיוס ועם הצצדים הננקטים כנגד פרטים מתוך האוכלוסייה אשר אינם מתיישיבים?

ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

2. כן התבקשה התייחסות לכוונה להפעיל אמצעי אכיפה לגבי מלשי"בים שאינם פועלים לפי חובתם בהתאם לחוק שירות ביטחון – ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

ענבל דה-פז, סא"ל
רע"ן יעוז כ"א ופרט

עדי אברתם, רס"ן
רמ"ד תחומכ"א ונפגעים

נספח ע/2

**כתבתו של יוסי יהושוע "צה"ל דורש
תוספת מיידית של 7,000 חיילים:
"לא פוליטיקה, חיילים צבא גדולי"
מיום 1.3.2024**

עמ' 46

צה"ל דורש תוספת מיידית של 7,000 חיילים: "לא פוליטיקה, חייבים צבא גדול"

אחרי 147 ימי לחימה, משבר כוח האדם בצבא מחריף. על רקע סערת הצהרתו של גלנט, בצה"ל מבהירים שכדי "לספק את הסחורה שנקראת ביטחון", דרושים הרבה מאוד חיילים נוספים – בנוסף לאלה שכבר מיועדים להתגייס במחזורים הקרובים – דבר שלא ניתן להשיג ללא הגברת השוויון בנטל: גם פיצוי כספי לא יעזור"

341 תגובות

יוסי יהושוע | עודכן: 01.03.24 | 06:53
תגיות חוק הגיוס חרדים חרבות ברזל צה"ל

בזמן שהמערכת הפוליטית עוד סוערת [לאחר הצהרתו של שר הביטחון יואב גלנט](#), לפיה לא יגיש את "חוק הגיוס" ללא הסכמה של כלל מרכיבי הקואליציה, בצבא מגבשים את הנתונים שיסבירו עד כמה בעיית כוח האדם דרמטית ואין לה שום קשר לפוליטיקה או לדרישה לשוויון בנטל: המצב פשוט לא טוב ולא תואם את מפת האיומים.

במטכ"ל מציינים, כפי שמתפרסם הבוקר (שישי) לראשונה ב-ynet וב"ידיעות אחרונות", כי הצבא זקוק בדחיפות לתוספת של לא פחות מ-7,000 חיילים וחיילות, כמחציתם בתפקידי לחימה. חשוב להבהיר: המספר הוא בנוסף ללוחמים שכבר מיועדים להתגייס במחזורים הקרובים. בנוסף, הצבא דורש תקנים לעוד 7,500 קצינים ונגדים, בעוד שכרגע האוצר מאשר רק 2,500. מדובר במספרים חסרי תקדים, המעידים על הזעזוע שפקד את צה"ל בעקבות כמעט 150 יום של לחימה, שהחלה באבדות קשות ב-7 באוקטובר.

גיוס חובה

בעיה מעמיקה של מחסור בכוח אדם:
אלה הצרכים של צה"ל

תוספת תקנים של
7,500
קצינים ונגדים

תוספת של
7,000
חיילים בסדיר

צביקה טישלר 3 צפייה בגלריה

Sponsored Links by Taboola

הטריפל של הוט: טלוויזיה, אינטרנט סיבים וטלפון החל מ-69 ש"ח

ה

47

freesbe sale חוזר ולך יש הזדמנות להתחדש ב-SUV של רנו!

מידע נוסף

Renault

כ-582 חיילים נפלו בקרבות וישנם עוד אלפי פצועים בגוף ובנפש, באופן שלא יאפשר להם לחזור לתפקידיהם. בקרבות נפלו גם מפקדים רבים, שהלכו כמצופה מהם בראש הכוח, וגם את מחליפיהם יש להכשיר. שיתוף היחידות המיוחדות בלחימה ישפיע גם על מצבת הלוחמים שם, שכן ההכשרה שם ארוכה ומורכבת יותר.

הסיבה השנייה והחשובה מאחורי הצרכים של צה"ל היא התאמה בלתי נמנעת למצב החדש שנוצר. בין השאר, קיים תכנון להקים אוגדה "קלה", כלומר נטולת שריון ואמצעים אחרים, שתספק מענה מהיר לאיומים ותורכב מתמהיל של חיילים וחיילות בסדיר ובמילואים. גם הסבה של אוגדה "קלה" ל"כבדה" נמצאת בתהליכים, ובה כבר יהיו טנקים, נמ"רים ועוד. הגבולות הרגישים בצפון ובדרום מחייבים עוד שני גדודים שיחזיקו את הקו בקביעות, בדומה לפריסה בגבולות ירדן ומצרים. גם הגדודים החדשים יהיו מעורבים, גברים ונשים.

חיל ההנדסה, שתומתו להצלחות בעזה רבה מאוד, יחוזק בגדוד נוסף. כמו כן, פלוגות מילואים שהחליפו פלוגות סדירות בכל חטיבה בחיל השריון יחזרו להיות על טהרת חיילי החובה. בהקשר הזה אין מנוס מלהזכיר שבזמן אמת היו מח"טים שהתלוננו על הצמצום, הזהירו מפני ההשלכות שלו ואף הגיעו לעימות עם הרמטכ"ל הקודם, רב-אלוף (במיל') אביב כוכבי. אותו הם לא הצליחו לשכנע, אבל למרבה הצער המלחמה עשתה זאת במקומם.

גם בחיל האוויר נערכים להתרחבות, בעיקר במערך ההגנה האווירית, עם כמה סוללות כיפת ברזל חדשות. לצד זאת תחוזק גם ההגנה הקרקעית על הבסיסים מפני מתקפות פתע: זהו אחד הלקחים מהבנת ההיקף, העומק והתעוזה של פעולת חמאס ב-7 באוקטובר. ובעוד הציבור שומע בעיקר על צורכי המערך הלוחם, גם המערכים האחרים זקוקים לא רק לשדרוג בכוח האדם, אלא גם בהבנת התפקיד שלהם בשדה הקרב. אגף הלוגיסטיקה, למשל, חולש על תחומים קריטיים כגון רפואה, אוכל, ניידות, חימוש ואחזקה. המפקדים והחיילים בתפקידים הללו מפגינים מקצועיות ואומץ ברמת סיכון גבוהה מאוד, אך לא זוכים להכרה הראויה.

תיעוד מפעילות כוחות צה"ל ברצועת עזה (צילום: דובר צה"ל)

חיל הרפואה, למשל, איבד 38 רופאים, פרמדיקים וחובשים במלחמה. לכן, ראש אגף הלוגיסטיקה, אלוף מישל ינקו, דרש להכיר בכל תומכי הלחימה שנמצאים בתוך עזה מהיום הראשון כתומכי לחימה קרביים, הגדרה הגוררת איתה שינוי בשכר. התוכניות הללו, שידרשו מהציבור הקרבה, שכן הכסף שיממן אותן לא צומח על העצים, מעידות גם על הכישלון הנורא שהביא אותנו עד הלום. הכוונה היא לאו דווקא ל"קונספציה" מול חמאס (שהייתה גם הייתה), אלא לתפיסת הצבא הקטן והחכם. כל גוף חוקר שיעסוק במלחמה יידרש לכך ויש לומר ביושר שהאחריות נופלת על ההנהגה הפוליטית והצבאית מאז תחילת העשור הקודם, שם יצאו לדרך תוכניות קיצוץ וקיצור שירות.

לא מיותר לציין שראש הממשלה ברוב השנים הללו היה בנימין נתניהו, ותחתיו כל שרי הביטחון והרמטכ"לים, כולל הנוכחי, שהסכימו לתוכניות כאלה ואחרות שפגעו ביכולת של ישראל להתמודד עם מהלומת הפתיחה של חמאס, ומקשות עליה מאוד במלחמה רב-זירתית. אבל עכשיו צריך לא רק לחקור ולהפיק לקחים, אלא לפעול, ולכן יהיה זה חוסר אחריות לא להבין שלא ניתן להגדיל את הצבא ללא הגברת השוויון בנטל. ואמנם הצבא בהחלט יכול למצות טוב יותר את הפוטנציאל הקיים, למשל באמצעות הכבדת היד על הפטורים השונים, אבל דרוש מענה הרבה יותר נרחב ואסטרטגי, גם כי החברה הישראלית עומדת בפני שנים מורכבות ופגיעה אפשרית באיכות החיים כדי להגן על החיים עצמם. וזה מחזיר אותנו, שוב, לחברה החרדית.

חרדים בלשכת הגיוס. ארכיון (צילום: מוטי קמחי)

הנתונים ידועים: כרגע מתגייסים רק 1,200 חרדים מתוך פוטנציאל של 12-13 אלף בשנה. מחצית מהם, בחישוב נדיב, אינם תלמידי חכמים וניתן לגייסם מיד ומבלי שצה"ל יצטרך להקים עבורם מסגרות חדשות: אפשר למלא את המסגרות הקיימות עבור חרדים שהתרוקנו, בהן גדוד נצח יהודה, פלוגת חץ בצנחנים, פלוגת תומר בגבעתי, מערכי הגנה על בסיסי חיל האוויר ומסגרות אחרות שקיימות בחילות האוויר והתקשוב. הטענה שלפיה הצבא אינו ערוך לכך אינה מחזיקה מים. בהמשך אכן יהיה צורך להקים מסגרות חדשות, ובצה"ל מבינים זאת ונכונים מאי פעם להתגמש, כי אין לצבא את הלוקסוס שלא לעשות זאת.

בצה"ל מדגישים שוב ושוב, שהזווית שלהם אינה "שוויון בנטל" במובן הערכי והמוסרי: כדי לספק את הסחורה שנקראת "ביטחון" צה"ל זקוק לאמצעים מסוימים, בהם עוד הרבה מאוד חיילים. "לכן", אומר בכיר במטכ"ל, "גם פיצוי כספי לא יעזור. אנחנו באמת חייבים צבא גדול".

פורסם לראשונה: 01.03.24, 00:00

נספח ע/3

כתבתם של ניר דבורי ויאיר שרק,
 "האזהרה של הרמטכ"ל לדרג
 המדיני: אין מספיק גדודים לצה"ל
 כדי לעמוד במשימות", מיום

10.6.2024

עמ' 52

האזהרה ושל הרמחור"ל לדרו

חיפוש

מיוחד

עוד

mako

תוכניות

כלכלה

בעולם

פוליטי

מדיני

בארץ

ביטחוני

כל החדשות

לצה"ל כדי לעמוד במשימות | פרסום ראשון

הרצי הלוי העביר מסר ברור לדרג המדיני ולפיו חסרים לצה"ל 15 גדודים כדי לעמוד ביעדים הדרושים. הסיבה: משימות נוספות שיש לצה"ל לבצע, והצורך להגדיל את הסד"כ. עקב המחסור, המדינה הוציאה יותר מ-40 מיליארד שקלים עבור תחזוק מערך המילואים של צה"ל. כך מנסים בינתיים בצבא לטפל בבעיה

ניר דבורי | יאיר שרקי | המהדורה המרכזית | פורסם 22:55 10/06/24 | עודכן 00:35 11/06/24

על רקע משבר הגיוס והחוק לפטור מגיוס שיעלה בכנסת, הרמטכ"ל הרצי הלוי הדגיש בפני הדרג המדיני כי חסרים 15 גדודים לצה"ל - כדי לעמוד במשימות הנדרשות. מדובר בסדר כוח של אוגדה, יותר מ-4,500 חיילים. יש לציין כי המחסור לא מגיע רק בעקבות המלחמה, אלא גם בשל הצורך להגדיל את סדר הכוחות עבור משימות נוספות שיש לצה"ל.

בימים הללו מנסים למצוא פתרון זמני לבעיה: להקים חמישה גדודים, שיורכבו מחיילים שקיבלו בעבר פטור - אך יוחזרו מאחר שהם עדיין עומדים בקריטריונים. חשוב להדגיש כי המשבר בכוח האדם בצה"ל עולה ביוקר: הסכום שהוצא מקופת המדינה מתחילת המלחמה עבור גיוס והחזקת מערך המילואים של צה"ל - הוא יותר מ-40 מיליארד שקלים.

הלוי ונתניהו | צילום: עמוס בן גרשום, לע"מ

בינתיים, ראש הממשלה בנימין נתניהו מבקש להרוויח זמן. אין 63 ח"כים שמסכימים על נוסח החוק הקיים. נתניהו אמר להם שמדובר בצעד "טכני". על החרדים החוק לא מקובל והם דורשים ריכוך משמעותי. עם זאת, באופן תקדימי הם מוכנים להצביע בעד כדי להחיל דין רציפות ולתקן את החוק בהמשך.

ח"כים בליכוד אמרו שהם לא מוכנים להצביע בעד החוק. לדבריהם, מדובר בחוק "בלי שיניים" והם רוצים להקשיח אותו. להם אמרו שהדיון על כך יתנהל בוועדת החוץ והביטחון.

לכן, יש אשליה אופטית של רוב של 63 ח"כים שמתעלמים מדעתם על החוק בנימוק שהוא "טכני". שר הביטחון יואב גלנט הוא היחיד שלא משתף פעולה עם ההצגה והוא צפוי להיות היחיד בקואליציה שיצביע נגד. האתגר שלו יהיה לשכנע את חבריו בליכוד.

הוואטסאפ האדום של N12 - 050-4701212

לחצו כאן - ודווחו לנו <

רוצים לעדכן אותנו באירוע חדשותי? יש לכם סיפור ששווה שנסקור? כתבו לנו או שלחו לנו תיעוד בוואטסאפ האדום של N12

חדשות		תוכניות חדשות 12		הגדרות	
ביטחוני	כלכלה	מדע וסביבה	סדר עולמי	מהדורה ראשונה	תנאי שימוש
פוליטי	ספורט	צרכנות	תוכנית חיסכון	חדשות סוף השבוע	מדיניות פרטיות
פלילי	תרבות	נדל"ן	שש עם	שלוש	צור קשר
בארץ	בריאות	תחזית מזג האוויר	אולפן שישי	שישי בחמש	המייל האדום
בעולם	דיגיטל	אלימות נגד נשים	פגוש את העיתונות		
חינוך	אחד ביום	תאונות דרכים בישראל	המהדורה המרכזית		
פרשנות	tech12		חמש עם רפי רשף		

נספח ע/4

כתבתו של ניר דבורי "הרמטכ"ל: כל
גדוד חדש מוריד תעסוקה של אלפי
אנשי מילואים, גיוס חרדים? צורך
מובהק" מיום 16.6.2024

עמ' 55

הרמטכ"ל: כל גדוד חדש מוריד תעסוקה של אלפי אנשי מילואים, גיוס חרדים? צורך

חיפוש

מיוחד

עוד

mako

תוכניות

כלכלה

בעולם

פוליטי

מדיני

בארץ

ביטחוני

כל החדשות

רא"ל הרצי הלוי, ברקע הקידום של חוק הפטור מגיוס לחרדים: "אנחנו רוצים להרחיב את הבסיס כמה שיותר ממי שמגיע להתגייס. אני אומר לכם שיש הזדמנות לשינוי גם בחברה החרדית" • הוא הוסיף: "זה עכשיו צורך מובהק, ולכן אנחנו מאוד מעודדים את זה, ואנחנו רוצים לעשות את זה נכון"

17:05 16/06/24 פורסם | N12 | **ניר דבורי**

אחרי אישור העלאת גיל הפטור ממילואים היום (ראשון), הרמטכ"ל הרצי הלוי פרסם התייחסות חריפה לגיוס חרדים: "זה צורך מובהק". לדבריו, "כל גדוד מה סדיר, שאנחנו מקימים, חרדי, הוא מוריד לנו תעסוקה של אלפי אנשי מילואים רבים מאוד בזכות סדיר חובה".

"אנחנו רוצים להרחיב את הבסיס כמה שיותר ממי שמגיע להתגייס", אמר הלוי בהערכת מצב בעזה. "אני אומר לכם שיש הזדמנות לשינוי גם בחברה החרדית, לא מספיק רחב, אבל יש רצון לשינוי. אנחנו רוצים ללכת קדימה לא כי זה יפה, קודם כל כי צריך".

הרמטכ"ל הרצי הלוי בהערכת מצב במרכז רצועת עזה, בסוף השבוע | צילום: דובר צה"ל

לדבריו של הרמטכ"ל, "זה עכשיו צורך מובהק, ולכן אנחנו מאוד מעודדים את זה, אנחנו רוצים לעשות את זה נכון, אנחנו רוצים לעשות את זה בטוב".

"מהצד השני, דברו עם האנשים. זו זכות. אנחנו מגנים על המדינה", הוסיף הלוי. "עכשיו, אנשים עושים את זה, ואני יודע שזה קשה, אגב זה טבעי לגמרי, מי שכבר קרוב לשמונה חודשים לקצת הפוגות. לא בבית, והוא איש מילואים והוא באזרחות ועבודה ומשפחה וכל הדברים מסביב, זה לא מובן מאליו. מהצד השני אנחנו חייבים את זה קדימה".

היום אישרה ועדת שרים לחקיקה את החוק להארכת שירות המילואים. תחילה, היועמ"שית התנגדה לנוסח המקורי שעלה, אך לאחר מכן אישרה לקדמו בנוסח מרוכך יותר. הקואליציה צפויה לקדם את החוק כבר מחר במליאה (בקריאה ראשונה).

מדובר בהליך מזוור שכולל בקשת פטור מהנחה על שולחן הכנסת. ההחלטה הזו מגיעה על רקע הביקורת נגד הממשלה שמקדמת את הצעת בזמן התמרון ברפיח, ולאחר היממה הקשה ברצועה - 10 לוחמים נהרגו בשתי תקריות שונות.

[לחצו כאן - ודווחו לנו <](#)

רוצים לעדכן אותנו באירוע חדשותי? יש לכם סיפור ששווה שנסקר? כתבו לנו או שלחו לנו תיעוד בוואטסאפ האדום של N12

חדשות		תוכניות חדשות 12		הגדרות		
ביטחוני	כלכלה	מדע וסביבה	סדר עולמי	מהדורה ראשונה	תנאי שימוש	אודות
פוליטי	ספורט	צרכנות	תוכנית חיסכון	חדשות סוף השבוע	מדיניות פרטיות	פרסמו אצלנו
פלילי	תרבות	נדל"ן	שש עם	שלוש	צור קשר	לפנייה ב-WhatsApp
בארץ	בריאות	תחזית מזג האוויר	אולפן שישי	שישי בחמש	המייל האדום	הסדרי נגישות
בעולם	דיגיטל	אלימות נגד נשים	פגוש את העיתונות			
חינוך	אחד ביום	תאונות דרכים בישראל	המהדורה המרכזית			
פרשנות	tech12		חמש עם רפי רשף			

נספח 5/ע

**כתבתה של דפנה ליאל "גלנט בוועדת
החוץ והביטחון : צריך 10,000
חיילים מיד, יכולים לגייס 4,800
חרדים" מיום 1.7.2024**

עמ' 58

גלנט בוועדת החוץ והביטחון: צריך 10,000 חיילים מיד, יכולים לגייס 4,800 חרדים

השר הנחה להחזיר לשירות כ-15 אלף מילואימניקים שצה"ל פטר משירות בשנים האחרונות • השר הדגיש: "בניגוד למטוסים או פצצות, חיילים אי אפשר להביא מחו"ל"

דפנה ליאל | N12 | פורסם 01/07/24 13:54

צילום: אלעד מלכה, משרד הביטחון

שר הביטחון גלנט הציג היום (שני) בפני חברי ועדת החוץ והביטחון את צורכי הצבא לנוכח אירועי מלחמת חרבות ברזל והנפגעים הרבים שגבתה. לדבריו צה"ל צריך עשרת אלפים חיילים מיד, בשל העובדה ש-671 חיילים נפלו מאז 7 באוקטובר וכ-4,000 חיילים נפצעו. לדבריו של שר הביטחון, יש חיילי מילואים שמשרתים כבר 200 ימים וישנה שחיקה שמורגשת בקרב המילואימניקים. השר טוען כי הצבא יודע לגייס היום 3,000 תלמידי ישיבות, בנוסף ל-1,800 שמתגייסים היום.

חיפוש

מיוחד

עוד

mako

תוכניות

כלכלה

בעולם

פוליטי

מדיני

בארץ

ביטחוני

כל החדשות

פעילות כוחות צה"ל ברצועת עזה | צילום: דובר צה"ל

"בניגוד למטוסים או פצצות, חיילים אי אפשר להביא מחו"ל ולכן אנחנו צריכים לגייס עוד", הבהיר השר גלנט. "אנחנו הולכים בכיוון ההפוך מכל מה שאנו צריכים - בגיוס חרדים, בהארכת שירות סדיר ובהגדלת גיל הפטור משירות המילואים. החיילים מוכנים לעשות הכול, אבל מבקשים רוח גבית".

גלנט הודיע שעל מנת להרחיב את שורות צה"ל ולעמוד באתגרי השעה, הוא הנחה את צה"ל להחזיר לשירות כ-15 אלף מילואימניקים שצה"ל פטר משירות בשנים האחרונות. המטרה: להרחיב את מעגלי משרתי מילואים ולהפחית את הנטל על המילואימניקים שנמצאים במאגר.

"תראו באיזה מצב אנחנו נמצאים", המשיך השר. "אנחנו צריכים יותר חיילים - והחיילים האלה צריכים לבוא מתוך הארכת השירות הסדיר. מתוך מילואים ומתוך אוכלוסייה חרדית, שתלך ותתגייס בקצב הולך ועולה".

חרדים בלישכת גיוס | צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

"אנחנו הולכים בכיוון ההפוך מכל מה שאנו צריכים - בגיוס חרדים, בהארכת שירות סדיר ובהגדלת גיל הפטור"

הוואטסאפ האדום של N12 - 050-4701212

לחצו כאן - ודווחו לנו <

רוצים לעדכן אותנו באירוע חדשותי? יש לכם סיפור ששווה שנסקור? כתבו לנו או שלחו לנו תיעוד בוואטסאפ האדום של N12

חדשות		תוכניות חדשות 12		הגדרות	
ביטחוני	כלכלה	מדע וסביבה	סדר עולמי	מהדורה ראשונה	תנאי שימוש
פוליטי	ספורט	צרכנות	תוכנית חיסכון	חדשות סוף השבוע	מדיניות פרטיות
פלילי	תרבות	נדל"ן	שש עם	שלוש	צור קשר
בארץ	בריאות	תחזית מזג האוויר	אולפן שישי	שישי בחמש	המייל האדום
בעולם	דיגיטל	אלימות נגד נשים	פגוש את העיתונות		
חינוך	אחד ביום	תאונות דרכים בישראל	המהדורה המרכזית		
פרשנות	tech12	חמש עם רפי רשף			

נספח ע/6

כתבתו של יובל שדה "לגלנט ולצה"ל
לא בוער: שליחת צו ראשון לחרדים
תדחה את גיוסם" מיום
10.07.2024

עמ' 62

הרמטכ"ל הרצי הלוי, ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר הביטחון יואב גלנט. לא ממהרים לגייס תלמידי ישיבות (צילום: קובי גדעון; לע"מ)

לגלנט ולצה"ל לא בוער: שליחת צו ראשון לחרדים תדחה את גיוסם

הודעת שר הביטחון שהצבא ישלח בחודש הקרוב צו ראשון לחרדים תוביל לכך שגיוסם לא יחל באוגוסט הקרוב. בצה"ל מתכוונים לגייס רק עוד 3,000 בשנה

יובל שדה 06:00, 10.07.24

תגיות: גיוס חרדים, שוויון בנטל, יואב גלנט

שר הביטחון יואב גלנט [הכריז אתמול](#) כי בחודש הקרוב צה"ל צפוי לשלוח צווים לתהליכי מיון והערכה (צו ראשון) לחרדים. המשמעות היא שצה"ל מתקדם ביישום פסיקת בג"ץ שמחייבת אותו לגייס חרדים אך שתהליך זה יימשך זמן וגיוסם לא יחל במחזור הגיוס הקרוב (אוגוסט '24) ולא ישלחו צווי גיוס מיידיים וזאת כדי שהמגויסים החרדים יוכלו למצות את הליכי המיון לתפקידים השונים בדומה למגויסים אחרים. במקביל, בדיון בוועדת חוץ וביטחון הצהיר [ראש אכ"א אלוף יניב עשור](#) כי בצה"ל מתכוונים לגייס רק כ-3,000 חרדים נוספים מדי שנה בשנתיים הקרובות בנוסף ל-1,800 המגויסים כיום מדי שנה. שבועיים חלפו מאז פסקו תשעה שופטי בית המשפט העליון פה אחד שאין בסיס חוקי לאיגיוס החרדים.

אתמול ושלשום נערכו שני דיונים חסויים בוועדת חוץ וביטחון של הכנסת בנושא חוק ההשתמטות שהקואליציה מקדמת, ובהן עלתה גם הסוגיה של גיוס חרדים לצה"ל עקב פסיקת בג"ץ. בכל אחד מהדיונים הכריזו סגן הרמטכ"ל אלוף אמיר ברעם (שלשום) וראש אכ"א (אתמול) על יעדי הגיוס של צה"ל לאוכלוסייה החרדית שעומדים על כ-4,800 חרדים בכל אחת מהשנתיים הקרובות – יעד שמשקף שצה"ל לא מתכוון להגדיל את מספר המגויסים החרדים מדי שנה.

חוותית מגורים עם הפנים לפארק הירקון

שוטר נחלת גנים | ממומן

קבלו מידע

by Taboola

[רק מה שמעניין - הצטרפו לערוץ כלכליסט בטלגרם](#)

סגן הרמטכ"ל ברעם נשאל בדיון על ידי חברי הכנסת כיצד צה"ל הגיע דווקא למספר 3,000 אך שאלותיהם לא נענו, ובכאן 11 פורסם כי אמר ש"רוצים לגרום להם לבוא. לצה"ל מגייסים רק באהבה, בעיקר לקרבי". תשובתו של ברעם לשאלות חברי הכנסת מייצגת נאמנה את התפיסה הצה"לית בכל הקשור לגיוס חרדים בימים אלו, תפיסה שגם אם יש בה אולי היגיון שנועד למנוע חיכוך עם האוכלוסייה החרדית נדמית כמנותקת לחלוטין מהמציאות החוקית במדינה ומהיחס שצה"ל מעניק לאוכלוסייה הכללית שמגויסת לצבא ולקרבי גם ללא אהבה.

דבריו של ברעם נדמים אבסורדיים עוד יותר כאשר נזכרים כי צה"ל, משרד הביטחון, השר גלנט ואפילו ברעם עצמו פועלים בימים האחרונים במלוא המרץ להאריך את שירות החובה לחיילי הסדיר עקב המחסור בכוח אדם שאיתו מתמודד צה"ל לאור כמות הפצועים וההרוגים וריבוי המשימות. ביום ראשון דנו בישיבת הממשלה בכוונה להאריך את שירות הסדיר לשלוש שנים במקום שנתיים ושמונה חודשים כיום, אך בסופו של דבר השרים לא הצביעו על הנושא.

[כפי שפורסם בשבוע שעבר בכלכליסט](#), בצה"ל מתכוונים ראשית לפעול לגייס את החרדים שפוטנציאל הגיוס אצלם גבוה והצבא פנה לאחרונה לביטוח לאומי כדי לקבל נתונים על הסטטוס התעסוקתי של המלש"בים החרדים. לכלכליסט נודע כי בצבא פועלים בדרכים נוספות לדעת את הסטטוס האישי והתעסוקתי של חרדים, כאשר בין השאר נטען כי בצבא מתכוונים לבדוק האם למלש"בים החרדים יש סמארטפון או לא ואפילו לבדוק אם יש בבעלותם רישיון משאית. בדיון אתמול אמר ראש אכ"א כי בצה"ל מכוונים לגייס לא רק חרדים עובדים ובכל הקשור לגילאים הכוונה היא ש-50% מהמגויסים החרדים יהיו מתחת ל-21, 40% מהם בגילאי 22-23 ו-10% בלבד בין הגילאים 24-26.

אסם מקימה את קרן אסם שדרות לחינוך טכנולוגי | כלכליסט

בשיתוף

שכונת 'נוריות' החדשה בראשל"צ מתחילה באכלוס | כלכליסט

בשיתוף

כוונת הצבא לפעול לגייס דווקא חרדים מודרניים או חרדים עובדים זכתה לביקורת מצד האופוזיציה כאשר ח"כים כמו אביגדור ליברמן, אלעזר שטרן ורם בן ברק תקפו את הכוונה לעשות זאת כמו גם

שעבר תא"ל ראם עמינח. ביקורת
כלי לשלב חרדים בעולם התעסוקה וכי

185 אלף ש"ח

בנוסף, בעוד שהערה לסגן החרדים כי אופציות הגיוס והונטיות רק לאלה שאינם לומדים, למרות
שהחוק הנוכחי אינו מבדיל בין תלמידי ישיבות לחרדים אחרים ומכיל חובת גיוס על כולם.

בנוסף, הפנייה לחרדים שאינם לומדים או ל"נושרים" עלולה לחזק את הרושם כי צה"ל עדיין אינו
מותאם ל"חרדים אמיתיים" וזאת למרות המאמצים שנעשים בכיוון זה שיאפשרו לחרדים לשרת
בבסיסים ייעודיים ולשמור על אורח החיים החרדי באופן מקסימלי.

לבסוף, יש גם הקשר ביטחוני: חרדי שמפרנס משפחה הוא לאו דווקא זה שיש לו את הפוטנציאל
הגדול ביותר להשתלב במערך הלוחם ולהשתתף בנטל הביטחוני המאמיר. נדמה כי בצה"ל מסרבים
להפנים את המציאות החדשה ודווקא פועלים כיום לממש לראשונה את חוק הגיוס הקודם שמפריד
בין חרדים שמקיימים אורח חיים של "תורתו אמונתו" לבין שאר האוכלוסייה החרדית, אפליה שאינה
חוקית יותר.

נספח ע/7

כתבתם של יניב קובוביץ ונעה שפיגל
"לשכת שר הביטחון : גלנט קיבל את
המלצת צה"ל לזמן חרדים בצו
ראשון בחודש הקרוב" מיום
09.07.2024

עמ' 66

מדיני ביטחוני

לשכת שר הביטחון: גלנט קיבל את המלצת צה"ל לזמן חרדים בצו ראשון בחודש הקרוב

בהודעה לא נאמר לכמה מועמדים לשירות יישלחו צווים, ולפי גורמים בצבא המספר הסופי טרם נקבע אך מדובר בכמה אלפים. אתמול אמר סגן הרמטכ"ל בדיון בוועדת החוץ והביטחון כי בצבא מעוניינים לגייס השנה 4,800 חרדים, וכך גם בשנה הבאה

יניב קובוביץ ונעה שפיגל

09 ביולי 2024

לשכת שר הביטחון, יואב גלנט, הודיעה היום (שלישי) כי השר קיבל את המלצת צה"ל לזמן מלש"בים חרדים בצו ראשון בחודש הקרוב. בהודעה לא נאמר בכמה מועמדים לשירות מדובר. גורמים בצבא אמרו כי מספר הצווים שיישלחו טרם נקבע, אך מדובר בכמה אלפים.

לפי ההודעה, הצווים יישלחו "בהתאם ליכולות הקליטה והמיון ולאחר שיבוצע תהליך טיוב משמעותי של הנתונים הקיימים לגבי המתגייסים האפשריים". עוד נמסר שגלנט סיכם כי "במהלך החודש הקרוב יעלה לאוויר קמפיין הסברה ייעודי לאוכלוסייה החרדית המנגיש את מסלולי השירות המותאמים לחרדים בצה"ל".

אתמול אמר סגן הרמטכ"ל אמיר ברעם בדיון בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת כי בצבא מעוניינים לגייס 4,800 חרדים השנה (1,800 שכבר מתגייסים ועוד 3,000 נוספים), וירצו להמשיך ביעד זה גם בשנה הבאה. בדיון בוועדה היום השתתף ראש אכ"א יניב עשור, שלא נקב במספר הצווים שיישלחו.

בחודש שעבר הורתה היועצת המשפטית לממשלה גלי בהרב-מיארה למערכת הביטחון לפעול באופן מיידי לגיוס 3,000 בני ישיבות, בנוסף למספר המתגייסים הממוצע מקרבם בשנים האחרונות. זאת, לאור

פסיקת בג"ץ שקבעה כי המדינה אינה יכולה עוד לפטור חרדים מגיוס לצה"ל. לדברי היועמ"שית, 3,000 הוא מספר ראשוני בלבד, "שאינו משקף באופן מלא את צורכי הצבא הנוכחיים ואת קידום השוויון בנטל". לכן, היא גם הורתה למערכת הביטחון להציג תוכנית להגדלתו, ול"נקיטת הצעדים הדרושים לשם מיצוי פוטנציאל הגיוס".

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

נספח ע/8

כתבתו של אהרן רבינוביץ "בלי
הגרעין הקשה מהישיבות, עם
מסלולים בשב"כ ובמוסד: כך צה"ל
יגייס חרדים" מיום 10.07.2024

עמ' 69

בלי הגרעין הקשה מהישיבות, עם מסלולים בשב"כ ובמוסד: כך צה"ל יגייס חרדים

בצבא מתכננים לגייס תלמידי ישיבות עובדים ונוער נושר, וכן פועלים לפתוח תוכניות ייחודיות בליווי רבנים — ואלה יקבלו סמכויות פיקוח על הנעשה במסלולים לסוגיהם. עם זאת, בשלב זה ההנהגה החרדית מתכננת לקרוא לצעירים שלא לשתף פעולה עם צה"ל משום שבאכ"א לא מאפשרים להם להשפיע על זהות המגויסים

התראות במייל

אהרן רבינוביץ

10 ביולי 2024

עם פקיעת חוק הפטור מגיוס לתלמידי ישיבות, בצה"ל נערכים בימים אלו לגיוס נרחב של חרדים. מערכת הביטחון התחייבה בבג"ץ ובוועדת החוץ והביטחון בכנסת שביכולתה לגייס 4,800 חרדים בשנה, ולשם העמידה ביעד נראה שבכירי הצבא יידרשו לצעדים מרחיקי לכת כדי לבנות אמון מול מנהיגי החברה החרדית — ובכלל זה פתיחת מגוון תפקידים רחב למתגייסים החדשים.

ל"הארץ" נודע כי צה"ל צפוי להוציא בשבוע הקרוב כמה אלפי צווי גיוס לצעירים עובדים — כלומר כאלה שרשומים בישיבות לצד רישומם כמועסקים ברשומות הביטוח הלאומי. מלבד זאת, בצה"ל נערכת עבודת מטה למיפוי הישיבות לנוער נושר וגם צעירים אלו צפויים לקבל צווי גיוס. "הרעיון הוא להביא את המתגייסים החרדים מבלי לגעת בגרעין הקשה של עולם הישיבות, מתוך הבנה שאסור לקרוע את החבל עם הציבור החרדי וההנהגה החרדית", אומר מקור המעורה בפרטים.

מפגינים מהפלג הירושלמי מחוץ ללשכת הגיוס בירושלים, במאי. על רקע המחלוקת עם צה"ל, המנהיגים החרדים נערכים לקרוא שלא לשתף פעולה גם בצו ראשון - כפי שעושים הזרמים הקיצוניים צילום: אוליבייה

פיטוסי

לפי שעה יש מחלוקת בין מנהיגי הציבור החרדי ובין אנף כוח האדם בצה"ל (אכ"א) בשאלה כמה השפעה תהיה לרבנים על זהותם של הצעירים שיקבלו צווי גיוס. על רקע זה, המנהיגים החרדים נערכים לקרוא שלא לשתף פעולה עם צה"ל ואפילו לא להתייצב לצו ראשון, בדומה לגישה שנוקטים אנשי הפלג הירושלמי הקיצוני, שאינם מתייצבים לצו ראשון עוד משנת 2013. הקריאה צפויה אף שבחדרים סגורים המנהיגים החרדים מכל הזרמים, חוץ מהקיצוניים, מודים בפה מלא כי מי שאינו לומד חייב להתגייס. "גדולי המנהיגים החרדים דיברו בצורה חריפה נגד אלו שלא לומדים", אמר ל"הארץ" אדם שנכח בפגישות. "אבל לומר זאת בקול הם עדיין חוששים".

מנהיג הציבור החרדי-ליטאי, הרב דב לנדו, תקף היום בחריפות את ההחלטה לשלוח צווי גיוס לחרדים: "מדינה שמגייסת את בני הישיבות אין לה זכות קיום. בשעת מלחמה רוצים לקחת את הזכות של לומדי התורה — זאת התאבדות מוחלטת. ברגע שאין הסדר והצבא במלחמה נגדנו, מה הטעם להתייצב? בשביל מה? בכל דבר הממשלה הזאת נגדנו". לצד זאת, שורת רבנים המזוהים עם הקהילות הקיצוניות יותר פרסמו קריאה לבני הישיבות שלא להיענות לצווי הגיוס. החותמים על המסמך - בהם חברי מועצת ש"ס הרבנים ראובן אלבז, יהודה כהן ושלמה מפחוד, לצד הרב הספרדי משה צדקה - מבקשים לייצר לחץ על ההנהגה הבכירה של הקהילות החרדיות להצטרף אליהם.

"מדינה שמגייסת את בני הישיבות אין לה זכות קיום.

אם אין הסדר והצבא במלחמה נגדנו, מה הטעם

להתייצב? בכל דבר הממשלה הזאת נגדנו"

הרב דב לנדו, מנהיג הציבור החרדי-ליטאי

בד בבד, בצה"ל מקימים בימים אלו את החטיבה החרדית בזרוע היבשה, שאמורים להיות בה כ-3,000 חיילים בתפקידי לחימה, שני-שלישים מהם צעירים בסדיר ועוד שלישי במילואים — בני 24 ומעלה. ל"הארץ" נודע כי במחזור הגיוס הקרוב — שיחול בדצמבר — הצבא צפוי לגייס שתי פלוגות של 120 חיילים האחת. במשך השנה

יהיו ארבעה מחזורי גיוס, ובסך הכל בתוך שנה יהיו בחטיבה החדשה כאלף חיילים בלבד. כך תגיע החטיבה לסדר כוחות (סד"כ) מלא רק בעוד שלוש שנים.

עצרת של חרדים נגד גיוס לצה"ל, בחודש שעבר בירושלים. כדי לשמור על זהותה החרדית של החטיבה החדשה, תוקם עמותה חיצונית של רבנים חרדים שיפקחו על הנעשה בשורותיה צילום: נעם ריבקיין פנטון

מי שהופקד על הקמת החטיבה החדשה הוא אלוף־משנה אבינועם אמונה, ובשלב זה לא ידוע אם ימונה למפקד החטיבה. כדי לשמור על זהותה החרדית של החטיבה החדשה, תפעל לצדה עמותה חיצונית של רבנים חרדים שיפקחו על הנעשה בשורותיה ועל שמירת התנאים שהתחייב להם הצבא, והמטרה היא שהמתגייסים ייכנסו לצבא חרדים וייצאו ממנו חרדים. מי שמקדם ומלווה את החטיבה מהצד החרדי הוא הרב דוד לייבל, נשיא מוסדות "אחוות תורה".

שלא כמצב בגדוד "נצח יהודה", לרבני העמותה יהיו סמכויות לאכוף את דרישותיהם. יתר על כן, בפעם הראשונה בצה"ל ייכנסו כל הפקודות בחטיבה לפקודות מטכ"ל, מה שימנע מצב שבו יוכל מפקד בשטח לחרוג מהכללים. "כיום הדברים מתנהלים בדרגת המפקדים בשטח או בכירים באכ"א שמחליטים מה לעשות", אומר מקור המעורה בפרטים. "בנוהל החדש זה יהיה מוגדר בפקודות שהן כמו חוק, ובשביל לשנות אותן יהיה צורך בהחלטה של הרמטכ"ל".

מי שצפויים להיפגע מהקמת החטיבה החרדית הם אנשי "נצח יהודה", ושם מבינים כי ככל שיעלה הביקוש לחטיבה החדשה, כך יפחת הביקוש לשירות בגדוד שלהם. "מאחורי הקלעים יש גורמים בנצח יהודה שמנסים לתקוע מקלות בגלגלים", אומר אדם העוסק בגיוס חרדים. "אני מקווה שהבכירים למעלה בצבא לא ייפלו לבור הזה".

הרמטכ"ל הרצי הלוי במפגש עם חיילי גדוד נצח יהודה, בחודש שעבר. בגדוד מבינים כי ככל שיעלה הביקוש לחטיבה החדשה, כך יפחת הביקוש לשירות בו צילום: דובר צה"ל

"ב-8200 נבהלו מהכמות"

אחד העוגנים החשובים שצה"ל מתכוון להישען עליו הוא הליך המיונים לתוכנית "קודקוד", שבמסגרתה מתגייסים חרדים ליחידה

8200 באגף המודיעין. לפני כשבועיים גויס המחזור השני של התוכנית ובו 250 מתגייסים חדשים — 50 בודקי תוכנה ו-200 מתכנתים, מהם 20 ליחידת הסייבר המבוקשת. אחד מהם הוא תלמיד מאחת הישיבות הנחשבות ובנו של אישיות חרדית בכירה. במחזור הקודם של התוכנית גויסו 80 חרדים בלבד. "ב-8200 נבהלו קצת מהכמות", אומר מקור המעורה בפרטים. "הם חשבו שיגיעו מקסימום 120-130, לא יותר. למעשה, צריך להבין שהחרדים שנכנסים באים על חשבון החילונים מכיוון שיש מגבלה של תקנים".

בשנה החולפת נמתחה ביקורת בטענה שהמתגייסים לתוכנית מקבלים תנאים מפליגים: למשל, הם אינם נדרשים לעבור טירונות או ללבוש מדים. לפיכך נעשו בה כמה שינויים והוחלט להעלות את גיל הכניסה לתוכנית מ-21 ל-24, וכן במחזור הנוכחי נדרשו המתגייסים החדשים לעבור טירונות מקוצרת של שבועיים. בימים אלו ההרשמה למחזור השלישי בעיצומה, ויותר מ-1,500 כבר נרשמו.

בצבא יבקשו לפנות אל הנרשמים שלא התקבלו לתוכנית ולהציע להם מסלולים חלופיים שעדיין בהקמה. במסלולים החדשים: מגוון תפקידים בשב"כ, במוסד, במודיעין ובחיל האוויר. את המסלולים האלה ילוו הרבנים והעסקנים המלווים את תוכנית "קודקוד", והם יתווספו על המסלולים הקיימים דוגמת "שחר כחול" בחיל האוויר ו"בינה בירוק" בחיל המודיעין. "המחשבה מאחורי פתיחת המסלולים החדשים היא שהמתגייסים החרדים יקבלו תפקידים משמעותיים", אומר המקור שצוטט לעיל. "אם הם יספרו לחברים בבית כנסת שהם לא יכולים לשתף אותם במידע ויגיעו עם אור בעיניים, זה יצליח לייצר שינוי חברתי. אם הם יעשו תפקידים שהם יתפדחו לספר עליהם לחבריהם, השינוי לא יחלחל".

גלנט בבסיס יחידת 8200 בדרום, במאי. "החרדים שנכנסים ליחידה באים על חשבון החילונים מכיוון שיש מגבלה של תקנים", אמר מקור המעורה בפרטים צילום: איראל חרמוני, משרד הביטחון

תקווה לשינוי

לפי הערכות, בשנים הקרובות יוכל צה"ל לעמוד ביעדי הגיוס הראשוניים שצוינו — כ-4,800 חרדים בשנה. מאגר הגיוס הפוטנציאלי מגיע לכ-80 אלף מיועדים לשירות בני 18 עד 27. אלא

שככל שיעבור הזמן והוותיקים יותר יתגייסו, כך המאגר צפוי להתרוקן ויישארו בעיקר בני המחזורים הצעירים יותר, שנחשבים ל"גרעין קשה". גם מאגר התקנים במסלולים הייעודים — ובפרט המבוקשים יותר — ילך ויצטמצם.

מכל מקום ההערכות האופטימיות ביותר מדברות על כ-4,000 מתגייסים בשנה, לכל היותר, בשנים הקרובות. וזאת למרות התחייבות מערכת ביטחון והוראות בג"ץ והיועצת המשפטית לממשלה, שלפיהן הרף המינימלי לגיוס בשנה הוא 4,800 ושבשנים הקרובות צריך לפעול להעלאתו במידה ניכרת.

העוסקים בתחום מקווים כי השינויים המתחוללים בחברה החרדית — ובכלל זה הקמת ישיבות תיכוניות וישיבות הסדר — יאפשרו הרחבה של מעגל המשרתים הפוטנציאלי. מלבד זאת, כניסתם של אלפי חרדים בשנים הקרובות לצה"ל ולגופי הביטחון האזרחיים עשויה לסייע בהעמקת השינויים. "בשנה הקרובה צפויים להיפתח חמש ישיבות הסדר חרדיות ועוד כחמש ישיבות תיכוניות", אומר אדם העוסק בתחום. לדבריו, מכל התלמידים בישיבות התיכוניות הקיימות צפויים להתגייס בכל שנה כ-600 צעירים חרדים.

חיילים וחרדים סמוך ללשכת הגיוס בירושלים, בחודש שעבר. העוסקים בתחום מקווים כי השינויים המתחוללים בחברה החרדית יאפשרו הרחבה של מעגל המשרתים הפוטנציאלי צילום: נעם ריבקין פנטון

השינויים בחברה החרדית אינם מתמצים רק בגיל הישיבות — הם ניכרים גם במוסדות בגיל יסודי. בשנה הקרובה צפויים לעבור כ-15 מוסדות לימוד לזרם הממלכתי חרדי (ממ"ח), מה שעשוי לחולל מפנה של ממש במערך החינוך החרדי. אך השפעותיו של שינוי זה יורגשו רק בעוד כמה שנים.

מ-2019 ועד 2023 הגיע מספר המתגייסים החרדים בשנה לכ-1,800 — מהם 1,200 לפי ההגדרה החוקית ועוד 600 לפי צו שהוציא שר הביטחון. רבים מהם היו יוצאים בשאלה, תלמידי ישיבות מחו"ל וכן בני ישיבות דתיות. למעשה, על פי נתוני צה"ל מספר המתגייסים החרדים בפועל כיום הוא כמה מאות בלבד. ב-2023 נחשף בתחקיר "הארץ" כי מינהלת החרדים בצה"ל פורקה בתהליך

מתמשך מבפנים בידי מי שהיה אז ראש חטיבת התכנון ומינהל כוח האדם באכ"א, תת־אלוף אמיר ודמני. לפי התחקיר, ודמני קיצץ בחדות את תקציב המינהלת, רוקן אותה מתקנים ומינה מקורבים שלא התאימו לתפקיד.

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

+ צה"ל

+ חרדים

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

נספח ע/9

**מכתבה של העותרת אל שר הביטחון
ואל הרמטכ"ל, מיום 11.6.2023**

עמ' 76

11 יוני 2023, כ"ב סיון תשפ"ג

לכבוד

חה"כ יואב גלנט
 שר הביטחון
 משרד הביטחון
תל אביב
רא"ל הרצי הלוי
 ראש המטה הכללי
 המטה הכללי
תל אביב

שלום רב,

הנדון: היערכות צה"ל לגיוס כלל תלמידי הישיבות החרדיות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה להיערך לגיוס כלל תלמידי הישיבות החל מיום 30.6.2023, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כידוע, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיית שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגיוס לצבא.
2. כך, סעיף 26 ביסמין ה' לחוק שירות בטחון מעניק לשר הביטחון את הסמכות לדחות בשנה את גיוסו של תלמיד ישיבה ככל ומתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות כאמור בסעיף 26 כג לחוק שירות בטחון, וזאת עד להגיעו של המיועד לשירות בטחון לגיל 21. בנוסף נקבע בסעיף 26 כב(ג) כי שר הביטחון רשאי להאריך את מתן הפטור למיועד לשירות בטחון אל מעבר לגיל 21 כאמור בסעיף 26, עד לגיל 26.
3. יחד עם זאת, סעיף 26 לחוק שירות בטחון קובע כי תקופתו האחרונה של ההסדר ביחס לדחיית שירותם של תלמידי הישיבות תהיה התקופה שתחול: "התקופה שמיום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)".
4. כלומר, הסדר הפטור שניתן מגיוס לתלמידי ישיבות יפוג ביום 30.6.2023 ועליכם להיערך לכך מבעוד מועד.
5. על כן, אנו פונים אליכם בבקשה שתפעלו לפי מצוות החוק – החל מיום 1.7.2023 עליכם לפתוח בגיוס כללי של כלל תלמידי הישיבות.
6. יצוין, בית המשפט העליון כבר התייחס לבעייתיות שבחקיקת הוראת שעה זו, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרת תקופת ההסתגלות השנייה. למעשה לאחר תום התקופה תחול חובת גיוס כללית על כלל אזרחי המדינה, בהם תלמידי הישיבות.
7. אין אלו דברים חדשים. התנועה תזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

8. יוזכר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסת בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביותר בגיוסם של בני הישיבות לשירות צבאי, וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד של תלמידי הישיבות לצו ראשון.

10. אנו סמוכים ובטוחים, כי צה"ל ומשרד הביטחון יעשו כל שביכולתם על מנת להבטיח את כיבוד לשון החוק וכל פעולה של דחיית שירות, או מתן פטור תהיה אך ורק בהתאם לדין.

בכבוד רב,

ה'תשנ"א

יובל אוחיון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

377

הידי נגב, עו"ד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/10

מכתבה של העותרת אל חברי
הממשלה ה-37, שר הביטחון
והרמטכ"ל, ובהעתק ליועצת
המשפטית לממשלה, מבוקר יום
25.6.2023

עמ' 79

25 יוני 2023, ו' תמוז תשפ"ג

לכבוד

רה"ל הרצי הלוי	חברי הממשלה ה-37	חה"כ יואב גלנט
ראש המטה הכללי	באמצעות מזכיר הממשלה	שר הביטחון
המטה הכללי	משרד ראש הממשלה	משרד הביטחון
<u>תל אביב</u>	<u>ירושלים</u>	<u>תל אביב</u>

שלום רב,

הנדון: החלטה על אי-גיוס חרדים לצה"ל בניגוד להוראות החוק – בחוסר

סמכות ודינה בטלות

סימוכין: מכתבנו אל שר הביטחון והרמטכ"ל מיום 11.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה להיערך לגיוס כלל תלמידי הישיבות החל מיום 30.6.2023, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כפי שהובהר במכתבנו שבסימוכין מיום 11.6.2023, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיית שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגיוס לצבא – קובע כי ההסדר המיוחד יפוג ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי בבקשה להיערך לגיוס שוויוני גם אל תלמידי הישיבות החרדיים, והכל בהתאם למצוות החוק.

2. והנה, היום פורסם בתקשורת,¹ כי שר הביטחון והממשלה עתידים לקבל החלטה לפיה שר הביטחון יורה לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם", בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון ובחוסר סמכות ברור.

3. למעשה, כל החלטה של שר הביטחון ליתן פטור לתלמידי הישיבות בניגוד להוראות חוק שירות הביטחון ובחוסר סמכות – דינה הוא בטלות והיא החלטה עבריינית המנוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בנושא.

4. כידוע, בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי: הסמכות למתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

5. יצוין, כי היה על הממשלה לחוקק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות – ולאחר שהתרשלה, בכוונת מכוון, לעשות כן למרות התחיבותה לבג"ץ בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחון כעת יכול להנחות את הצבא בחוסר סמכות.

6. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של

¹ לפי דיווח של העיתונאי יקי אדמקר: הממשלה צפויה לאשר היום הצעת החלטה לפיה שר הביטחון יורה לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם", זאת למרות שתוקף ההסדר החוקי שמהווה בסיס לפטור שהם מקבלים יפוג בסוף החודש.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

7. עוד יצוין, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לבעייתיות שבחקיקת הסדר זמני לגיוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרת תקופת ההסתגלות השנייה.

8. יוזכר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסת בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביותר בגיוסם של בני הישיבות לשירות צבאי, וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד של תלמידי הישיבות לצו ראשון.

9. **לאור האמור, אנו פונים אליכם בבקשה שתפעלו רק בד' אמותיו של החוק – כל החלטה שונה מהיערכות לגיוס הקרוב של כלל תלמידי ישיבות בהתאם להוראות חוק שירות בטחון תהיה החלטה בחוסר סמכות.**

10. אנו סמוכים ובטוחים, כי צה"ל ומשרד הביטחון יעשו כל שביכולתם על מנת להבטיח את כיבוד לשון החוק וכל פעולה של דחיית שירות, או מתן פטור תהיה אך ורק בהתאם לדין.

בכבוד רב,

יובל אוחיון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

העתק:

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה.

נספח ע/11

מכתבה של העותרת אל חברי
הממשלה ה-37, שר הביטחון,
הרמטכ"ל, וליועצת המשפטית
לממשלה, מבוקר יום 29.6.2023

עמ' 82

29 יוני 2023, י' תמוז תשפ"ג

לכבוד

ח"כ יואב גלנט	חברי הממשלה ה-37	רא"ל הרצי הלוי	עו"ד גלי בהרב מיארה
שר הביטחון	משרד ראש הממשלה	ראש המטה הכללי	היועצת המשפטית לממשלה
משרד הביטחון	ירושלים	צבא הגנה לישראל	משרד המשפטים
תל אביב		תל אביב	ירושלים

שלום רב,

הנדון: החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל התקבלה בניגוד לחוק

שירות בטחון ופוגעת אנושות בעקרונות השוויון

סימוכין: מכתבנו אל שר הביטחון והרמטכ"ל מיום 11.6.2023; מכתבנו אליכם מיום 25.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה שתבטלו את החלטת הממשלה האחרונה מיום 25.6.2023, ותנחו את שר הביטחון לפעול בהתאם להוראות החוק המחייבות, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כפי שהובהר במכתבינו שבסימוכין, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיית שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגיוס לצבא – קובע כי ההסדר המיוחד יפוג מחר ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי ביום 11.6.2023 בבקשה שיערכו לגיוס שוויוני גם של תלמידי הישיבות החרדים, והכל בהתאם למצוות החוק.

2. למרות זאת, החליטה הממשלה ביום 25.6.2023, כי הממשלה תנחה את שר הביטחון להורות לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם", בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה משנת 1998.

3. למעשה, סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה מיום 25.6.2023: "כי לא יינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשויות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024", נגועה בחוסר סמכות והיא החלטה עבריינית המנוגדת לא רק לחוק, אלא גם לפסיקת בית המשפט העליון בעניין זה ממש משנת 1998 – מכאן שעליכם לשנות את ההחלטה כך שתהיה בהתאם לחוק.

4. כידוע, בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרונות השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

5. יצוין, כי היה על הממשלה והכנסת לחוקק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות – ולאחר שהתרשלו, לעשות כן למרות התחייבותה לחוקק בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחון כעת יכול להנחות את הצבא מבלי שיש לו סמכות לעשות כן בחוק שירות בטחון.

6. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.
7. עוד יצוין, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לבעייתיות שבחקיקת הסדר זמני לגיוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרת תקופתו של הסדר דחיית השירות המיוחד לתלמידי הישיבות.
8. יוזכר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסת בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביותר בגיוסם של בני הישיבות לשירות צבאי, וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד של תלמידי הישיבות לצו ראשון.
9. לאור האמור, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה ששר הביטחון והרמטכ"ל יפעלו רק בד' אמותיו של החוק – והחל מיום 30.6.2023 ינקטו בהליכים לשם גיוס כלל האזרחים באופן שיוויוני.
10. החלטת הממשלה כאמור, לפעול בניגוד לחוק ולהלכת בית המשפט העליון (עניין רובינשטיין), היא החלטה שמקימה עליה מניעה משפטית – ואנו פונים אליכם בבקשה שתפעלו לגיוס שיוויוני בלי הבחנה בין דם לדם.

בכבוד רב,

יובל אוחיון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, ע"ר

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/12

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת
המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי
למשרד הביטחון, מיום 6.8.2023

עמ' 85

06 אוגוסט 2023, י"ט אב תשפ"ג

לכבוד

ח"כ יואב גלנט	רא"ל הרצי הלוי	עו"ד גלי בהרב מיארה	עו"ד איתי אופיר
שר הביטחון	ראש המטה הכללי	היועצת המשפטית לממשלה	היועץ המשפטי למשרד הביטחון
משרד הביטחון	צבא הגנה לישראל	משרד המשפטים	משרד הביטחון
תל אביב	תל אביב	ירושלים	תל אביב

שלום רב,

הנדון: החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל התקבלה בניגוד לחוק

ופוגעת אנושות בעקרון השוויון

סימוכין: מכתבנו מיום 11.6.2023; מכתבנו אליכם מיום 25.6.2023; ומיום 29.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה שתבטלו את החלטת הממשלה האחרונה מיום 25.6.2023, ותנחו את שר הביטחון לפעול בהתאם להוראות החוק המחייבות, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כפי שהובהר במכתבינו שבסימוכין, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיית שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגיוס לצבא – קובע כי ההסדר המיוחד פקע ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי עוד ביום 11.6.2023 בבקשה שיערכו לגיוס שוויוני גם של תלמידי הישיבות החרדים, והכל בהתאם למצוות החוק.

2. למרות זאת, החליטה הממשלה ביום 25.6.2023, להנחות את שר הביטחון להורות לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם", בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה משנת 1998.

3. למעשה, סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה מיום 25.6.2023: "כי לא יינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשויות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024", נגועה בחוסר סמכות והיא החלטה המנוגדת לא רק לחוק, אלא גם לפסיקת בית המשפט העליון בעניין זה ממש משנת 1998 – מכאן שעליכם לשנות את ההחלטה כך שתהיה בהתאם לחוק.

4. כידוע, בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

5. החלטת הממשלה כאמור, לפעול בניגוד לחוק ולהלכת בית המשפט העליון (עניין רובינשטיין), היא החלטה שמקימה מניעה משפטית – על אף זאת, טרם השבתם לכלל מכתבינו שבסימוכין.

6. כאמור במכתבינו שבסימוכין, צוין, כי היה על הממשלה והכנסת לחוקק הסדר גיוס חדש לתלמידי

הישיבות – ולאחר שהתירשלו, לעשות כן למרות התחייבותה לחוקק בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחון כעת יכול להנחות את הצבא מבלי שיש לו סמכות לעשות כן בחוק שירות בטחון.

7. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

8. כידוע, התנועה עתרה נגד החלטת הממשלה הנ"ל מיום 25.6.2023 ובהתאם לפסק הדין שניתן בבג"ץ 5145/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (נבו 09.07.2023) נדחתה עתירתה עקב כך שלא ניתנה לכם שהות מספקת להשיב, וזאת נוכח דבריה של כב' השופטת ברק-ארז:

"הגשת עתירה בעניין יכולה להתקבל על הדעת לאחר שתינתן למשיבים שהות מספקת למתן תשובה. לצד זאת, הדעת נותנת כי לא ניתן אף לצפות להתמשכות בלתי מוגבלת של הטיפול בנושא" [ההדגשות הוספו ע"י ח"מ].

9. כלומר, זמן השהות למענה למכתבינו שבסימוכין – איננו בלתי-מוגבל.

10. והנה, לאחר שלא נתקבלה כל תשובה או מענה לגופו של עניין לשלל מכתבינו שבסימוכין, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה ששר הביטחון והרמטכ"ל יפעלו רק בד' אמותיו של החוק – וינקטו בהליכים לשם גיוס כלל האזרחים בהתאם לחוק ולפסיקה בעניין.

11. יובהר, כי תגובתכם כאמור תתבקש לא יאוחר מיום 20.8.2023, בטרם נשקול את המשך צעדינו המשפטיים, לרבות פניה נוספת לערכאות.

בכבוד רב,

יובל אוחיון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/13

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת
המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי
למשרד הביטחון, מיום 31.3.2024

עמ' 88

31 מרץ 2024, כ"א אדר ב תשפ"ד

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צבא הגנה לישראל
תל אביב

חה"כ יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון
תל אביב

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: דרישה לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים

סימוכין: מכתבנו מיום 11.6.2023; מיום 25.6.2023; מיום 29.6.2023; מיום 6.8.2023; ומיום 14.3.2024.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. במכתבינו שבסימוכין פנינו אליכם בבקשה שתיערכו לגיוס כלל תלמידי הישיבות החרדים לאור פקיעת הסדר דחיית השירות שנקבע להם, ביום 31.6.2023 בפרק 1 לחוק שירות בטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון").

2. ביום 25.6.2023 התקבלה החלטת הממשלה מס 682 הקובעת כי לא יינקטו הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות עד ליום 31.3.2024. מכאן, עניינה של פניה זו – להדגיש כי בהיעדר כל הסדר בחוק – חלה החובה המיידית להתחיל בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

3. כידוע, התנועה הגישה עתירה לבית המשפט העליון נגד החלטת הממשלה מס' 682 עקב הפגיעה אנושה בעקרון השוויון ומקיימת מדיניות מפלה במיוחד כלפי ציבור המשרתים. כאשר גם החלטה זו, עתידה להיות נגועה בחוסר סמכות מובהק; מנוגדת להוראות חוק שירות בטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), וכן, מנוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בסוגיה זו ממש.¹ לאור העובדה שהחלטה התקבלה בחוסר סמכות מובהק ופוגענית במיוחד – הוגשה ביום 16.8.2023 העתירה בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (לעיל ולהלן: "בג"ץ 6198/23"), בה כבר הוציא בית המשפט העליון צווים על תנאי ביום 26.2.2024:

א. מדוע לא ייקבע כי סעיף 3 להחלטת ממשלה 682 של הממשלה ה-37 "השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתים" (25.6.2023) בטל (להלן: החלטת הממשלה).
ב. מדוע לא יפעלו לגיוסם לשירות צבאי של תלמידי הישיבות, נוכח פקיעתו של פרק ג' 1 לחוק שירות בטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 (להלן: חוק שירות בטחון)."

4. הנה כי כן, לאחר הדיון שהתקיים בבג"ץ 6198/23 כבר הבהיר בית המשפט העליון כי מבלי כל סמכות בחוק להוציא החלטה הפוטרת מגיוס עשרות אלפי תלמידי הישיבות – חלה החובה לפתוח בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות ומוסדות החינוך החרדיים.

5. הנה כי כן, כאשר אנו מצויים בשעת מלחמה קשה, בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, יש לפתוח בהליכי

¹ בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע בפגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

גיוס מיידיים כלפי תלמידי הישיבות כדי להוריד מהנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. בוודאי כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלות גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות ועוד – כל אלה מגדילות את הנטל הכבד ממילא על משרתי המילואים.

6. ביום 28.3.2024 התקבלה תשובת המדינה לצווים על-תנאי שיצאו בעתירה בבג"ץ 6198/23 בדרישה לגיוס תלמידי הישיבות החרדים, ובה נמסר לבית המשפט העליון כי:

"משמעות הדברים היא, כי בהיעדרה של מסגרת נורמטיבית להימנעות מגיוסם של תלמידי הישיבות החל מיום 1.4.2024 אין בסיס לפטור גורף לתלמידים אלו; על כן, על רשויות הגיוס יהיה, לקבל החלטות פרטניות בעניינם של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים שדחיית השירות שניתנה להם מכוח פרק ג'1 לחוק פקעה, או שהגיעו לגיל גיוס לאחר פקיעת ג'1 לחוק; ולפעול בעניין גיוסם, על פי דין." (פסקה 9 לתצהיר התשובה מטעם המדינה, ההדגשה במקור).

7. מכאן, וכפי שהובהר כבר במכתבינו שבסימוכין, חלה עליכם החובה לפתוח בגיוס שוויוני לפי הוראות חוק שירות בטחון, ובפרט של 63,000 תלמידי הישיבות החרדים שטרם נקטו בעניינם הליכי גיוס, או ששירותם נדחה.

8. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

9. עוד יצוין, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לבעייתיות שבחקיקת הסדר זמני לגיוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרת תקופתו של הסדר דחיית השירות המיוחד לתלמידי הישיבות.

10. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה שתפעלו בהליכי גיוס מיידיים כלפי כלל האזרחים באופן שוויוני, ולרבות 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

11. נבקש לקבל את תגובתכם המהירה, לאור הדחיפות הרבה שבנושא.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/14

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת
המשפטית לממשלה מיום 16.4.2024

עמ' 91

16 אפריל 2024, ח' ניסן תשפ"ד

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צבא הגנה לישראל
תל אביב

חה"כ יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון
תל אביב

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: דרישה נוספת לגיוס מידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים

סימוכין: מכתבנו מיום 11.6.2023; מיום 25.6.2023; מיום 29.6.2023; מיום 6.8.2023; מיום 14.3.2024; ומיום 31.3.2024

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. במכתבינו שבסימוכין פנינו אליכם בבקשה שתיערכו לגיוס כלל תלמידי הישיבות החרדים לאור פקיעת הסדר דחיית השירות שנקבע להם, ביום 31.6.2023 בפרק ג1 לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון").

2. ביום 25.6.2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 682 הקובעת כי לא יינקטו הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות עד ליום 31.3.2024. מכאן, עניינה של פניה זו – להדגיש כי בהיעדר כל הסדר בחוק – חלה החובה המיידית להתחיל בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

3. כידוע, התנועה הגישה עתירה לבית המשפט העליון נגד החלטת הממשלה מס' 682 עקב הפגיעה בנושא בעקרון השוויון ומקיימת מדיניות מפלה במיוחד כלפי ציבור המשרתים. כאשר גם החלטה זו, עתידה להיות נגועה בחוסר סמכות מובהק; מנוגדת להוראות חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), וכן, מנוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בסוגיה זו ממש¹. לאור העובדה שהחלטה התקבלה בחוסר סמכות מובהק ופוגענית במיוחד – הוגשה ביום 16.8.2023 העתירה בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (לעיל ולהלן: "בג"ץ 6198/23"), בה כבר הוציא בית המשפט העליון צווים על תנאי ביום 26.2.2024:

א. מדוע לא ייקבע כי סעיף 3 להחלטת ממשלה 682 של הממשלה ה-37 "השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתים" (25.6.2023) בטל (להלן: החלטת הממשלה).
ב. מדוע לא יפעלו לגיוסם לשירות צבאי של תלמידי הישיבות, נוכח פקיעתו של פרק ג'1 לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: חוק שירות בטחון).

4. לאחר הדיון שהתקיים בבג"ץ 6198/23 כבר הבהיר בית המשפט העליון כי מבלי כל סמכות בחוק להוציא החלטה הפוטרת מגיוס עשרות אלפי תלמידי הישיבות – חלה החובה לפתוח בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות ומוסדות החינוך החרדיים.

5. הנה כי כן, כאשר אנו מצויים בשעת מלחמה קשה, בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, יש לפתוח בהליכי

¹ בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע בפגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

גיוס מיידיים כלפי תלמידי הישיבות כדי להוריד מהנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. בוודאי כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלות גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות ועוד – כל אלה מגדילות את הנטל הכבד ממילא על משרתי המילואים.

6. ביום 28.3.2024 התקבלה תשובת המדינה לצווים על-תנאי שיצאו בעתירה בבג"ץ 6198/23 בדרישה לגיוס תלמידי הישיבות החרדים, ובה נמסר לבית המשפט העליון כי:

"משמעות הדברים היא, כי בהיעדרה של מסגרת נורמטיבית להימנעות מגיוסם של תלמידי הישיבות החל מיום 1.4.2024, אין בסיס לפטור גורף לתלמידים אלו; על כן, על רשויות הגיוס יהיה, לקבל החלטות פרטניות בעניינם של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים שדחיית השירות שניתנה להם מכוח פרק ג'1 לחוק פקעה, או שהגיעו לגיל גיוס לאחר פקיעת ג'1 לחוק; ולפעול בעניין גיוסם, על פי דין." (פסקה 9 לתצהיר התשובה מטעם המדינה, ההדגשה במקור).

7. מכאן, וכפי שהובהר כבר במכתבינו שבסימוכין, חלה עליכם החובה לפתוח בגיוס שוויוני לפי הוראות חוק שירות בטחון, ובפרט של 63,000 תלמידי הישיבות החרדים שטרם נקטו בעניינם הליכי גיוס, או ששירותם נדחה.

8. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

9. עוד יצוין, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לבעייתיות שבחקיקת הסדר זמני לגיוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבע מאוחר ליום 30.6.2023, בו נגמרת תקופתו של הסדר דחיית השירות המיוחד לתלמידי הישיבות.

10. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה שתפעלו בהליכי גיוס מיידיים כלפי כלל האזרחים באופן שוויוני, ולרבות 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

11. נבקש לקבל את תגובתכם המהירה, לאור הדחיפות הרבה שבנושא.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/15

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת
המשפטית לממשלה מיום 25.6.2024

עמ' 94

25 יוני 2024, י"ט סיון תשפ"ד

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צבא הגנה לישראל
תל אביב

חה"כ יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון
תל אביב

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: דרישה לגיוס מיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים

סימוכין: מכתבינו מימים 11.6.2023; 25.6.2023; 29.6.2023; 6.8.2023; 14.3.2024; 31.3.2024; 16.4.2024.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. במכתבינו שבסימוכין פנינו אליכם בבקשה שתפעלו בהתאם להוראות חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), ותפעלו לגיוס כולל ומיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים.

2. כידוע, התנועה הגישה עתירה לבית המשפט העליון עקב סירובכם לפעול בהתאם להוראות החוק לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס בהתאם להוראות החוק. סירוב מעין זה הפוגע אנושות בעקרון השוויון ומקיים מדיניות מפלה במיוחד ואכיפה בררנית כלפי ציבור המשרתים.¹ והנה, היום פורסם פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (ארכ"ש 25.6.2024) (לעיל ולהלן: "פסק הדין"), ושם קבע בית המשפט העליון בהרכב מורחב של 9 שופטים, פה אחד, כי התנהלותכם ביחס לאי-נקיטת הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות הייתה בניגוד לדין.

3. כבר עתה יובהר, כי לעמדת התנועה אין לקבל את הצעת היועצת המשפטית לממשלה להביא לגיוס של 3,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס – מספר זעום מתוך 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס מיידי. ומכאן פניה זו – לגייס באופן כולל ומיידי את כלל תלמידי הישיבות החרדים.

4. ביחס לדרישה זו, נקבע בפסק הדין בפסקה 60, כי:

"במישור היישומי, עדכנה כאמור היועצת המשפטית לממשלה הן במסגרת התצהיר המשלים, הן במסגרת הדיון מיום 2.6.2024 כי רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (זאת, בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים בממוצע בשנים עברו מציבור זה). העתירות שלפנינו אינן המסגרת המתאימה לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות בטחון והיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות, וממילא איננו מביעים עמדה ביחס לסוגיה זו. מובן כי אף בהפעלת סמכות זו ובפעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות יהא על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי."

(פסקה 60 לפסק הדין).

5. אם כן, פסק הדין לא משתמע לשני פנים וקובע כי על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט

¹ בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (ארכ"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

המינהלי, הקובעים איסור הפליה בהליכי גיוס; איסור על אכיפה בדרגות; איסור על שקילות שיקולים פוליטיים זרים בגיוס; והפעלה שוויונית של סמכות הפוקד הצבאי. ומכאן, שחלה עליכם החובה המשפטית לפתוח בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות באופן כולל ומיידי, ויותר מזה, חלה עליכם גם החובה להפעיל סנקציות באופן שוויוני.

6. יתר על כן, ביחס לצורך הבהול בהשלמת כוח האדם, עקב המלחמה הקשה התייחס בית המשפט העליון בפסקה 59 לפסק דינו:

"בבוקר השבעה באוקטובר 2023 ידעה מדינת ישראל מתקפת טרור אכזרית. מאז, במשך תקופה של למעלה מ-8 חודשים, מצויים אנו במלחמה נגד ארגוני טרור ברצועת עזה ובחזית הצפונית. כידוע, אין דומים צרכי הצבא בימי שגרה, לצרכי הצבא בימי מלחמה. בהתאם לאמור, עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון היא כי נוכח ריבוי המשימות הביטחוניות והלחימה האינטנסיבית במגוון זירות קיים צורך קונקרטי ודחוף בכוח אדם נוסף. הממשלה עצמה ומערכת הביטחון קיבלו שורה של החלטות שמלמדות על הצורך האמור: כך למשל, במהלך הלחימה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים; גיל הפטור משירות מילואים הועלה (חוק שירות ביטחון) (תיקון מס' 26 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024; הוחלט לקצר את תקופת דחיית השירות של תלמידי מכינות קדם צבאיות ובני שנת שירות; וכן הוחלט להקדים את גיוסם של בני ישיבות ההסדר. בנוסף לאמור, הוכנו תזכירי חקיקה להארכת השירות הסדיר והמילואים (ראו: סעיפים 33-34 לתצהיר התשובה המשלים מטעם המדינה מיום 30.5.2024). ברי כי בהפעלת סמכותו של הפוקד חובה עליו ליתן את הדעת לאתגרים שמונחים לפתחו של הצבא ומערכת הביטחון בימים אלה, כמו גם לצרכי הביטחון הקונקרטיים. החלטתו של הפוקד לא יכולה להיות מנותקת מהאמור לעיל, ועליה לשקף את המציאות הביטחונית שבה אנו מצויים בימים אלה ממש." (פסקה 59 בפסק הדין).

7. הנה כי כן, **כאשר אנו מצויים בשעת מלחמה קשה, בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, יש לפתוח בהליכי גיוס מיידיים כלפי תלמידי הישיבות כדי להוריד מהנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים**. בוודאי כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלות גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות ועוד – כל אלה מגדילות את הנטל הכבד ממילא על משרתי המילואים.

8. מכאן, וכפי שהובהר כבר במכתבינו שבסימוכין, חלה עליכם החובה הבהולה לפתוח בגיוס שוויוני לפי הוראות חוק שירות בטחון, ובפרט של 63,000 תלמידי הישיבות החרדים שטרם ננקטו בעניינם הליכי גיוס, או ששירותם נדחה. וכן, בהקשר לזה חלה עליכם כאמור החובה להפעיל סנקציות כלפי סרבני הגיוס באופן שוויוני.

9. **אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה שתפעלו בהליכי גיוס מיידיים כלפי כלל האזרחים באופן שוויוני, ולרבות 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.**

10. נבקש לקבל את תגובתכם המהירה, לאור הדחיפות הרבה שבנושא.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

תומר נאור, עו"ד

מנהל האגף המשפטי

נספח ע/16

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת
המשפטית לממשלה מיום 3.7.2024

עמ' 97

03 יולי 2024, כ"ז סיון תשפ"ד

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צבא הגנה לישראל
תל אביב

חה"כ יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון
תל אביב

- בהול -

שלום רב,

הנדון: דרישה לגיוס מיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים – תזכורת

סימוכין: מכתבינו מימים 11.6.2023; 25.6.2023; 29.6.2023; 6.8.2023; 14.3.2024; 31.3.2024; 16.4.2024; 26.6.2024.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

1. במכתבינו שבסימוכין פנינו אליכם בבקשה שתפעלו בהתאם להוראות חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), ותפעלו לגיוס כולל ומיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים.
2. כידוע, התנועה הגישה עתירה לבית המשפט העליון עקב סירובכם לפעול בהתאם להוראות החוק לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס בהתאם להוראות החוק. סירוב מעין זה הפוגע אנושות בעקרון השוויון ומקיים מדיניות מפלה במיוחד ואכיפה בררנית כלפי ציבור המשרתים.¹ והנה, היום פורסם פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש 25.6.2024) (לעיל ולהלן: "פסק הדין"), ושם קבע בית המשפט העליון בהרכב מורחב של 9 שופטים, פה אחד, כי התנהלותכם ביחס לאי-נקיטת הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות הייתה בניגוד לדין.
3. והנה חלף שבוע מיום פסק הדין וטרם נשלחו צווי הגיוס לכלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס על פי הוראות החוק ופסק הדין. יתר על כן, מהפרסומים בתקשורת עולה כי לא נשלח אף צו גיוס אחד – והכל בניגוד גמור להוראות החוק ופסק הדין הברור.²
4. כבר עתה יובהר, כי לעמדת התנועה אין לקבל את הצעת היועצת המשפטית לממשלה להביא לגיוס של 3,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס – מספר זעום מתוך 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס מיידי. ומכאן פניה זו – לגייס באופן כולל ומיידי את כלל תלמידי הישיבות החרדים.
5. ביחס לדרישה זו, נקבע בפסק הדין בפסקה 60, כי:

"במישור היישומי, עדכנה כאמור היועצת המשפטית לממשלה הן במסגרת התצהיר המשלים, הן במסגרת הדיון מיום 2.6.2024 כי רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (זאת, בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים בממוצע בשנים עברו מציבור זה). העתירות שלפנינו אינן המסגרת המתאימה לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות בטחון והיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות, וממילא איננו מביעים עמדה ביחס לסוגיה זו. מובן כי אף בהפעלת סמכות זו ובפעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות יהא על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי." (פסקה 60 לפסק הדין).

¹ בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון** (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

² יובל שדה, "בצבא בוחנים: צווי גיוס רק לחרדים שיש סיכוי לגייסם", 3.7.2024.

https://www.calcalist.co.il/local_news/article/byhlmo1lw0

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

6. אם כן, פסק הדין לא משתמע לשני פנים וקובע כי על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי, הקובעים איסור הפליה בהליכי גיוס; איסור על אכיפה בדרגות; איסור על שקילת שיקולים פוליטיים זרים בגיוס; והפעלה שוויונית של סמכות הפוקד הצבאי. ומכאן, שחלה עליכם החובה המשפטית לפתוח בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות באופן כולל ומיידי, ויותר מזה, חלה עליכם גם החובה להפעיל סנקציות באופן שוויוני.

7. יתר על כן, ביחס לצורך הבהול בהשלמת כוח האדם, עקב המלחמה הקשה התייחס בית המשפט העליון בפסקה 59 לפסק דינו:

"בבוקר השבעה באוקטובר 2023 ידעה מדינת ישראל מתקפת טרור אכזרית. מאז, במשך תקופה של למעלה מ-8 חודשים, מצויים אנו במלחמה נגד ארגוני טרור ברצועת עזה ובחזית הצפונית. כידוע, אין דומים צרכי הצבא בימי שגרה, לצרכי הצבא בימי מלחמה. בהתאם לאמור, עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון היא כי נוכח ריבוי המשימות הביטחוניות והלחימה האינטנסיבית במגוון זירות קיים צורך קונקרטי ודחוף בכוח אדם נוסף. הממשלה עצמה ומערכת הביטחון קיבלו שורה של החלטות שמלמדות על הצורך האמור: כך למשל, במהלך הלחימה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים; גיל הפטור משירות מילואים הועלה (חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024); הוחלט לקצר את תקופת דחיית השירות של תלמידי מכינות קדם צבאיות ובני שנת שירות; וכן הוחלט להקדים את גיוסם של בני ישיבות ההסדר. בנוסף לאמור, הוכנו תזכירי חקיקה להארכת השירות הסדיר והמילואים (ראו: סעיפים 33-34 לתצהיר התשובה המשלים מטעם המדינה מיום 30.5.2024). ברי כי בהפעלת סמכותו של הפוקד חובה עליו ליתן את הדעת לאתגרים שמונחים לפתחו של הצבא ומערכת הביטחון בימים אלה, כמו גם לצרכי הביטחון הקונקרטיים. החלטתו של הפוקד לא יכולה להיות מנותקת מהאמור לעיל, ועליה לשקף את המציאות הביטחונית שבה אנו מצויים בימים אלה ממש." (פסקה 59 בפסק הדין).

8. הנה כי כן, כאשר אנו מצויים בשעת מלחמה קשה, בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, יש לפתוח בהליכי גיוס מיידיים כלפי תלמידי הישיבות כדי להוריד מהנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. בוודאי כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלות גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות ועוד – כל אלה מגדילות את הנטל הכבד ממילא על משרתי המילואים.

9. מכאן, וכפי שהובהר כבר במכתבינו שבסימוכין, חלה עליכם החובה הבהולה לפתוח בגיוס שוויוני לפי הוראות חוק שירות בטחון, ובפרט של 63,000 תלמידי הישיבות החרדים שטרם ננקטו בעניינם הליכי גיוס, או ששירותם נדחה. וכן, בהקשר לזה חלה עליכם כאמור החובה להפעיל סנקציות כלפי סרבני הגיוס באופן שוויוני.

10. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה שתפעלו בהליכי גיוס מיידיים כלפי כלל האזרחים באופן שוויוני, ולרבות 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

11. נבקש לקבל את תגובתכם המהירה, לאור הדחיפות הרבה שבנושא.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי

נספח ע/17

מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת
המשפטית לממשלה, ראש אגף כוח
אדם בצה"ל, הפרקליטה הצבאית
הראשית ומפקד יחידת מיטב, מיום
4.7.2024

עמ' 100

04 יולי 2024, כ"ח סיון תשפ"ד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צבא הגנה לישראל
תל אביב

חה"כ יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון
תל אביב

אל"מ אלון מצליח
הפוקד הצבאי ומפקד מיטב
צבא הגנה לישראל
רמת גן

האלופה יפעת תומר ירושלמי
הפרקליטה הצבאית הראשית
צבא הגנה לישראל
תל אביב

האלוף ניב עשור
ראש אגף כוח אדם
צבא הגנה לישראל
תל אביב

- בהול -

שלום רב,

הנדון: דרישה לגיוס מיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים – תזכורת

סימוכין: מכתבינו מימים 11.6.2023 ; 25.6.2023 ; 29.6.2023 ; 6.8.2023 ; 14.3.2024 ; 31.3.2024 ; 16.4.2024 ; 26.6.2024 ; 3.7.2024.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כלהלן:

- במכתבינו שבסימוכין פנינו אליכם בבקשה שתפעלו בהתאם להוראות חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), ותפעלו לגיוס כולל ומיידי של כלל תלמידי הישיבות החרדים.
- כידוע, התנועה הגישה עתירה לבית המשפט העליון עקב סירובכם לפעול בהתאם להוראות החוק לגייס את כלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס בהתאם להוראות החוק. סירוב מעין זה הפוגע אנושות בעקרון השוויון ומקיים מדיניות מפלה במיוחד ואכיפה בררנית כלפי ציבור המשרתים.¹ והנה, היום פורסם פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (אר"ש 25.6.2024) (לעיל ולהלן: "פסק הדין"), ושם קבע בית המשפט העליון בהרכב מורחב של 9 שופטים, פה אחד, כי התנהלותכם ביחס לאי-נקיטת הליכי גיוס כלפי תלמידי הישיבות הייתה בניגוד לדין.
- והנה חלף שבוע מיום פסק הדין וטרם נשלחו צווי הגיוס לכלל 63,000 תלמידי הישיבות המחויבים בגיוס על פי הוראות החוק ופסק הדין. יתר על כן, מהפרסומים בתקשורת עולה כי לא נשלח אף צו גיוס אחד – והכל בניגוד גמור להוראות החוק ופסק הדין הברור.²
- יובהר, כי לעמדת התנועה אין לקבל את הצעת היועצת המשפטית לממשלה להביא לגיוס של 3,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס – המדובר במספר זעום מתוך 63,000 תלמידי הישיבות החייבים בגיוס מיידי. ומכאן דרישה זו: **כבר במחזור הגיוס הקרוב לכלל היחידות הקרביות (מחזור אוגוסט), חלה עליכם החובה לגייס באופן כולל שוויוני ומיידי את כלל תלמידי הישיבות החרדים.**
- יתר על כן, בעניין תלמידי הישיבות חל עליכם האיסור לעשות שימוש במכסות, ולרבות מכסות גיוס זעומות כאמור לעיל. ביחס לדרישה זו, נקבע בפסק הדין בפסקה 60, כי:

¹ בבג"ץ 3267/97 רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "עניין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. כלומר, כבר בעניין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.

² יובל שדה, "בצבא בוחנים: צווי גיוס רק לחרדים שיש סיכוי לגייסם", 3.7.2024.

https://www.calcalist.co.il/local_news/article/byhlmo1lw0

"במישור היישומי, עדכנה כאמור היועצת המשפטית לממשלה הן במסגרת התצהיר המשלים, הן במסגרת הדיון מיום 2.6.2024 כי רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (זאת, בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים במוצע בשנים עברו מציבור זה). העתירות שלפנינו אינן המסגרת המתאימה לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון והיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות, וממילא איננו מביעים עמדה ביחס לסוגיה זו. מובן כי אף בהפעלת סמכות זו ובפעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות יהא על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי."

(פסקה 60 לפסק הדין).

6. אם כן, פסק הדין לא משתמע לשני פנים וקובע כי על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי, הקובעים איסור הפליה בהליכי גיוס; איסור על אכיפה בדרנית; איסור על שקילת שיקולים פוליטיים זרים בגיוס; והפעלה שוויונית של סמכות הפוקד הצבאי. ומכאן, שחלה עליכם החובה המשפטית לפתוח בהליכי גיוס כלפי 63,000 תלמידי הישיבות באופן כולל ומיידי, ויותר מזה, חלה עליכם גם החובה להפעיל סנקציות באופן שוויוני.

7. יתר על כן, ביחס לצורך הבהול בהשלמת כוח האדם, עקב המלחמה הקשה התייחס בית המשפט העליון בפסקה 59 לפסק דינו:

"בבוקר השבעה באוקטובר 2023 ידעה מדינת ישראל מתקפת טרור אכזרית. מאז, במשך תקופה של למעלה מ-8 חודשים, מצויים אנו במלחמה נגד ארגוני טרור ברצועת עזה ובחזית הצפונית. כידוע, אין דומים צרכי הצבא בימי שגרה, לצרכי הצבא בימי מלחמה. בהתאם לאמור, עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון היא כי נוכח ריבוי המשימות הביטחוניות והלחימה האינטנסיבית במגוון זירות קיים צורך קונקרטי ודחוף בכוח אדם נוסף. הממשלה עצמה ומערכת הביטחון קיבלו שורה של החלטות שמלמדות על הצורך האמור: כך למשל, במהלך הלחימה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים; גיל הפטור משירות מילואים הועלה (חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024); הוחלט לקצר את תקופת דחיית השירות של תלמידי מכינות קדם צבאיות ובני שנת שירות; וכן הוחלט להקדים את גיוסם של בני ישיבות ההסדר. בנוסף לאמור, הוכנו תזכירי חקיקה להארכת השירות הסדיר והמילואים (ראו: סעיפים 33-34 לתצהיר התשובה המשלים מטעם המדינה מיום 30.5.2024). ברי כי בהפעלת סמכותו של הפוקד חובה עליו ליתן את הדעת לאתגרים שמונחים לפתחו של הצבא ומערכת הביטחון בימים אלה, כמו גם לצרכי הביטחון הקונקרטיים. החלטתו של הפוקד לא יכולה להיות מנותקת מהאמור לעיל, ועליה לשקף את המציאות הביטחונית שבה אנו מצויים בימים אלה ממש." (פסקה 59 בפסק הדין).

8. הנה כי כן, כאשר אנו מצויים בשעת מלחמה קשה, בה צה"ל משווע לכוח אדם נוסף, יש לפתוח בהליכי גיוס מיידיים כלפי תלמידי הישיבות כדי להוריד מהנטל הכבד ממילא על ציבור המשרתים. בוודאי כאשר פועל משרד הביטחון, כבר כעת, לקדם יוזמות להארכת השירות הסדיר ל-36 חודשים; להעלות גיל הפטור לחיילי המילואים; לבטל דחיות שירות שניתנו למתנדבי שנת השירות ותלמידי המכינות הקדם צבאיות ועוד – כל אלה מגדילות את הנטל הכבד ממילא על משרתי המילואים.

9. כמו כן, יובהר כי גם מתוך תלמידי הישיבות החייבים בגיוס בגילאי 24-26 חלה עליכם החובה לגייסם לאלתר. והכל כדי למצות את בעיית כוח האדם החמורה בצה"ל³. כאמור, המדובר כעת בצורך קיומי של מדינת ישראל – ולא רק בפגיעה חמורה בעקרון השוויון והפליה בדרנית.

10. נזכיר, כי אין זה המקום לזיזים ושגיאות בחובת הגיוס לתלמידי הישיבות כפי שאירע בעבר בכל הנוגע לניסיונות אגף כוח אדם בצה"ל "לגייס" תלמידי ישיבות. הרי בשנת 2019 התעורר החשש בצה"ל כי ישנם

³ יוסי יהושע, "צה"ל דורש תוספת מיידי של 7,000 חיילים: "לא פוליטיקה, חייבים צבא גדול", ynet, 1.3.2024.

<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra13822818>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

זיופים ושגיאות דרסטיות בספירת המתגייסים החרדים בצה"ל. בעקבות כך, נערכו בדיקות נוספות שממצאיהן העלו כי קיימים כשלים מהותיים באופן ספירת המתגייסים לטובת מילוי מכסות הגיוס, והמידע שהעביר הצבא לגורמים הממשלתיים לא שיקף את המציאות לאשורה. אי לכך, בשנת 2019 הורה הרמטכ"ל רב אלוף אביב כוכבי, על הקמת צוות בדיקה לבחינת הסוגיה ולאיסוף הנתונים בסוגיית מספר המתגייסים החרדים לצה"ל, בראשות האלוף (במיל.) רוני נומה.⁴ צוות הבדיקה קבע כי ספירת החיילים "החרדים" נערכה על ידי הגורמים המקצועיים באכ"א בפרשנות מרחיבה, שחרגה מהגדרות החוק, באופן מודע, מכון ושיטתי.

11. מכאן, וכפי שהובהר כבר במכתבינו שבסימוכין, חלה עליכם החובה הבהולה לפתוח בגיוס שוויוני וממשי לפי הוראות חוק שירות בטחון, ובפרט של 63,000 תלמידי הישיבות החרדים שטרם ננקטו בעניינם הליכי גיוס, או ששירותם נדחה. כמו כן, בהקשר לזה חלה עליכם כאמור החובה להפעיל סנקציות כלפי סרבני הגיוס באופן שוויוני.

12. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליכם שוב, בבקשה שתפעלו בהליכי גיוס מיידיים כלפי כלל האזרחים באופן שוויוני, ולרבות 63,000 תלמידי הישיבות החרדים.

13. נבקש לקבל את תגובתכם המהירה, לאור הדחיפות הרבה שבנושא.

בכבוד רב,

ד"ר אליעזר שרגא, עו"ד
יושב ראש התנועה

⁴ צוות הבדיקה בנושא נתוני גיוס חרדים לצה"ל דו"ח מסכם 2 (2020).